कर्नाटक सरकार

शालेय शिक्षण आणि साक्षरता विभाग

पाठ आधारित मूल्यमापन

प्रश्न संच

गणित

इयत्ता

5

2025 - 26

राज्य शिक्षण संशोधन आणि प्रशिक्षण संस्था , बेंगळूरू

आणि

जिल्हा शिक्षण आणि प्रशिक्षण संस्था , कुमटा , कारवार

जिल्हा शिक्षण आणि प्रशिक्षण संस्था , बेळगावी

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆ

ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಾಮಗ್ರಿ

2025-26

ವಿಷಯ – ಗಣಿತ

ವರ್ಗ - 5

ರಾಜ್ಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇ ಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560085

ಜಿಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಳಗಾವಿ

संकल्पना आणि मार्गदर्शन

श्रीमती रश्मी महेश, भा. प्र. से.
मुख्य सचिव ,
शालेय शिक्षण आणि साक्षरता विभाग बेंगळुरू

डॉ. त्रिलोकचन्द्र के. व्ही. , भा. प्र . से **आयुक्त** **शालेय शिक्षण आणि साक्षरता विभाग बेंग ळूरू**	**श्री. गोपळकृष्ण एन. एन.** **संचालक** **डी. एस. ई. आर. टी बेंगळुरू**

डाएट सहकार्य

श्री. शिवरामू एम. आर उपसंचालक आणि प्राचार्य डाएट कुमटा, उत्तर कन्नड जिल्हा .	**मेंटर** **श्रीमती भारती नायक** अधिव्याख्याता ,डाएट कुमटा .

संयोजन

श्रीमती. राधा पी.,
सहाय्यक संचालक , डी. एस. ई. आर. टी बेंगळुरू .

पाठ आधारित मूल्यमापन – साहित्य रचना समिती

1. **श्रीमती. ए व्ही. सुप्रिया** **सह शिक्षिका** स. उ.. क शाळा **तेंगिनगुंडी , भटकळ**	11. **श्रीमती संगीत भंडारी ,** **सह शिक्षिका, के. पी. एस नेलीकेरी,कुमटा .**
2. **श्रीमती राधिका नायक** **सह शिक्षिका, स . उ. प्रा शाळा सलेमणे भटकळ.**	12. **श्री. लोकेश हळेमठ** **सह शिक्षक , स. उ प्रा शाळा गुडीगार गल्ली, कुमटा .**
3. श्री वेंकटेश पै, सह शिक्षक, स.क.प्रा.शाळा , **सांतगल,** कुमठा	13. श्रीमती दीपिका पटगार, सह शिक्षिका, स. **उ.. प्रा शाळा आल्वेकोडी भटकळ**
4. श्री नागेश **देवा**डिग सह शिक्षक, स, **क. प्रा. शाळा, बंगारमक्की , भटकळ**	14. श्रीमती. **गीता** मोगेर **सह शिक्षिका, स. प्रा. शाळा, चित्तापूर, भटकळ**
5. श्री एस. **टी. भट्ट** सह शिक्षक, , स. प्रा. **शाळा** शिरगुंजी, **कुमठा**	15. श्रीमती सविता नायक **सह शिक्षिका,. स . क . प्रा. शाळा, तट्टीहक्कल, भटकळ**
6. श्रीमती सुजाता नायक, **सह शिक्षिका, स. क . प्रा** शाळा, केरेकटे , भटकळ	16. श्रीमती जया पटगार **सह शिक्षिका,,** स **. क. प्रा . शाळा,** बेळंबर, कुमठा
7. श्रीमती सर्वेश्वरी **नायक** **सह शिक्षिका, स. क.** प्रा .शाळा , **हिचकड,** अंकोला	17. श्रीमती सुमित्रा गौडा **सह शिक्षिका, स. क. प्रा. शाळा, अज्जिकट्टा, अंकोला**
8. **श्रीमती बी. व्ही. काव्या ,** **सह शिक्षिका , स. क. प्रा.शाळा खारवीवाड , अंकोला**	18. श्रीमती. ममता पाटकर, **सह शिक्षिका,** स. क. प्रा शाळा दंडे भाग, अंकोला
9. श्रीमती लक्ष्मी नायक, **सह शिक्षिका, स. क . प्रा. शाळा होस हेरवट , कुमठा**	19. श्री राजू शेट्टी, सह शिक्षक, स. **क . प्रा शाळा अंगडी बैल, अंकोला**
10 श्रीमती गीता शडाक्षरी **सह शिक्षिका, स. क . प्रा. शाळा मल्लू कुर्वे, होण्णावर**	20. श्री व्ही जी भट्ट सह शिक्षक, स. **क . प्रा.** शाळा , माळकोड , होण्णावर

मार्गदर्शक/ परिशीलक
श्री गुरुराज होसूरकर
सरकारी माध्यमिक शाळा हेग्गनहल्ली, बेंगळुरू

CONCEPT & GUIDENCE

<table>
<tr><td colspan="2">SMT. RASHMI MAHESH , IAS
PRINCIPAL SECRETARY
DEPARTMENT OF SCHOOL EDUCATION AND LITERACY</td></tr>
<tr><td>DR.TRILOKCHANDRA K. V ., IAS
COMMISSIONER
DEPARTMENT OF SCHOOL EDUCATION AND LITERACY</td><td>SHRI. GOPALKRISHNA H.N.
DIRECTOR
DSERT , BENGLURU</td></tr>
</table>

CO- ORDINATION

SMT. RADHA P.

SENIOR ASSISTANT DIRECTOR DSERT

DIET CO-OPERATION

Shri BASAVRAJ NALATWAD PRINCIPAL & DDPI (DEV.) DIET, MANNUR ,BELAGAVI	**Smt . BHARATI B DASOG** LBA NODAL & LECTURER DIET BELAGAVI	**Smt. M.B.SANKANNAVAR** LBA MENTOR & EXAMINER LECTURER, DIET BELAGAVI

TRANSLATION COMMITTEE

SL.	NAME OF THE TEACHER	SCHOOL NAME	PAGE NO.
1	Shri. SAGAR R. HARADE	GOVT. MHPS HINDALGA , Belagavi Rural	1-20
2	Smt. S . S. DESAI	GOVT. MHPS VIJAY NAGAR Belagavi Rural	20-32
3	Smt. R. K. MANNOLKAR	GOVT. MHPS HANGARAGA Belagavi Rural	33-47
4	Smt. M.K.SHAHAPURWALE	GOVT. MHPS MANDOLI Belagavi Rural	48-61
5	Shri. V.P.NAVAGEKAR	GOVT. MHPS MANDOLI Belagavi Rural	62- 76
6	Shri.SANJAY GOUNDADKAR	GOVT. MHPS SAVGAON Belagavi Rural	77-90
7	Shri. PRAVEEN PADALIHALE	GOVT. MHPS RAKASKOP Belagavi Rural	91-104
8	Shri. DNYANESHWAR	GOVT. MHPS KAWALEWADI	105-122
9	Shri. RAHUL NERLI	GOVT. MHPS BADAS INAM Belagavi Rural	123-138
10	Shri. ISHWAR S. PATIL	GOVT. MHPS BENAKANHALLI	139-160

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ

ಆತ್ಮೀಯರೇ,

2025 26 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಂತೆ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನದ 4ನೇ , 5 ನೇ , 6 ನೇ , 7 ನೇ ತರಗತಿಯ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಮರಾಠಿ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 16 ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ರಚನೆ ಕಾರ್ಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಡಯಟ್ ಗೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ .ಅದರಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ತರಗತಿ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮೌಲ್ಯಂಕನ ಕಲಿಕಾ ಫಲ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಂದಿನ ಜಾಗತಿಕದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯ ಕಲಿಕಾ ಫಲ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಯಶಸ್ವಿಗಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆರಂಭದ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಇಲಾಖೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕಾ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಂದರೆ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಸಾಧಾರಣ ಮತ್ತು ಸುಲಭ, ಕಠಿಣ, ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಠಿಣತೆಯ ಮಟ್ಟ ಆಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ಕಿರು ಉತ್ತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು, ವಿವರಾಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಅನ್ವಯಿಕ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಓದು ಬರಹದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾಠವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

ಪಾಠ ಆಧರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೋಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ನೋಡಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್.ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಆ) ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಬೆಳಗಾವಿ, ಹಿರಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾದ ಶ್ರೀ ಆಂಜನೇಯಲು ಆರ್ ಕೆ, ಶ್ರೀ ಯು ಡಿ ಹುನಕುಪ್ಪಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಡಿ ನದಾಫ್ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ವಿಷಯವಾರು ನೋಡಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಎಲ್ಲ ಡಯಟನ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಖಾನಾಪುರ್, ಬೆಳಗಾವಿ ಗ್ರಾಮೀಣ, ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರ , ಬಿ.ಆರ್.ಸಿ , ಬಿ.ಆರ್.ಪಿ, ಸಿ.ಆರ್.ಪಿ, ಸಿ.ಆರ್.ಸಿ ಪಾಠ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನದ ನೋಡಲ ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ.ಭೀ.ದಾಸೋಗ ಹಾಗೂ ಡಯಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಶ್ರುತಿ ದುಗ್ಗಾಣಿ, ದ್ವಿದ.ಸ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸದುಪಯೋಗವಾಗಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು "ಬದಲಾವಣೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಭವಿಷ್ಯದ ನಿರ್ಮಾಣ" ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ. ಎಮ್. ನಾಲತವಾಡ
ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಅ)
ಡಯಟ್ ಬೆಳಗಾವಿ

ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಎಚ್ ಎನ್
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಡಿ.ಎಸ್.ಇ.ಆರ್. ಟಿ ಬೆಂಗಳೂರು

अनुक्रमणिका (इयत्ता 5 वी)

अ नं	पाठाचे नाव	निश्चित केलेल्या अध्ययन निष्पत्ती	पान क्रमांक
01	**5 अंकी संख्या**	आपल्या सभोवतालच्या 99999 पर्यंतच्या संख्या स्थान मूल्यानुसार वाचतात व लिहितात . दैनंदिन जीवनात वेगवेगळ्या संदर्भात संख्यांचा वापर करतात.	21-24
02	**बेरीज**	दैनंदिन जीवनाशी संबंधित पाच अंकी संख्यांची बेरीज व त्यावरील समस्या सोडवितात(99999 पेक्षा जास्त नाही)	24-27
03	**वजाबाकी**	योग्य क्रमाचा वापर करून पाच अंकी संख्येतून दुसरी पाच अंकी संख्या वजा करतात.	27-30
04	**अवयव आणि पट**	**अवयव आणि पट ओळखतात व लिहितात.**	30-33
05	**अपूर्णांक**	**एखादी संख्या ही एखाद्या समूहाचा भाग असते हे ओळखतात. दिलेल्या अपूर्णांकाला समान अपूर्णांक लिहितात.**	33-38
06	**कोन**	कोनाचे **आणि आ**कृतींचे **विश्लेषण** **करतात.**	38-40
07	**वर्तुळ**	**वर्तुळाचा अर्थ ओळखून वर्तुळाची रचना करतात. कंपास पेटीतील साहित्य ओळखतात.**	41-42
08	**लांबी**	दैनंदिन **जीव**नात **वापर**ल्या **जा**णाऱ्या **जास्त लांबीच्या आणि कमी ला**बीच्या **आ**दर्श **मा**पनांचा **परि**चयकौन घेऊन लांबीच्या **मोठ्या आणि लहान** एककांची तुलना **करून संबंध द**र्शवितात. लांबीवर **आधारि**त **दैनंदिन जीव**नातील **उदाहर**णे **मूळ क्रिया करून सोड**वतात.	43 -44
09	**परिमिती आणि क्षेत्रफळ**	द्विमितीय आकृत्यांच्या परिमिती आणि क्षेत्रफळावर आधारित उदाहरणे सोडवितात.	45-48
10	**माहिती संकलन व विवरण**	दैनंदिन जीवनाशी संबंधित माहिती संग्रहित करतात आणि ती कोष्टक आणि आलेखाच्या रूपात दर्शवितात.	48-52
11	**गुणाकार**	तीन अंकी, चार अंकी आणि पाच अंकी संख्यांचा गुणाकार करतात आणि गुणाकारावर आधारित उदाहरणे सोडवितात.	52-54
12	**भागाकार**	दिलेल्या संख्येला दुसऱ्या संख्येने योग्य क्रमाने भाग लावतात.	54-56
13	**अंदाजे गणित**	योग्य क्रमाचा वापर करून संख्यांची अंदाजे किंमत ओळखतात आणि बेरीज वजाबाकी गुणाकार भागाकार यांचे उत्तर अंदाजे सांगतात.	56 -59
14	**दशांश अपूर्णांक**	दशांश अपूर्णांकाविषयी समजून घेतात.	59-60
15	**आर्थिक व्यवहार**	गणितातील चार क्रियांचा वापर करून पैसे, लांबी ,वजन, आकारमान आणि वेळेशी संबंधित व्यवहारातील उदाहरणे सोडवितात.	61-62
16	**वजन आणि घनफळ**	वजन आणि आकारमानाच्या मोठ्या आणि लहान एककांची तुलना करून संबंध दर्शवितात.	62-67
17	**वेळ**	वेळ ओळखणे आणि दाखवणे या सामर्थ्याबरोबरच वेळेच्या एककांचे रूपांतर करतात.	67-70
18	सममितीय आकृत्या	साध्या भौमितिक आकृतींच्या प्रतिकृती ओळखतात . तसेच द्विमितीय आणि त्रिमितीय आकृत्यांच्या सममिती ओळखतात .	71 – 76

19	त्रिमितीय आकृत्या	घनफळ आणि पृष्ठफळ समजून घेण्यासाठी घन ,दंडगोल, शंकू यांच्या जालाकृती तयार करतात	76 – 80
20	आकृतीबंध	वेगवेगळ्या संदर्भात वापरले जाणारे वेगवेगळे (आकृतीबंध)नमुने ओळखतात आणि वर्णन करतात. (त्रिकोणी संख्या आणि वर्ग संख्यांचे नमुने)	80 -82

पाठ 1 : 5 अंकी संख्या

अध्ययन निष्पत्ती : आपल्या सभोवतालच्या 99999 पर्यंतच्या संख्या स्थान मूल्यानुसार वाचतात व लिहितात . दैनंदिन जीवनात वेगवेगळ्या संदर्भात संख्यांचा वापर करतात.

प्रश्नांच्या स्वरूपावर आधारित गुणांची शेकडावार विभागणी

प्रश्नांचे स्वरूप	शेकडा गुण	प्रश्नांची संख्या	गुण
वस्तुनिष्ठ	25%	24	24
लघुत्तरे	18%	9	18
दीर्घोत्तरे	57%	17	55
एकूण	100%	50	97

काठिण्य पातळीवरून गुणांची शेकडावार विभागणी

काठिण्य पातळी	शेकडा गुण	प्रश्नांची संख्या	गुण
सुलभ	37.11%	30	36
सामान्य	44.32%	15	43
कठीण	18.55%	5	18

पाठ 2 : बेरीज

अध्ययन निष्पत्ती: दैनंदिन जीवनाशी संबंधित पाच अंकी संख्यांची बेरीज व त्यावरील समस्या सोडवितात(99999 पेक्षा जास्त नाही)

प्रश्नांच्या स्वरूपावर आधारित गुणांची शेकडावार विभागणी

प्रश्नांचे स्वरूप	शेकडा गुण	प्रश्नांची संख्या	गुण
वस्तुनिष्ठ	14%	17	17
लघुत्तरी	42%	20	50
दीर्घोत्तरी	44%	13	52
एकूण	100%	50	119

काठिण्य पातळीवरून गुणांची शेकडावार विभागणी

अ न	काठिण्य पातळी	प्रश्नांची संख्या	शेकडा
1	सुलभ	17	34%
2	सामान्य	22	44%
3	कठीण	11	22%

पाठ 3 : वजाबाकी

अध्ययन निष्पत्ती : योग्य क्रमाचा वापर करून पाच अंकी संख्येतून दुसरी पाच अंकी संख्या वजा करतात.

उद्देशाधारीत

प्रश्नांचे स्वरूप	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
बहुपर्यायी प्रश्न	2	8			10
जोड्या जुळवा	1	3	1		1
एक गुणाचे प्रश्न	2	4			6
दोन गुणाचे प्रश्न		12			12
तीन गुणाचे प्रश्न			4		4
चार गुणाचे प्रश्न		4			4
पाच गुणाचे प्रश्न			4		4
एकूण	5	31	9		41

काठिण्य पातळीवरून गुणांची शेकडावार विभागणी

काठिण्य पातळी	प्रश्नांची संख्या	शेकडा
सुलभ	18	44
सामान्य	14	34
कठीण	9	22
एकूण	41	100

पाठ 4 : अवयव आणि पट

अध्ययन निष्पत्ती: संख्येचे अवयव आणि पट ओळखतात व लिहितात.

1. उद्देशाधारीत गुण विभागणी

उद्देश	प्रश्नांची संख्या
ज्ञान	18
आकलन	20
उपयोजन	4
कौशल्य	2
एकूण	**44**

1.प्रश्नांच्या स्वरूपावर आधारित गुणांची शेकडावार विभागणी

प्रश्नांचे स्वरूप	प्रश्नांची संख्या
रिकाम्या जागा भरा	6
बहुपर्यायी प्रश्न	8
जोड्या जुळवा	6
चूक की बरोबर लिहा	10
दोन गुणाचे प्रश्न	6
तीन गुणाचे प्रश्न	4
चार गुणाचे प्रश्न	4
एकूण	**44**

2. काठिण्य पातळीवरून गुणांची शेकडावार विभागणी

काठीण्य पातळी	शेकडा गुण	प्रश्नांची संख्या
सुलभ	28.5%	20
सामान्य	41.5%	18
कठीण	30%	6
एकूण	100	44

पाठ 5 : अपूर्णांक

अध्ययन निष्पत्ती: **एखादी संख्या ही एखाद्या समूहाचा भाग असते हे ओळखतात. दिलेल्या अपूर्णांकाला समान अपूर्णांक लिहितात.**

उद्देशाधारित

प्रश्नाचा प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
वस्तुनिष्ठ	16	20			36
लघुत्तरी		4	2	2	8
दीर्घोत्तरी		8	4	4	16
एकूण	16	32	6	6	60

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठीण्य पातळी	प्रश्नांची संख्या	शेकडा
सुलभ	26	43
सामान्य	26	43
कठीण	8	14
एकूण	60	100

पाठ 6 : कोन

अध्ययन निष्पत्ती : कोनाचे आणि आकृतींचे विश्लेषण करतात.

उद्देशाधारित

प्रश्नाचा प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
बहुपर्यायी प्रश्न	4	3	1		8
जोड्या जुळवा	4	1			5
चूक की बरोबर लिहा	1	2			3
2 गुणांचे प्रश्न			1	1	2
3 गुणांचे प्रश्न		1	1		2
4 गुणांचे प्रश्न	2	1	1		4
एकूण	11	8	4		24

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	11	46
सामान्य	10	41.5
कठीण	3	12.5
एकूण	24	100

पाठ 7 : वर्तुळ रचना

अध्ययन निष्पत्ती : वर्तुळाचा अर्थ ओळखून वर्तुळाची रचना करतात. कंपास पेटीतील साहित्य ओळखतात.

उद्देशाधारित

प्रश्नांचा प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
एक गुणाचे	11	15			
दोन गुणांचे			02		
चार गुणांचे				02	
एकूण	11	15	02	02	

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	10	33.33
सामान्य	15	50.00
कठीण	05	16.67
एकूण	30	100

पाठ 8 : लांबी

अध्ययन निष्पत्ती : दैनंदिन जीवनात वापरल्या जाणाऱ्या जास्त लांबीच्या आणि कमी लांबीच्या आदर्श मापनांचा परिचय करून घेऊन लांबीच्या मोठ्या आणि लहान एककांची तुलना करून संबंध दर्शवितात. लांबीवर आधारित दैनंदिन जीवनातील उदाहरणे मूळ क्रिया वापरून सोडवतात.

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	प्रश्नांची संख्या
सुलभ	10
सामान्य	18
कठीण	04

उद्देशाधारित प्रश्न विभागणी

उद्देश	प्रश्नांची संख्या
ज्ञान	06
आकलन	18
उपयोजन	08
कौशल्य	-

पाठ 09 : परिमिती आणि क्षेत्रफळ

अध्ययन निष्पत्ती : द्विमितीय आकृत्यांच्या परिमिती आणि क्षेत्रफळावर आधारित उदाहरणे सोडवितात.

उद्देशाधारित

प्रश्नाचा प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
बहुपर्यायी प्रश्न	4	1	10		15
जोड्या जुळवा		4			04
1 गुणाचे प्रश्न	6				06
2 गुणाचे प्रश्न			6		06
3 गुणाचे प्रश्न		5			05
4 गुणांचे प्रश्न		4			04
एकूण	10	14	16		40

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	20	50%
सामान्य	11	27.5%
कठीण	9	22.5%
एकूण	40	100%

पाठ 10 : माहिती संकलन व विवरण

अध्ययन निष्पत्ती : दैनंदिन जीवनाशी संबंधित माहिती संग्रहित करतात आणि ती कोष्टक आणि आलेखाच्या रूपात दर्शवितात.

उद्देशाधारित

प्रश्नाचा प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
बहुपर्यायी प्रश्न	3	2	10	_	15
जोड्या जुळवा	_	6	_	_	06
2 गुण	3	_	_	1	04
3 गुण	_	_	1	1	02
4 गुण	1	_	_	2	03
एकूण	07	08	11	04	30

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	16	53.3%
सामान्य	08	26.7%
कठीण	06	20%
एकूण	30	100

पाठ 11 : गुणाकार

अध्ययन निष्पत्ती : तीन अंकी, चार अंकी आणि पाच अंकी संख्यांचा गुणाकार करतात आणि गुणाकारावर आधारित उदाहरणे सोडवितात.

1. उद्देशाधारित

प्रश्नाचा प्रकार	उद्देश				प्रश्नांची संख्या	गुण
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य		
बहुपर्यायी	4	6	1	1	12	12
1 गुण	-	1	-	-	1	7
2 गुण	-	8	-	-	8	16
4 गुण	-	4	1	-	5	20
एकूण						55

2. काठिण्य पातळीवर आधारित

प्रश्नांचा प्रकार	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	13	50%
सामान्य	8	30.7%
कठीण	5	19.23%

पाठ **12 : भागाकार**

अध्ययन निष्पत्ती : तीन अंकी, चार अंकी आणि पाच अंकी संख्यांचा गुणाकार करतात आणि गुणाकारावर आधारित उदाहरणे सोडवितात.

उद्देशाधारित

प्रश्नांचा प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
रिकाम्या जागा भरा	3	1	4	-	8
1 गुणांचे प्रश्न	4	1	-	1	6
2 गुणांचे प्रश्न	-	5	-	-	5
3 गुणांचे प्रश्न	-	6	1	1	8
4 गुणांचे प्रश्न	-	2	1	2	5
एकूण	7	15	6	4	32

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	14	43.75
सामान्य	12	37.5
कठीण	06	18.75

पाठ 13: बौद्धिक अंकगणित

अध्ययन निष्पत्ती : योग्य क्रमाचा वापर करून संख्यांची अंदाजे किंमत ओळखतात आणि बेरीज वजाबाकी गुणाकार भागाकार यांचे उत्तर अंदाजे सांगतात.

उद्देशाधारित

प्रश्नांचा प्रकार	उद्देश				एकूण प्रश्न	एकूण गुण
	K	U	A	S		
बहुपर्यायी	4	1			5	5
चूक की बरोबर			2		2	2
रिकाम्या जागा भरा			2		2	2
जोड्या जुळवा	4				4	4
1 गुण	8		2		10	10
2 गुण		8			8	16
3 गुण		4			4	12
4 गुण			6		6	24
एकूण					41	75

काठिण्य पातळीवर आधारित

प्रश्नांचा प्रकार	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	16	39.02%
सामान्य	13	31.7%
कठीण	12	29.26%

पाठ 14 : दशांश अपूर्णांक

अध्ययन निष्पत्ती : दशांश अपूर्णांकाविषयी समजून घेतात.

1.काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	एकूण गुण	शेकडा
अती सुलभ	12	12	30%
सुलभ	08	16	40%
अवघड	04	12	30%
एकूण	24	40	100%

2. प्रश्न स्वरूपावर आधारित

प्रश्नांचे स्वरूप	एकूण प्रश्न	एकूण गुण	शेकडा
वस्तुनिष्ठ	12	12	30%
लघुत्तरी	10	20	50%
दीर्घोत्तरी	02	08	20%
एकूण	24	40	100%

पाठ 15 : पैसे

अध्ययन निष्पत्ती : गणितातील चार क्रियांचा वापर करून पैसे, लांबी ,वजन, आकारमान आणि वेळेशी संबंधित व्यवहारातील उदाहरणे सोडवितात.

उद्देशाधारीत

उद्देश	एकूण प्रश्न	एकूण गुण	शेकडा
ज्ञान	09	10	25%
आकलन	11	18	45%
उपयोजन	03	08	20%
कौशल्य	01	04	10%
एकूण	24	40	100%

प्रश्नांचे स्वरूप	एकूण प्रश्न	एकूण गुण	शेकडा
वस्तुनिष्ठ	12	12	30%
लघुत्तरी	10	20	50%
दीर्घोत्तरी	02	08	20%
एकूण	24	40	100%

पाठ 16 : वजन आणि घनफळ

अध्ययन निष्पत्ती : वजन आणि आकारमानाच्या मोठ्या आणि लहान एककांची तुलना करून संबंध दर्शवितात.

उद्देशाधारित

प्रश्नांचे स्वरूप	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
1 गुण	12	8	9	4	36
2 गुण	13	9	14	3	39
4 गुण	6	5	4	2	17
एकूण	34	22	27	09	92

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	43	55%
सामान्य	27	25%
काठिण्य	22	20%
एकूण	99	100%

पाठ 17 : वेळ

अध्ययन निष्पत्ती : वेळ ओळखणे आणि दाखवणे या सामर्थ्याबरोबरच वेळेच्या एककांचे रूपांतर करतात.

उद्देशाधारित

प्रश्नांचा प्रकार	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	प्रश्नांची संख्या
1 गुण	11	07	02	00	20
2 गुण	00	12	01	00	13
4 गुण	00	00	02	01	03
एकूण	11	19	5	1	36

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	11	31
सामान्य	15	42
कठीण	20	27
एकूण	36	100

पाठ 18 : सममितीय आकृत्या

अध्ययन निष्पत्ती: साध्या भौमितिक आकृतींच्या प्रतिकृती ओळखतात . तसेच द्विमितीय आणि त्रिमितीय आकृत्यांच्या सममिती ओळखतात .

उद्देशाधारित

प्रश्नांचे स्वरूप	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण प्रश्न
1 गुण(बहु पर्यायी)	18	10	4	-	32
2 गुण	2	2	2	6	12
3 गुण	-	-	2	3	5
4 गुण	-	-	1	-	1
एकूण	20	12	9	9	50

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	23	46 %
सामान्य	22	44 %
कठीण	5	10 %
एकूण	50	10 %

पाठ 19 : त्रिमितीय आकृत्या

अध्ययन निष्पत्ती : घनफळ आणि पृष्ठफळ समजून घेण्यासाठी घन ,दंडगोल, शंकू यांच्या जालाकृती तयार करतात.

उद्देशाधारित

प्रश्नांचे स्वरूप	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण प्रश्न
बहु पर्यायी	-	5	-	-	5
रिकाम्या जागा	16	-	-	-	16
जोड्या जुळवा	-	4	-	-	4
चूक / बरोबर	-	4	-	-	4
2 गुणाचे प्रश्न	2	4	1	-	7
3 गुणाचे प्रश्न	1	-	1	4	6
4 गुणांचे प्रश्न	-	-	1	2	3
एकूण	19	17	3	6	45

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	एकूण प्रश्न
सुलभ	29	64%
सामान्य	8	18%
कठीण	8	18%
एकूण	45	100%

पाठ 20 : आकृतीबंध

अध्ययन निष्पत्ती : वेगवेगळ्या संदर्भात वापरले जाणारे वेगवेगळे आकृतिबंध [नमुने] ओळखतात आणि वर्णन करतात. (त्रिकोणी संख्या आणि वर्ग संख्यांचे नमुने)

उद्देशाधारित

प्रश्नांचे स्वरूप	उद्देश				
	ज्ञान	आकलन	उपयोजन	कौशल्य	एकूण प्रश्न
1गुण	-	-	5	-	5
2 गुण	2	-	-	-	2
3 गुण	3	1	1	1	6
4 प्रश्न	1	1	-	-	2
एकूण	6	2	6	1	15

काठिण्य पातळीवर आधारित

काठिण्य पातळी	एकूण प्रश्न	शेकडा
सुलभ	7	46.6%
सामान्य	4	26.6%
कठीण	4	26.6%
एकूण	15	100%

पाठ 1 - 5 अंकी संख्या

प्रश्नपत्रिका

1. योग्य उत्तर निवडून लिहा______________ (1गुण)

1) 70,000 मधील दहा हजाराचे गट . (सुलभ)

A) 2 B) 8 C) 7 D) 6

2) 93,415 मधील 9 ची स्थानिक किंमत- (सुलभ)

A) 9 B) 90000 C) 900 D) 9000

3) 26,520 मधील 6 ची दर्शनी किंमत (सुलभ)

A) 600 B) 6,000 C) 60,000 D) 60

4) 5,2,4,1,3 हे अंक एकदाच वापरून तयार होणारी सर्वांत लहान संख्या (सुलभ)

A) 12,345 B) 13,245 C) 52,431 D) 24,135

5) 6 X 10,000 + 5 X 1,000 + 4 X 100 + 7X 10 + 8 X 1 ह्याचे संक्षिप्त रुप - (सुलभ)

A) 64,758 B) 65,478 C) 68,745 D) 67,485

6) 66,666 □ 66,666 ह्यामध्ये येणारे चिन्ह - (सुलभ)

A) < B) = C) >

7) कोणत्याही संख्येच्या पुढील संख्या लिहिण्यासाठी त्या संख्येत मिळवावा लागणारा अंक- (सुलभ)

A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

11. रिकाम्या जागा भरा.

8) 18,302 ह्याचे विस्तारित रूप ____________________________________ (सुलभ)

9) 75,384 च्या मागील संख्या. ____________________. (सुलभ)

10) 35,412 हे अक्षरात असे लिहितात. ________________________________ _(सुलभ)

11) वीस हजार चारशे पस्तीस हे अंकात असे लिहितात _________________. (सुलभ)

12) 18347 ह्या संख्येत स्वल्पविराम देऊन लिहा _______________. (सुलभ)

III. जोड्या जुळवा . (1 **गुणाचे प्रश्न**) (सुलभ)

अ	ब
13) 61,000 च्या मागील संख्या	99,999
14) 59,999 च्या पुढील संख्या	60,999
15) 5 अंकी सर्वांत लहान संख्या	8,000
16) 78,654 ह्यामधील 8 ची स्थानिक किंमत	60,000
17) 5 अंकी सर्वांत मोठी संख्या	10,000

iv .खालील संख्या अंकात लिहा . **(1 गुणाचे प्रश्न)**

18) सत्तेचाळीस हजार अठ्ठेचाळीस – ______________ (सुलभ)

19) तेरा हजार आठशे चौऱ्याण्णव - __________________ (सुलभ)

20) **खालील संख्या अक्षरात लिहा.** (1 गुणाचे प्रश्न)

* 67,394 ____ (सुलभ)

***** 006 ____ (सुलभ)

21) संख्यांची तुलना करून मध्ये < , > , = चिन्ह लिहा. (1 गुणाचे प्रश्न)

*** 26,852** [ ] **26,342** (सुलभ)

***35,728** [ ] **35,728** (सुलभ)

***887,875** [ ] **89,361** (सुलभ)

22) अधोरेखित अंकाची स्थानिक किंमत आणि दर्शनी किंमत लिहा. (2 गुणाचे प्रश्न)

*** 82471** स्थानिक किंमत______________ दर्शनीकिंमत ______________ (सुलभ)

*** 78947** स्थानिक किंमत_______________ दर्शनी किंमत ______________ (सुलभ)

23) खालील संख्या स्थानमूल्य कोष्टकात लिहा. **(2** गुणाचे प्रश्न**)**

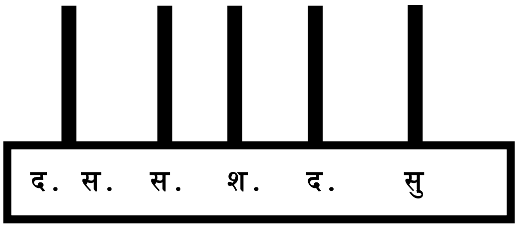
*** 65,000** (सुलभ)

*** 76,809** (सुलभ)

24) खालील संख्या स्थानमूल्यानुसार चित्रात दाखवा . (प्रश्नपत्रिकेत नमुन्यासाठी एक चित्र दिले आहे., दुसऱ्या संख्येसाठी दुसरे चित्र काढा.) (2 गुणाचे प्रश्न)

*25,361

*36,052

(सुलभ)

25) दिलेल्या संख्येच्या मागील व पुढील संख्या लिहा . (2 गुणाचे प्रश्न)

* ____________ 93,785 ____________ (सामान्य)

* 81,376 ____________ ____________ (सामान्य)

* ____________ ____________ 42,785 (सामान्य)

26) उतरत्या क्रमात लिहा (3 गुणाचे प्रश्न)

*32,654 43,765 21,435 54,786 __________,__________,__________,__________ (सामान्य)

*70,770 70,077 77,777 70,777 __________,__________,__________,__________ (सामान्य)

28). चढत्या क्रमात लिहा . (3 गुणाचे प्रश्न)

*44,444 44,044 40,444 44,014 __________,__________,__________,__________ (सामान्य)

*33,481 33,184 33,148 33,814 __________,__________,__________,__________ (सामान्य)

29) खालील संख्या विस्तार रूपात लिहा. (3 गुणांचे प्रश्न)

*95,361 =____ (सामान्य)

*20,005= ____ (सामान्य)

30) खालील संख्या संक्षिप्त रूपात लिहा. (3 गुणांचे प्रश्न)

*2X10,000 + 3X1,000 + 0X100 +4X10+ 5 X1 .... (सामान्य)

*7 X10,000 + 2X1,000 + 3X100 + 5X10+ 4 X1 .... (सामान्य)

31) संख्या क्रम पूर्ण करा. (3 गुणांचे प्रश्न)

* 88,888, 78,888, 68,888, ______________ , ______________ (सामान्य)

* 23,344, 23,444, 23,544, ______________ , ______________ (सामान्य)

* 58,600, 62,600, 66,600 ______________ , ______________ (सामान्य)

32) स्थानमूल्य कोष्टकात चित्ररुपात दाखवा (3 गुणाचे प्रश्न)

*11,243 (कठीण)

*45,642 (कठीण)

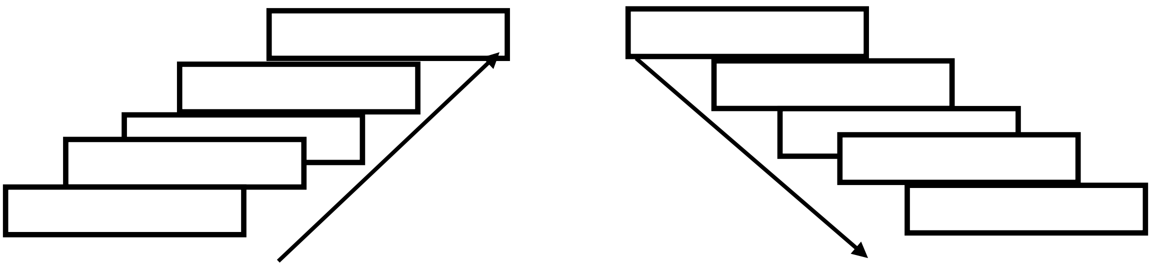
V. खालील उदाहरणे सोडवा. (4 गुणांचे **प्रश्न**)

33) दीपिकाच्या फळबागेत ह्यावर्षी **96,867** नारळ, **86,756** आंबे, **36,468** शेवगा, **44,350** डाळिंब आणि **20,150** पेरूचे उत्पादन आले. ह्या संख्या फळांच्या नावाने चढत्या व उतरत्या क्रमात लिहा. (कठीण)

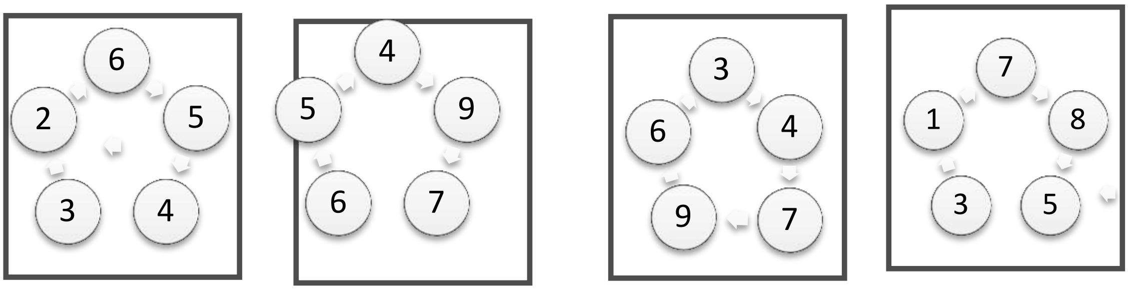
34) क्रिकेट खेळात **2024-25** ह्या वर्षी नागराजने **52,327**, आर्यनने **63,457**, आयुषने **343,27**, गणपतीने **22,327**, भरतने **40,318** धावा काढल्या. ह्या संख्या चढत्या व उतरत्या क्रमात लिहा. (कठीण)

35) दिलेल्या संख्या चढत्या व उतरत्या क्रमात दिलेल्या पायऱ्यांवर लिहा .

28,769 63,470 11,355 45,220 88,888

36) खालील प्रत्येक चित्रात दिलेल्या अंकांचा वापर करून सर्वांत मोठी **व सर्वात** लहान संख्या लिहा. (कठीण)

सर्वांत मोठी संख्या________________ ________________ ________________ ______________

सर्वात लहान संख्या________________ ________________ ______________ ______________

****

पाठ 2 : बेरीज

1. योग्य उत्तर निवडून लिहा. (1गुणाचे **प्रश्न**)

1) 20,000+30,000 (सुलभ)

A) 50,000 B)60,000 C)20,000 D)40,000

2) 40,000+12,000 (सुलभ)

A) 62,000 B) 52,000 C) 32,000 D) 12,000

3) 10,000+20,000 (सुलभ)

A) 50,000 B) 30,000 C) 80,000 D) 60,000

4) 5,000+15,000 (सुलभ)

A) 30,000 B) 60,000 C) 40,000 D) 20,000

5) 40,000+3000 (सुलभ)

A) 63,000 B) 43,000 C) 53,000 D) 13,000

II. रिकाम्या जागी योग्य संख्या लिहा.

6) 69,000 + ………… = 70,000 (सुलभ)

7)………… + 19,500 = 20,000 (सुलभ)

8) ……..… + 45,000 = 48,000 (सुलभ)

9) ….…… + 50,000 = 52,000 (सुलभ)

10) 39,000+ ………... = 39,900 (सुलभ)

11) 28000+ ………… = 32,000 (सुलभ)

III. **जोड्या जुळवा.** (1 **गुणाचे प्रश्न**)

अ	ब	
12) 38,000+2,000	a) 50, 600	(सुलभ)
13) 59,000+1,000	b) 62,000	(सुलभ)
14) 60,000+2,000	c) 60,000	(सुलभ)
15) 28,000+2,200	d) 18,500	(सुलभ)
16) 13,000+5,500	e) 40,000	(सुलभ)
17) 44,000+6,600	f) 30, 200	(सुलभ)

VI. खालील बेरजेचे उत्तर लिहा . (2 **गुणांचे प्रश्न**)

18)36,417 + 32532 = ______________________ (सामान्य)

19) 28,490 + 61306 = ______________________ (सामान्य)

20) 12,973 + 46016 = ______________________ (सामान्य)

21) 23,462 + 52304 = ______________________ (सामान्य)

22) 42,806 + 34063 = ______________________ (सामान्य)

23) 18,202 + 11,304 = __________________. (सामान्य)

24) 52,320 + 10,000= ______________________ (सामान्य)

25) 12,432 + 34,131= ______________________ (सामान्य)

26) 12,403 + 13,524= ______________________ (सामान्य)

27) 40,000+ 34269= ______________________ (सामान्य)

Vll. किंमत काढा . (3 **गुणांचे प्रश्न**)

28) 36,900 + 53,613 = _________________________ (सामान्य)

29) 24,596 + 36, 578 = _________________________ (सामान्य)

30) 43.374 + 36,634 = __________________________ (सामान्य)

31) 25,700 + 2,246 +16,413 = _________________ (सामान्य)

32) 60,000 + 2,400 + 28,500 = _______________ (सामान्य)

33) 34,000 + 4,000 + 12,000 = ________________ (सामान्य)

34) 9.000 +12,000 + 3, 900 = __________________ (**सामान्य**)

35) 16,000 + 25,666 + 14729 = ______________ (**सामान्य**)

36) 000 = _________________ (**सामान्य**)

37) 11,000 + 2,900 + 15,000 + 6666 + 10,006 = _______________ (**सामान्य**)

Vll. खालील उदाहरणे सोडवा . (**4गुण**)

38) रामनहळ्ळीची लोकसंख्या12,389 आणि सोमनहळ्ळीची लोकसंख्या 11,089 आहे. दोन्ही गावाची एकूण लोकसंख्या किती ?

(सामान्य)

39)रहीमने सोमवारी आपल्या बँक खात्यात 44,500 आणि मंगळवारी 24,320 रुपये जमा केले. तर रहीम च्या खात्यात जमा झालेली एकूण रक्कम किती? (सामान्य)

40) एक पुस्तक विक्रेता 26,817 पुस्तके पहिल्या पुस्तक प्रदर्शनात विकतो. 17,794 पुस्तके दुसऱ्या पुस्तक प्रदर्शनात विकतो . तर पुस्तक

विक्रेत्याने विकलेल्या एकूण पुस्तकांची संख्या किती ? (कठीण)

41) आरक्षित वनक्षेत्रात 26,759 रोपे आहेत. वनमहोत्सवाच्या दिवशी 13,842 रोपे लावण्यात आली. तर आरक्षित वनक्षेत्रातील एकूण रोपांची संख्या किती ? (कठीण)

42) दूध संकलन केंद्रात शेतकऱ्यांकडून पहिल्या आठवड्यात 15,029 लिटर दूध आणि दुसऱ्या आठवड्यात 16,826 लिटर दूध संग्रहित झाले. तर दूध संकलन केंद्रात एकूण किती दूध जमा झाले ? (कठीण)

43) भारतीय क्रिकेटपटूने कसोटी क्रिकेटमध्ये 14,025 धावा आणि एकदिवसीय क्रिकेटमध्ये 15,759 धावा काढल्या आहेत. त्याने काढलेल्या एकूण धावा किती ? (कठीण)

44) शहरातील सार्वजनिक ग्रंथालयात 17,943 कन्नड भाषेची पुस्तके 14,635 मराठी भाषेची पुस्तके आणि 10,284 इंग्लिश भाषेची पुस्तके आहेत. तर ग्रंथालयातील एकूण पुस्तकांची संख्या किती? (कठीण)

45) एका दुचाकी शोरूम मध्ये जानेवारी महिन्यात 11,258; फेब्रुवारी महिन्यात 22,458 आणि मार्च महिन्यात 16,598 दुचाकी विकण्यात आल्या. तर विकल्या गेलेल्या एकूण दुचाकी किती ?

(कठीण)

46) एका शेतकऱ्याच्या शेतामध्ये 15,695 नारळाची झाडे आणि 20,498 सुपारीची झाडे आहेत. तर त्याच्या शेतामधील एकूण झाडांची संख्या किती? (कठीण)

47) एक कापड व्यापारी मार्च महिन्यात रु. 49,560 आणि एप्रिल महिन्यात रु. 40,560 चे कापड विकले. तर दोन महिन्यात त्यांनी विकलेल्या कापडाची एकूण रक्कम किती? (कठीण)

48) एका तालुक्यात पुरुषांची संख्या 28,000 ; महिलांची संख्या 26,500 आणि मुलांची संख्या 20,800 आहे. तर त्या तालुक्याची एकूण लोकसंख्या किती? (कठीण)

49) एका यात्रा महोत्सवामध्ये वस्तू प्रदर्शनाच्या पहिल्या दिवशी 15,500 तिकिटे आणि दुसऱ्या दिवशी 17,500 तिकिटे विकण्यात आली. तर विकलेल्या तिकिटांची एकूण संख्या किती? (कठीण)

50) एका स्पर्धा परीक्षेत 29,890 मुलांनी आणि 30,188 मुलींनी सहभाग घेतला. तर स्पर्धा परीक्षा दिलेल्यांची एकूण संख्या किती? (कठीण)

पाठ 3 : वजाबाकी

I) एक गुणाचे बहुपर्यायी प्रश्न

1. 26235 – 12124 = 14111 ह्यामधील व्यवकलक (सुलभ)
   A)14111 B) 12124 C) 26235 D) यापैकी नाही
2. 75289 – 32174 यामध्ये वजाबाकी करतानाची पहिली पायरी (सुलभ)
   A) दशसहस्त्र स्थानांच्या अंकांची वजाबाकी करणे.
   B) सटे स्थानांच्या अंकांची वजाबाकी करणे.

C) शतक स्थानाच्या अंकांची वजाबाकी.

D) सहस्त्रसानाच्या अंकांची वजाबाकी.

3. 39637 – 26235 = 13402 ह्यामध्ये '39637' हे (सुलभ)

A) व्यवकल्य B) व्यवकलक C) गुणक D) बाकी

4. वजाबाकीचा ताळा करण्यासाठी (सुलभ)

A) बाकी - व्यवहकलक = व्यवकल्य

B) व्यवकल्य + बाकी = व्यवकलक

C) बाकी+ व्यवकलक= व्यवकल्य

D) बाकी – व्यवकल्य = व्यवकलक

5. 57394 – 26735 यामध्ये सुटेस्थानच्या चार मधून पाच वजा करणे शक्य नाही, म्हणून (सुलभ)

A) 1 हातचा दशक स्थानाकडून घ्यावा .

B) 1 हातचा शतक स्थानाकडून घ्यावा.

C) 1 हातचा सहस्त्र स्थानाकडून घ्यावा.

D) 1 हातचा दशसहस्त्र स्थानाकडून घ्यावा.

6. 42695 - 20746 ही वजाबाकी करताना दशकाच्या स्थानाकडून 1 हातचा सुट्टीच्या स्थानात घेतल्यानंतर दशक स्थानी किती दशक राहतात ?. (सुलभ)

A)8 दशक B) 7 दशक C) 9 दशक D) 0 दशक.

7. 90000 - 74649 ही वजाबाकी करताना हातचा घेतल्यानंतर इतर स्थानामध्ये येणारे अंक . (सुलभ)

A)

द .स.	स	श.	द.	सु.
8	9	9	9	10

B)

द. स	स	श	द	सु
9	0	0	9	10

C)

द. स	स	श	द	सु
8	0	0	9	10

D)

द स	स	श	द	सु
8	9	0	9	10

8. 59842 – 34532 = यामधील बाकी (साधारण)

A)94374 B) 25300 C) 25310 D) 25314

9. 10000 झाडामधील 8625 झाडे मेली. शिल्लक झाडांची संख्या काढण्यासाठी करावी लागणारी क्रिया. (सुलभ)

A) बेरीज B) वजाबाकी C) गुणाकार D) भागाकार

10.17094 – 3043 या वजाबाकीतील बाकी (सुलभ)

A)14051 B) 20137 C) 14050 D) 0

11. जोड्या जुळवा. (1 **गुणाचे प्रश्न**) **(सामान्य)**

A	B
a) व्यवकलन	बाकी + व्यवकलन = व्यवकल्य
b) व्यवकल्य	व्यवकलक कमी करणे
c) वजाबाकीचा ताळा करण्यासाठी.	10000
d)49137 – 39137 =	11235
e)20000 - 8625 =	बाकी

उत्तरे लिहा (1 **गुण**)

12. वजा करावयाच्या संख्येला काय म्हणतात? (सुलभ)

12 49137 – 26134 = 23003 यामधील व्यवकलक संख्या ? (सुलभ)

13 20,000 – 5,635 ही वजाबाकी करताना हातचा घेतल्यानंतर व्यवकल्याच्या दशक स्थानी शिल्लक राहणारा अंक ? (सामान्य)

14 वजाबाकी करताना सुरुवातीला कोणत्या स्थानचा अंक वजा करावा? (सामान्य)

15 लहान अंकातून मोठा अंक वजा करता येत नसेल तर काय करावे ?

(सामान्य)

16 86291 आणि 64130 यांच्या वजाबाकीतील फरक (सामान्य)

बाकी शोधा(2 **गुण**)

17 42695 – 20746 (सुलभ)

18 40000 – 16543 (सुलभ)

19 50625 – 36178 (सुलभ)

20 39637 – 26235 (सुलभ)

21 20000 – 8625 (सुलभ)

22 25307 – 6149 (सुलभ)

23 4297 हे 11035 मधून वजा करा. (सामान्य)

24 24683 हे 40000 मधून वजा करा. (सामान्य)

25 16486 हे 26475 मधून वजा करा. (सामान्य)

26 37946 मध्ये किती मिळवल्यानंतर 91643 होतात? (सामान्य)

27 67215 मधून किती वजा केल्यास 28941 होतात? (सामान्य)

28 एका व्यापाऱ्याकडे 39637 नारळ होते. त्यापैकी 26235 नारळ विकले तर उरलेल्या नारळांची संख्या किती ? (कठीण)

वजाबाकी करा. (3 गुण)

29 . मागील वर्षी मध्यान्ह आहार योजने अंतर्गत प्राथमिक शाळेमध्ये 16986 कि. ग्रा तांदूळ खर्च झाला. ह्यावर्षी 21482 किलोग्रॅम तांदूळ खर्च झाला. मागील वर्षापेक्षा यावर्षी किती तांदूळ जास्त खर्च झाला ? (कठीण)

30 .दोन संख्यांची बेरीज 87065आहे . त्यामधील एक संख्या 49726 आहे तर दुसरी संख्या शोधा . (कठीण)

31. एका शेतकऱ्याने मागील वर्षी आपल्या शेतातून 38462 नारळाचे उत्पादन घेतले . ह्यावर्षी 47285 नारळाचे उत्पादन घेतले. मागील वर्षापेक्षा यावर्षी त्यांनी किती नारळाचे उत्पादन जास्त घेतले? (कठीण)

32. एका चहाच्या कारखान्यात काम करणाऱ्या कामगारांना एका दिवसात 48342 चहा पावडरची पाकिटे भरावी लागतात. जेवणाच्या वेळेपर्यंत 33675 चहा पाकीटे भरून झाली. तर आणखी भराव्या लागणाऱ्या चहा पाकिटांची संख्या शोधा. (कठीण)

खालील उदाहरणे सोडवा . (4 गुणांचे)

33 . 22457 + 32986 – 35712 (सामान्य)

34. 54398 + 24897 – 39486 (सामान्य)

35. 43618 + 6382 – 29467 (सामान्य)

36. 21679 + 27428 – 2438 (सामान्य)

खालील उदाहरणे सोडवा (5 गुण)

41..मोबाईल तयार करणाऱ्या कंपनीमध्ये नोव्हेंबर महिन्यात 23,715 मोबाईल आणि डिसेंबर महिन्यात 34,160 मोबाईल उत्पादन करण्यात आले. त्यामधील 42,534 मोबाईल विकले गेले . तर शिल्लक मोबाईलची संख्या शोधा. (कठीण)

42 . एका पेट्रोल पंपमध्ये 96,321 लिटर पेट्रोल होते. सोमवारी 26,841 लिटर पेट्रोल विकले गेले. मंगळवारी 35,769 लिटर पेट्रोल विकण्यात आले. तर पेट्रोल पंपामध्ये शिल्लक पेट्रोलचे प्रमाण किती ?. (कठीण)

43. श्रीमती अनिता जवळ ₹ 50,000 आहेत. ₹ 13,538 ना एक रंगीत दूरदर्शन संच आणि ₹ 16,990 ना एक रेफ्रिजरेटर खरेदी केला. आता तिच्याजवळ शिल्लक असलेली रक्कम किती ? (कठीण)

44. एका जिल्ह्यात शालेय विद्यार्थ्यांसाठी 60,000 गणवेश देण्यात आले. त्यापैकी दोन तालुक्यांमध्ये 12,372 आणि 23,003 गणवेश आतापर्यंत वाटण्यात आले. तर शिल्लक गणवेश यांची संख्या किती ? (कठीण)

****

पाठ 4 : अवयव आणि पट

योग्य उत्तर निवडून रिकाम्या जागा भरा. **एक गुणाचे प्रश्न**

1. खालीलपैकी 8 ची पट (सामान्य)

A) 2 B) 6 C) 32 D) 4

2. ही संख्या वि भाज्य संख्याही नाही आणि अविभाज्य संख्याही नाही. (सामान्य)

A) 1 B) 0 C) 2 D) 4

3. 4 ची पट नसलेली संख्या (सुलभ)

A) 12 B) 15 C) 32 D) 8

4. 2 ही संख्या. (सुलभ)

A) विभाज्य B) अविभाज्य C) अवयव D) पट

5. 10 ही संख्या (सुलभ)

A) विभाज्य B) अविभाज्य C) अवयव D) पट

6. 15 ची पट नसलेल्या संख्या (सामान्य)

A) 30,45 B) 45,55 C) 60,75 D) 75,105

7. 6 आणि 15 चे सामायिक अवयव. (सुलभ)

A) 1, 3 B) 2, 5 C) 3, 5 D) 1, 2

8. 12 चे अवयव (सुलभ)

A) 4, 3, 6, 5, 8, 9. B) 1, 2, 3, 4, 5, 6, C) 1, 2, 3, 4, 6, 12. D) 2, 4, 6, 8, 10, 12.

9. दोन किंवा जास्त संख्यांचा गुणाकार केल्यास _____________ मिळतो. (सुलभ)

10. 2 चे अवयव ________ आणि ________. (सुलभ)

11. ज्या संख्येने गुणतो त्या संख्येला ____________ म्हणतात. ()

12. दिलेल्या संख्येला नि:शेष भाग गेल्यास, ती संख्या दिलेल्या संख्येची _________ असते. (कठीण)

13. _________ हा प्रत्येक संख्येचा अवयव आहे. (सामान्य)

14. चित्ररूपात अवयव दाखवण्याच्या पद्धतीलाच ___________ म्हणतात. (सुलभ)

जोड्या जुळवा.

15) 5 + 5 + 5	(अ) 7 X 2	(सुलभ)
16) 7 + 7	(आ) 12 X 4	(सुलभ)
17) 10 + 10 + 10 + 10 + 10	(इ) 5 X 3	(सुलभ)
18) 12 + 12 + 12 + 12	(ई) 13 X 3	(सुलभ)
19) 2 + 2 + 2 + 2	(उ) 10 X 5	(सुलभ)
20) 13 + 13 + 13	(ऊ) 2 X 4	(सुलभ)

खालील विधान बरोबर(✓) की चूक (×) ते **ओळ**खा.

21. 8 ह्या संख्येचे चार अवयव आहेत. (सामान्य)

22. 7 ही विभाज्य संख्या आहे . (सामान्य)

23. 6 या संख्येचे पट केवळ तीन आहेत. (कठीण)

24. 24 चे अवयव पाच आहेत. (कठीण)

25. 1 ही विभाज्य संख्या आहे. (कठीण)

26. 2आणि 12 हे 24 चे अवयवआहेत. (कठीण)

27. 1 आणि 2 हे प्रत्येक संख्येचे अवयव आहेत. (सुलभ)

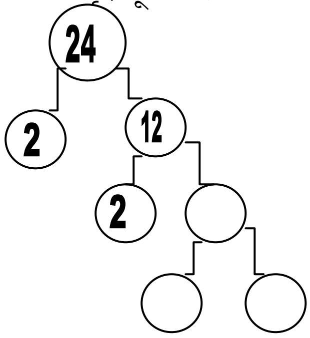
28. कोणत्याही संख्येचा सर्वात मोठा अवयव तीच संख्या असते. (सुलभ)

29. 15 चा सर्वात मोठा अवयव 30 होय. (कठीण)

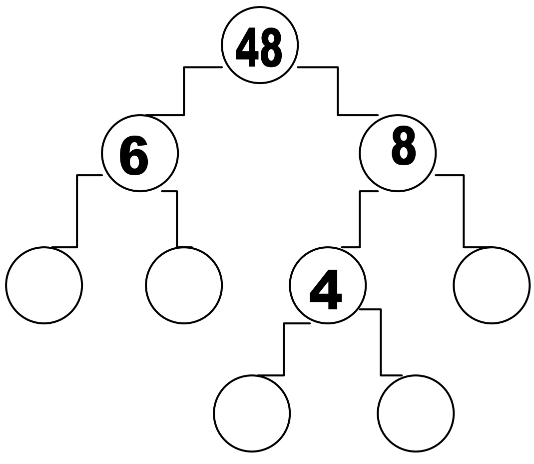
30. कोणतीही संख्या आणि शून्य यांचा गुणाकार नेहमी शून्यच येतो . (सुलभ)

खालील **उदाहर**णे **सोड**वा. **(**दोन **गुणा**चे **प्रश्न.)**

31. 24 चा अवयव वृक्ष पूर्ण करा. (सुलभ)

32. 48 चा अवयव वृक्ष पूर्ण करा. (सुलभ)

33. खालील संख्येतील सातच्या पटीतील संख्येना गोल करा . (सुलभ)

7, 8, 14, 16, 20, 21, 35, 28, 42, 49, 56, 62.

34. खालील संख्येतील 9 नऊच्या पटीतील संख्येने गोल करा आणि हिरवा रंग भरा. (सामान्य)

9, 15, 18, 20, 27, 32, 36, 40, 45, 45, 50, 54, 60, 63, 70, 72.

35. 20 आणि 30 मधील तीनच्या पटीतील सर्व संख्या लिहा. (सामान्य)

36. 50 आणि 100 च्या मधील 15 15 च्या पटीतील सर्व संख्या लिहा. (सामान्य)

खालील उदाहरणे सोडवा. **(3 गुणांचे प्रश्न)**

37. 6 आणि 15 चे अवयव काढून त्यांचे सामायिक अवयव लिहा . (सामान्य)

38. 2 आणि 8 चे अवयव काढून त्यांच्या सामायिक अवयवांची यादी करा. (सामान्य)

39. 2 आणि 3 च्या पटीतील पहिल्या 10 संख्यांची यादी करून सामायिक पटीला गोल करा. (सामान्य)

40. 8 आणि 6 च्या पहिल्या गुणांची 10 यादी करून त्यातील सामायिक गुणक शोधा. (सामान्य)

खालील उदाहरणे सोडवा. (चार **गुणाचे प्रश्न).**

41. 2, 3 आणि 4 च्या अवयवांची यादी करून सामायिक अवयव शोधा . (सामान्य)

42. 48, 6 आणि 10 चे अवयव शोधून सामायिक अवयव लिहा. (सामान्य)

43. 45 चा अवयव वृक्ष तयार करा. (सामान्य)

44. 72 चा अवयव वृक्ष तयार करा. (कठीण)

पाठ 5 : अपूर्णांक

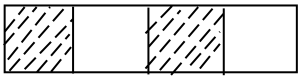
योग्य उत्तर निवडून लिहा. (एक गुणाचे प्रश्न)

1. $\frac{2}{4}$ ह्या अपूर्णांकातील अंश (सुलभ)

A) 4 B) $\frac{2}{4}$ C) 2 D) $\frac{4}{2}$

2. $\frac{2}{3}$ चा समान अपूर्णांक (सुलभ)

A) $\frac{4}{6}$ B) $\frac{1}{3}$ C) $\frac{2}{4}$ D) $\frac{4}{3}$

3

A) $\frac{2}{3}$ B) $\frac{2}{2}$ C) $\frac{2}{4}$ D) $\frac{1}{4}$ (सुलभ)

4. अर्धा हे अपूर्णांकात असे लिहितात (सुलभ)

A) $\frac{1}{3}$ B) $\frac{2}{3}$ C) $\frac{3}{4}$ D) $\frac{1}{2}$

5. 12 चे $\frac{1}{3}$ म्हणजे (कठीण)

A) 4 B) 5 C) 6 D) 6

6. दिलेल्या अपूर्णांकातील समान अपूर्णांकांची जोडी शोधा. (कठीण)

A) $\frac{2}{5}$, $\frac{6}{5}$ B) $\frac{2}{3}$, $\frac{4}{6}$ C) $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ D) $\frac{2}{4}$, $\frac{1}{3}$

7. छेद समान असताना अंश लहान असल्यास त्या अपूर्णांकाची किंमत (सुलभ)

A) लहान असते. B) समान असते.

C) मोठी असते D) यापैकी नाही.

8. $\frac{6}{12}$ चे संक्षिप्त रूप (सुलभ)

A) $\frac{6}{2}$ B) $\frac{1}{3}$ C) $\frac{2}{5}$ D) $\frac{1}{2}$

रिकाम्या जागी योग्य उत्तर लिहा.

9. अपूर्णांकामध्ये रेषेच्या वर असलेल्या संख्येला __________ म्हणतात. (सुलभ)

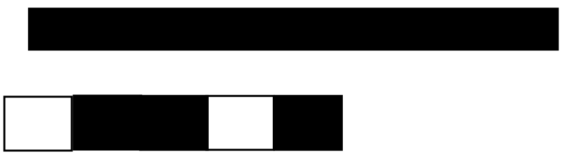
10. $\frac{3}{7}$ मधील अंश ___________ (सुलभ)

11. एका वस्तूच्या केलेले समान भाग म्हणजेच अपूर्णांकाचा. ____ (कठीण)

12. 9 चे $\frac{2}{3}$ भाग म्हणजे _________________ (कठीण)

12. अपूर्णांक वाचताना _________ प्रथम सांगावा. (सुलभ)

13. रंगविलेला भाग अपूर्णांकात असा लिहितात. (सुलभ)

14. $\frac{3}{4}$ हे अक्षरात असे लिहितात ______________ (सुलभ)

4 $5\frac{2}{5}$ हा _____________ अपूर्णांक आहे. (सामान्य)

I. खालील रिकाम्या चौकटीत $>$, $<$ यापैकी योग्य चिन्ह लिहा.

5 $\frac{4}{7}$ ☐ $\frac{4}{5}$ (सामान्य)

6 $\frac{5}{12}$ ☐ $\frac{7}{12}$

7 $\frac{1}{2}$ ☐ $\frac{1}{4}$
(सामान्य)

8 $\frac{3}{6}$ ☐ $\frac{2}{6}$
(सामान्य)

II. क्रम पूर्ण करा.

9 $\frac{2}{3}$, $\frac{4}{6}$, $\frac{6}{\ }$, $\frac{\ }{12}$

10 $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{\ }{6}$, $\frac{4}{\ }$

11 $\frac{1}{3}$, $\frac{2}{\ }$, $\frac{\ }{9}$, $\frac{4}{12}$

VI. जोड्या जुळवा.

a		b
12	(सुलभ)	$\frac{3}{9}$
13	अर्धा (सुलभ)	$\frac{3}{4}$
14	$\frac{2}{5}$ (सुलभ)	$\frac{1}{4}$
15	पाव (सुलभ)	$\frac{4}{10}$
16	$\frac{4}{8}$ (सुलभ)	$\frac{1}{3}$
17_____	1 × 3 (सुलभ) 1 × 4	$\frac{1}{2}$

V. खालील विधानामधील बरोबर विधानासमोर (✓) असे , चुकीच्या विधानासमोर (×) हे चिन्ह लिहा .

1. ज्या अपूर्णांकांची किंमत समान असते त्यांना समान अपूर्णांक असे म्हणतात. (सामान्य)

2 . समान अपूर्णांक लिहिण्यासाठी दिलेल्या अपूर्णांकाच्या अंशाला व छेदाला एकाच संख्येने गुणावे . (सामान्य)

3. दोन अपूर्णांकांचा तिरकस गुणाकार समान आल्यास ते अपूर्णांक समान असतात. (सामान्य)

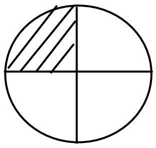
4. दिलेल्या अपूर्णांकांचा समान अपूर्णांक लिहिताना अंश व छेदाला एकाच संख्येतून वजा करावे. (सामान्य)

5. अंश समान असताना छेद मोठा असलेला अपूर्णांक लहान असतो. (सामान्य)

6. छेद समान असताना अंश मोठा असलेला पूर्णांक लहान असतो.

VI. **खालील उदाहरणे सूचनेप्रमाणे सोडवा.** (2 गुणांचे प्रश्न)

5 खालील चित्रातील रंगविलेला भाग अपूर्णांकात लिहा. (सुलभ)

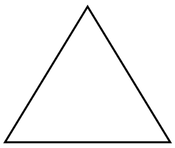
a)

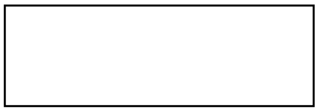
b)

6 खालील अपूर्णांक अक्षरात लिहा. (सुलभ)

a) $\frac{3}{8}$ b) $\frac{2}{5}$

7 खालील चित्रांचे रेषा मारून समान भाग करा. (सुलभ)

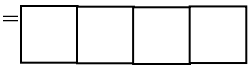
a)

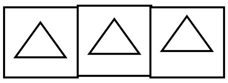
b)

8 अपूर्णांक अंकात लिहा. (सुलभ)

a) दोन षष्ठमांश b) एक द्वितीयांश

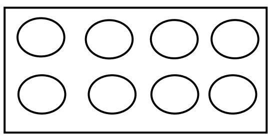
9 अपूर्णांक चित्रात दाखवा. (सुलभ)

a) $\frac{1}{4}$ =

b) $\frac{2}{3}$ =

10 रेषा मारून अपूर्णांक दाखवा. (सामान्य)

a) 8 चे $\frac{1}{4}$ म्हणजे

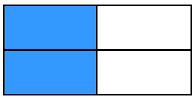
11 $\frac{3}{5}$ आणि $\frac{1}{3}$ हे समान अपूर्णांक आहेत का ? तपासा. (कठीण)

12 $\frac{5}{10}$ हा अपूर्णांक संक्षिप्त रूपात लिहा. (सामान्य)

VII. **सूचनेप्रमाणे खालील उदाहरणे सोडवा.** (3 गुणांचे प्रश्न)

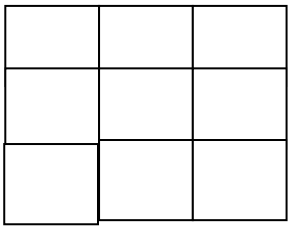
13 राजूने त्याच्याकडील 12 चॉकलेटपैकी $\frac{2}{6}$ भाग आपल्या मित्राला दिला . तर राजूने मित्राला दिलेल्या चॉकलेटची संख्या किती? (कठीण)

14 खालील चित्रातील रंगविलेला भाग अपूर्णांकात लिहून अक्षरात लिहा. (सुलभ).

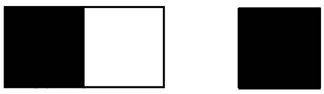
15 $\frac{2}{7}$, $\frac{2}{20}$ आणि $\frac{2}{7}$, $\frac{6}{21}$ हे समान अपूर्णांक आहेत का ते तपास (सामान्य)

16 $\frac{5}{9}$ हा अपूर्णांक चित्र रंगवून दाखवा. (सुलभ)

17 संक्षिप्त रूपात लिहा . (सामान्य)

a) $\frac{12}{16}$ b) $\frac{9}{27}$

= $\frac{2}{4}$ या अपूर्णांकाला संबंधित दोन समान अपूर्णांक चित्राच्या स्वरूपात रेखांकित करून लिहा.

19. सुमा आठवड्यातील 3 दिवस बाजारात जाते . हे अपूर्णांकात लिहून चित्राने दाखवा. (कठीण)

20. $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ यातील लहान अपूर्णांक ओळखून चित्राने दाखवा. (सामान्य)

VII. सूचनेप्रमाणे उदाहरणे सोडवा . **(4 गुणांचे प्रश्न)**

21. a) $\frac{1}{8}$ आणि $\frac{3}{16}$ b) $\frac{4}{5}$ आणि $\frac{8}{15}$ c) $\frac{4}{6}$, $\frac{8}{12}$ यातील समान अपूर्णांकांची जोडी शोधा. (सामान्य)

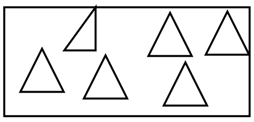
22. 16 चे $\frac{1}{4}$ हे चित्ररूपात दाखवा. (सुलभ)

23. पिंटूने $\frac{1}{4}$ भाग भाकरी आणि चिंटूने $\frac{2}{4}$ भाग भाकरी खाल्ली. त्यांनी खालेल्या भाकरीचे भाग चित्ररूपात दाखवून रंगवा. (सामान्य)

24. भीमाकडे 24 गोट्या आहेत . त्यामधील $\frac{2}{4}$ भाग तो आपल्या मित्राला देतो. हे चित्राच्या सहाय्याने दाखवा. त्याने आपल्या मित्राला दिलेल्या गोट्यांची संख्या किती. (सामान्य)

25. $\frac{6}{36}$ आणि $\frac{5}{25}$ हे अपूर्णांक संक्षिप्त रूपात लिहून ते समान अपूर्णांक आहेत का ते तपासा . (सामान्य)

26. $\frac{3}{7}$ b) $\frac{2}{5}$ c) $\frac{1}{6}$ हे अपूर्णांक चित्र काढून रंगवून दाखवा. (सुलभ)

27. 6 च $\frac{1}{3}$ हे चित्राने दाखवा. (सुलभ)

28. $\frac{4}{7}$ ह्या अपूर्णांकाला खाली दिलेले अंश व छेद असलेले समान अपूर्णांक शोधा. (सामान्य)

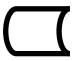
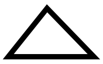
a) अंश - 21 b) छेद – 49

c) अंश – 12 d) छेद – 14

प्रकरण 6: कोन

खालील प्रश्नांची योग्य उत्तरे निवडा आणि लिहा. (1 गुणांचे प्रश्न)

1. . काटकोनाचा आकार खालीलप्रमाणे असतो. (सुलभ)

A) B) C) D)

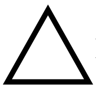
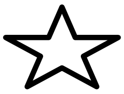
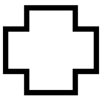
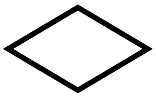
2. घड्याळात 6.00 वाजले असताना घड्याळाच्या काट्यांमधील कोन किती असतो ? (सामान्य)

A) 120° B) 45° C) 180° D) 6°

3. लघुकोन ☐ विशालकोन यामधील खाली जागा योग्य चिन्हाने भरा. (कठीण)

A) < B) > C) = D) +

4. खालील आकृत्यांमध्ये लघुकोन नसलेली आकृती ओळख. (सुलभ)

A) B) C) D)

5. कोन खालील मापनाने मोजला जातो. (सुलभ)

A) सेमी. B) मीटर C) डिग्री. D) लिटर

6. . लघुकोन, काटकोन आणि विशालकोन दर्शविणारे कोन ओळखा. (सुलभ)

A)108°, 85°, 80° B)45°, 90°, 110° C)190°, 180°, 15° D)40°, 110°, 50°

7. 90°पेक्षा जास्त आणि 180° पेक्षा कमी मापाच्या कोनाला कोणता कोन म्हणतात? (सुलभ)

A) विशालकोन. B)काटकोन. C)) लघुकोन. D)) सरळकोन.

8. . सरळकोनाचे माप. (सुलभ)

A)80°. B)90°. C)45" D) 180°

जोड्या जुळवा

	A	B	
9.	9०° पेक्षा कमी कोन.	कोन मोजण्यासाठी वापरले जाणारे उपकरण	(सुलभ)
10.	90° चा कोन	लघुकोन	(सुलभ)
11.	90° पेक्षा मोठा आणि 180° पेक्षा कमी कोन.	काटकोन	(सुलभ)
12.	180° चा कोन.	विशालकोन	(सुलभ)
13.	कोनमापक.	सरळकोन	(सुलभ)

बरोबर किंवा चूक ओळखा.

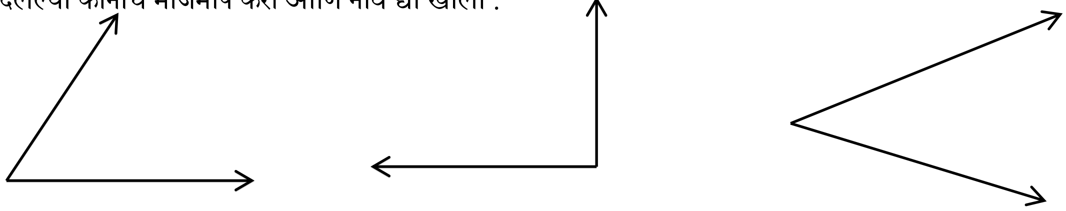
4. विशाल कोन 180 अंशाचा असतो. (सुलभ)

5. घड्याळात तीन वाजले की 90°अंशाचा कोन दर्शवितो. (सामान्य)

6. लघुकोनाचे माप हे केव्हाही विशालकोनाच्या मापापेक्षा जास्त असते. (सामान्य) .

सूचनेप्रमाणे उदाहरणे सोडवा. **(2 गुणांचे प्रश्न)**

7. दिलेल्या कोनाचे मोजमाप करा आणि नाव द्या खाली . (सामान्य)

8. लघुकोन असलेली इंग्रजी वर्णमालेतील कोणतीही चार अक्षरे काढा. (सामान्य)

खालील समस्या सोडवा **(3 गुणांचे प्रश्न)**

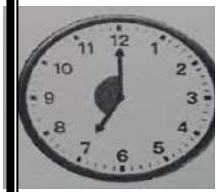
9. खालील चित्रातील कोन ओळखून त्यांचे लघुकोन, काटकोन आणि विशालकोन असे वर्गीकरण करा. (सामान्य)

20. खाली दिलेल्या घड्याळाच्या चित्रातील काट्यामध्ये झालेले कोण ओळखा (सामान्य)

* **4 गुणांचे प्रश्न**

21. मापांच्या आधारे खालील कोनांचे वर्गीकरण करा आणि लिहा. (सामान्य)

110°, 90°, 89°, 180°, 145° 179°, 15° , 55°

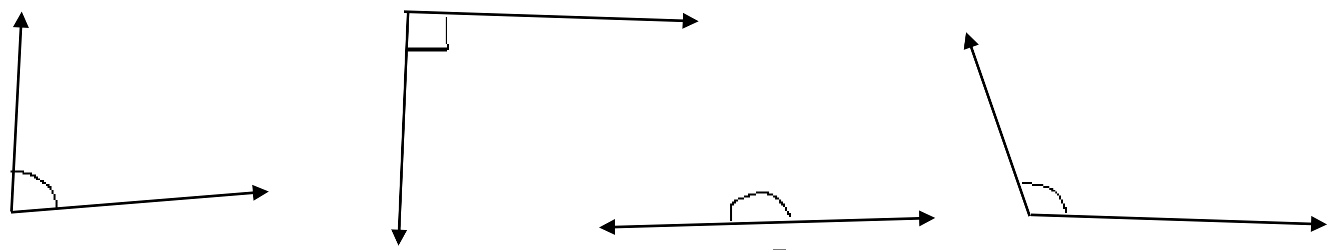
लघुकोन -

काटकोन -

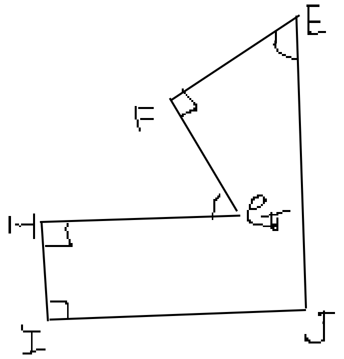
विशालकोन -

सरळकोन -

22. खाली दिलेल्या वेगवेगळ्या कोनांची नावे सांगा. (कठीण)

23. आकृतीत दिलेल्या कोनांची नावे सांगा (कठीण)

∟ GHI =

∟ FGH=

∟ HIJ

∟ FEJ =

24. दैनंदिन जीवनात आपल्या आजूबाजूला आढळणाऱ्या वस्तूंमध्ये कोनांच्या प्रकारात मोडणाऱ्या वस्तूंची 4 उदाहरणे द्या. (कठीण)

****

प्रकरण 7: वर्तुळ रचना

*** योग्य उत्तर निवडा आणि लिहा**

1.ज्याच्या कडांना वक्र कोपरे नाहीत अशी सपाट आकृती. (सामान्य)

A) आयत B) वर्तुळ C) चौकोन. D) त्रिकोण

2. केंद्रबिंदूपासून परिघावरील बिंदूला जोडणारी रेषा. (सुलभ)

A) त्रिज्या B) व्यास C) ज्या D) वर्तुळखंड

3. व्यास त्रिज्येच्या........आहे. (सुलभ)

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

4. त्रिज्या इंग्रजीमधील.......अक्षराने ओळखली जाते . (सुलभ)

A) d B) c C) r D) o

5.वर्तुळाच्या मध्यबिंदूतून जाणारी आणि परिघावरील वरील दोन बिंदूंना जोडणारी रेषा. (सुलभ)

A) त्रिज्या B) ज्या C) परिमिती D) व्यास

6. व्यास वर्तुळाला .... समान भागांमध्ये विभागतो. (सामान्य)

A) 4 B) 2 C) 1 D) 3

7. वर्तुळाला ....नसतात. (सामान्य)

A) कडां B) बिंदू C) शिरोबिंदू D) कोन

8. वर्तुळातील त्रिज्यांची संख्या......................... (सुलभ)

A) 10 B) 12 C)अनंत D) 50

9. त्रिज्या व्यासाच्या .... असते. (कठीण)

A) अर्धी B) दोनपट C) तीनपट. D) एकपट

10. वर्तुळ रचनेसाठी वापरले जाणारे भौमितिक उपकरण (सुलभ)

A) कोनमापक B) कैवार C) मोजपट्टी D) विभाजक

11. भौमितिक साहित्यामध्ये रेषाखंडाची लांबी मोजण्यासाठी ....याचा वापर केला जातो. (सुलभ)

A) कैवार B) कोनमापक C) मोजपट्टी D) विभाजक

12. कोन तयार करण्यासाठी आणि मोजण्यासाठी वापरले जाणारे साधन. (सुलभ)

A) मोजपट्टी B) विभाजक C) कोनमापक D) कैवार

13. गोलाकार वस्तूचे उदाहरण (सुलभ)

A) बांगडी B) टेबल C) पेन D) डायस

14.वर्तुळाच्या कडाला ....असे म्हणतात. (सामान्य)

A) बिंदू B) त्रिज्या C) व्यास D) परिघ

15. काटकोन काढण्यासाठी आणि मोजण्यासाठी भूमिती टूलबॉक्समध्ये वापरले जाणारे एक साधन...... (सुलभ)

A) कोनमापक B) त्रिकोणी गुण्या C) कैवार D) विभाजक

*** योग्य उत्तर देऊन रिकाम्या जागा भरा.**

16. परिघावरील बिंदू आणि वर्तुळाच्या केंद्रातील अंतर....... ..... (कठीण)

17. वर्तुळातील सर्व त्रिज्या .... (सामान्य)

18. एका वर्तुळाला फक्त एकच ....असते. (सामान्य)

19. रेषाखंडाची लांबी अचूकपणे मोजण्यासाठी वापरले जाणारे भौमितिक उपकरण......... (सामान्य)

20.एक गोलाकार समतल आकृती.......... (सामान्य)

*** खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.**

21. वर्तुळ म्हणजे काय ? (सामान्य)

22. वर्तुळाचे केंद्र म्हणजे काय ? (सामान्य)

23. भूमिती टूलबॉक्समधील साधनांची नावे सांगा. (सामान्य)

24. तुमच्या अवतीभोवती असणाऱ्या वर्तुळासारख्या दिसणाऱ्या वस्तूंची यादी करा. (सामान्य)

25. कैवाराचा उपयोग न करता वेगवेगळ्या वस्तू वापरून वर्तुळ काढा. (सामान्य)

26. रेषाखंडांची लांबी मोजण्यासाठी वापरण्यात येणारे भौमितिक उपकरण कोणते ? (सामान्य)

27. समांतर आणि लंब रेषा काढण्यासाठी तुम्ही कोणते भौमितिक साहित्य (साधन) वापरता? (सामान्य)

28. वर्तुळाची त्रिज्या म्हणजे काय? (सामान्य)

29. 4 सेंटीमीटर त्रिज्या असलेले वर्तुळ काढा. आणि त्यामध्ये केंद्र, व्यास आणि त्रिज्या हे भाग दाखवा. (कठीण)

30. एकाच केंद्रबिंदूतून 4 सेंमी. त्रिज्या 5 सेंमी त्रिज्या आणि 6 सें मी त्रिज्या असलेल्या वर्तुळाची रचना करा. (कठीण)

****

पाठ 8 : लांबी

1. योग्य उत्तर निवडून लिहा. (1 गुणांचे प्रश्न)

1) वस्तूची लांबी मोजण्याचे प्रमाणित एकक

अ) कि. मी. ब) मीटर क) सें मी. ड) मी. मी.

2) माझ्या वर्गातील फळ्याची लांबी मोजण्याचे एकक

अ) कि. मी. ब) सें. मी. क) मी. मी. ड) मीटर

3) लांबीच्या मोठ्या एककातून लांबीच्या लहान एककात रूपांतर करण्यासाठी वापरली जाणारी मुलभूत क्रिया

अ) बेरीज ब) वजाबाकी क) गुणाकार ड) भागाकार

4) लांबी 9 कि.मी.म्हणजे किती मीटर?

अ) 90 मी. ब) 9000 मी क) 900 मी ड) 9 मी

5) बेळगाव व चित्रदुर्गमधील अंतर मोजण्यासाठी वापरले जाणारे एकक

अ) हेक्टोमीटर ब) मीटर क) कि.मी. ड) मी.मी.

6) गणित पुस्तकाचे मोजमाप करण्यासाठी वापरले जाणारे एकक

अ) सें. मी. ब) कि. मी. क) मी. मी. ड) मीटर

7) 642 सें.मी.म्हणजे किती मीटर ?

A) 64.2 मी B) 6.42 मी C) 6420 मी D) 642 मी

8) 350 मी. कपड्याच्या गठ्ठ्यातून राधेने 245 मीटर कापड कापले ,तर शिल्लक कपडा किती ?

अ) 75 मी. ब) 55 मी. क) 105 मी. ड) 595 मी.

9) एका कापड व्यापाऱ्याच्या दुकानात 425 मी. 60 सें.मी. लांबीचा निळ्या पडद्याचे कापड आणि 345 मी. 60 सें. मी. लांबीचा लाल पडद्याचे कापड आहे ,तर त्याच्या दुकानातील पडद्यांचे एकूण कापड किती?

अ) 645.75 मी. ब) 770.85 मी. क) 583.85 मी. ड) 846.75 मी.

10) 28 सें. मी. लांबीच्या दोरी पासून 7 सेंटीमीटर लांबीचे किती तुकडे करता येतील?

अ) 8 ब) 5 क) 4 ड) 7

11) एक फ्रॉक शिवण्यासाठी 3 मीटर लांबीचे कापड लागते, असे 38 फ्रॉक शिवण्यासाठी शिंपीला किती लांबीचे कापड लागेल?

अ) 104 ब) 114 क) 124 ड) 94

12) राजीव दररोज त्याच्या घरापासून शाळेपर्यंत अर्धा किलो मीटर चालतो, तर त्याने चाललेले अंतर मीटर मध्ये लिहा.

अ) 5000 मी. ब) 50 मी. क) 500 मी. ड) 5 मी.

खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

13) लांबी मोजण्याची अनौपचारिक एकके कोणती?

14) लांबी 600 मी.मी .म्हणजे किती सें.मी?

15) किलोमीटरचे संक्षिप्त रूप सांगां.

16) लहान एककाचे मोठ्या एककात रूपांतर करण्यासाठी कोणती मूलभूत क्रिया कराल ?

17) एक मीटरच्या किती पट एक किलोमीटर आहे.

खाली दिलेल्या लांबीच्या प्रमाणीत एककांच्या जोड्या जुळवा.

18) 1 सेंटीमीटर 100 सेंटीमीटर

19) 1 किलोमीटर 10 मीटर

20) 1 मीटर 1000 मीटर

21) 1 डेका मीटर 100 मीटर

22) 1 हेक्टोमीटर 10 मिलिमीटर

खालील उदाहरणे सोडवा. **(दोन गुणांचे प्रश्न)**

23) 15 कि .मी.चे मीटर मध्ये रूपांतर करा.

24) 429 सेंटीमीटरचे मीटर मध्ये रूपांतर करा.

25) 22 मी. 71 सें. मी. व 14 मी. 30 सें. मी. ची बेरीज करा.

26) 54.650 कि. मी मधून 37.325 कि. मी. वजा करा.

खालील उदाहरणे सोडवा. **(3 गुणांचे प्रश्न)**

27) आनंदने 2 मीटर 80 सेमी लांबीचे पॅन्टचे कापड विकत घेतले ,त्यातील 1 मीटर 30 सेंटीमीटर लांबीचे कापड त्याने आपल्या लहान भावाला दिले, तर किती लांबीचे कापड आनंदकडे शिल्लक राहिले ?

28) अँथनीने फुलदाण्या सजविण्यासाठी 3मी.40 सें.मी. लांबीचा हिरवा नायलॉन दोरा व 4 मी.80 सें.मी.लांबीचा केसरी नायलॉन दोरा खरेदी केला ,तर त्याने खरेदी केलेल्या दोऱ्याची एकूण लांबी किती?

29) जर चार कामगार एका दिवसात 5.7 किलोमीटर रस्ता साफ करतात, तर त्यांनी 4 दिवसात साफ केलेल्या रस्त्याची लांबी किती?

30) जर एक शर्ट शिवण्यासाठी 2मी.25 सें. मी. कापड लागते, तर 8शर्ट शिवण्यासाठी किती कापड लागेल?

खालील उदाहरणे सोडवा. **(4 गुणांचे प्रश्न)**

31) 5 कामगारांनी मिळून गणवेश शिवून घेण्यास 9 मीटर कापड खरेदी केले ,ते कापड सर्वांना समान प्रमाणात वाटून घेतले. तर प्रत्येक कामगाराला किती लांबीचे कापड लागेल ?

32) रामूहळी येथील प्राथमिक शाळेत 18 विद्यार्थी आहेत. शाळेच्या मुख्याध्यापिका अनिता यांच्याकडे 1854 सेंटीमीटर लांबीचे लाल रिबन आहे ,जर लाल रंगाची रिबन समान प्रमाणात विभागला ,तर प्रत्येक विद्यार्थ्याला मिळणारी लाल रिबनची लांबी मीटर मध्ये सांगा.

****

पाठ 9: परिमिती व क्षेत्रफळ

I) योग्य उत्तर निवडून रिकाम्या जागा भरा.

1. एका आयताकृती फळ्याच्या भोवती एक किड्याने एक फेरा पूर्ण केला तर किड्याने एका फेऱ्यात पूर्ण केलेले अंतर म्हणजे (सुलभ)

अ) परिमिती ब) क्षेत्रफळ क) लांबी ड) रुंदी

2. आयताच्या गुणधर्माबद्दल खालीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे. (सामान्य)

अ) आयत ही एक प्रतलीय आकृती आहे.

ब) आयताच्या विरुद्ध बाजू समान असतात.

क) आयताला लांबी रुंदी आणि उंची असते.

ड) आयताचे चारही कोन काटकोन असतात.

3. चौरसाची परिमिती त्याच्या लांबीच्या किती पट असते. (सामान्य)

अ) 4 पट ब) 2 पट क) 3 पट ड) 5 पट

4) 5 सेंटिमीटर बाजू असणाऱ्या चौरसाची परिमिती किती? (सुलभ)

अ) 12 सें.मी. ब) 20 सें. मी. क) 15 सें. मी. ड) 6 सें. मी.

5) कोणत्याही प्रतलीय आकृतीने व्यापलेली जागा म्हणजेच (सुलभ)

अ) परिमिती ब) क्षेत्रफळ क) लांबी ड) रुंदी

6) आयताच्या परिमाणांची संख्यां (सुलभ)

अ) 1 ब) 2 क) 3 ड) 4

7) आयतातील विरुद्ध बाजूंची संख्यां (सुलभ)

अ) 1 ब) 2 क) 3 ड) 4

8) एका आयताकृती खोलीची लांबी 4 मीटर व रुंदी 3 मीटर आहे, तर खोलीचे क्षेत्रफळ (सामान्य)

अ) 18 मी. ब) 12 चौ.मी. क) 16 चौ. मी. ड) 10 मी.

9) जर एका चौकोनी पुठ्ठ्याची परिमिती सेंटीमीटर आहे 36, तर त्याची लांबी (सुलभ)

अ) 9 सें.मी. ब) 12 सें. मी. क) 18 सें.मी. ड) 10 सें.मी.

10) एका चौरसाकृतीची परिमिती 8 सेंटीमीटर आहे तर त्याचे क्षेत्रफळ

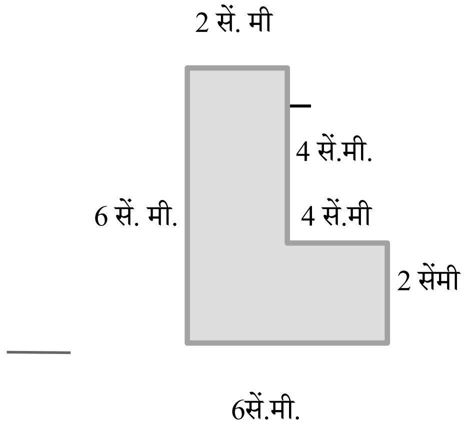
अ) 7 चौ. सें. मी. ब) 4 चौ.सें.मी. क) 6 चौ. सें. मी. ड) 5 चौ.सें.मी.

11) एका चौकोनी खेळाच्या मैदानाचे क्षेत्रफळ 36 चौ. सें. मी. आहे,तर त्याची परिमिती

अ) 12 सेंमी. ब) 36 सें.मी. क) 24 सें.मी. ड) 16 सें. मी.

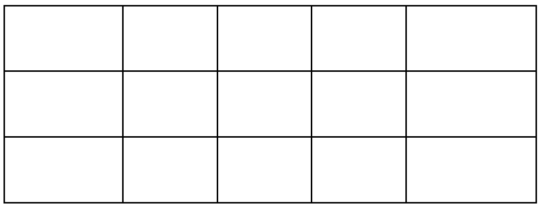
2) दिलेल्या आकृतीची परिमिती

अ) 12 सें. मी. ब) 24 सें. मी. क) 18 सें. मी. ड) 16 सें. मी.

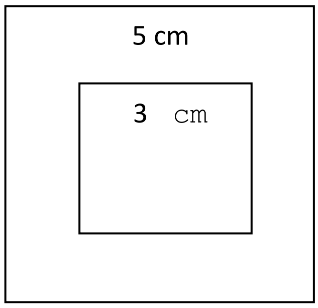

13) खाली दिलेली आयताची लांबी चौरसामध्ये विभागलेली आहे, तर त्याचे क्षेत्रफळ

अ) 15 चौसेमी   ब) 18 चौसेमी   क) 12 चौसेमी   ड) 20 चौसेमी

14) दिलेल्या आकृतीत बाहेरील चौकोनाचे क्षेत्रफळ 25 चौसेमी आहे, आतील आकृतीचे क्षेत्रफळ 9 चौसेमी आहे. तर दोन्ही आकृतींच्या मधील जागेचे क्षेत्रफळ काढा .

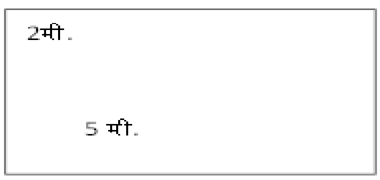
अ) 20 चौ सेमी   ब) 26 चौ सेमी   क) 10 चौ सेमी   ड) 16 चौ सेमी

(सुलभ)

15) दिलेल्या आयताची परिमिती

अ) 14 मी.   ब) 10 मी.   क) 8 मी.   ड) 6 मी.

II) यादी A मध्ये समताल आकृत्या दिलेल्या आहेत व यादी B मध्ये त्यांच्याशी संबंधित सूत्रांशी जोड्या लावा व लिहा.

A	B
16) आयताची परिमिती	लांबी × रुंदी
17) चौरसाची परिमिती	बाजू × बाजू
18) आयताचे क्षेत्रफळ	2(लांबी +रुंदी)

19) चौरसाचे क्षेत्रफळ 4 × बाजू

III) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा **(एक गुणांचे प्रश्न)**

20) दोन परिमाणे असलेल्या आकृत्यांना काय म्हणतात.

21) आयताची दोन परिमाणे कोणती?

22) आयताची परिमिती ही त्याच्या लांबी व रुंदीच्या बेरजेच्या किती पट असते ?

23) चौरसाची दोन परिमाणे सांगा.

24) चौरस एकक म्हणजे काय ?

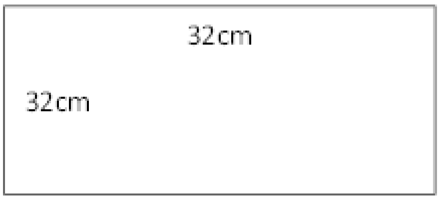
25) क्षेत्रफळाचे एकक काय ?

IV) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **(दोन गुणांचे प्रश्न)**

26) एका आयताकार शेताची लांबी 150 मी. व रुंदी 120 मी. आहे तर त्या शेताचे क्षेत्रफळ किती?

27) एका चौरसाकार मैदानाची लांबी 80 मीटर आहे तर परिमिती काढा.

28) दिलेल्या आकृतीची परिमिती व क्षेत्रफळ काढा.

29) एका खोलीतील जमीन पूर्ण झाकण्यासाठी गालीचा घालावयाचा आहे, जर खोलीची लांबी 16 मी. व रुंदी 5 मी. असेल तर लागणाऱ्या गालिचाचे क्षेत्रफळ किती?

30) एका चौरसाकार पत्र्याची लांबी 21 सेमी आहे, तर क्षेत्रफळ काढा.

31) कॅनव्हासच्या चौकोनी तुकड्याची लांबी 15 मी. आहे तर क्षेत्रफळ काढा.

V) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **(3 गुणांचे प्रश्न)**

32) एका आयताकृती बागेची लांबी 80 मी व रुंदी 50 मी आहे, तर बागेची परिमिती काढा. बागेभोवती काटेरी तारेचे पाच वेढे घालण्यासाठी लागणाऱ्या तारेची लांबी किती?

33) सकाळच्या वेळी श्रीलता आयताकृती मैदाना भोवती चालताना तीन फेरे पूर्ण करते. मैदानाची लांबी व रुंदी अनुक्रमे 320 मी व 210 मी आहे, तर ती एकूण किती मीटर चालते?

34) चौरसाकृती खोलीची लांबी 16 मीटर आहे ,खोलीच्या भिंतीला रंगीत कापडाचे 4 वेढे गुंडाळण्यासाठी किती लांबीचे रंगीत कापड लागेल?

35) एका चौरस मैदानाची लांबी 75 मीटर आहे, रिता मैदानाभोवती धावत 5 फेऱ्या पूर्ण करते,तर तिने धावलेले एकूण अंतर किती?

36) आयताकृती जागेची लांबी 25 मी.व रुंदी 15 मी. आहे तर त्या जागेचे क्षेत्रफळ काढा.जर 1 चौरस मीटर जागेची किंमत रु.250 असेल तर त्या जागेची एकूण किंमत काढा.

VI) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **(4 गुणांचे प्रश्न)**

37) चौरसाकृती खोलीची लांबी 400 सें.मी.आहे.10 सें.मी.लांबीच्या चौरसाकार फरशा खोलीच्या जमिनीवर घालावयाच्या आहेत, तर एकूण

किती फरशा लागतील?

38) एका सभामंडपाच्या भिंतीची लांबी 80 मीटर व रुंदी 30 मीटर आहे, भिंत सजविण्यासाठी रंगीत पताकांचे 4 वेढे घालण्यासाठी लागणाऱ्या पताकांची लांबी किती?1 मीटर पताकांची किंमत रुपये 15 असेल तर सभागृहाच्या भिंती सजविण्यासाठी एकूण किती खर्च येईल?

39) एका सभा मंडपाची लांबी 25 मी.व रुंदी 18 मी. आहे, जमिनीवर 3 मी. × 1मी.आकाराच्या दगडी फरशा घालावयाच्या आहेत, तर किती फरशा लागतील?

40) चौरसाकृती खोलीची लांबी 8 मीटर आहे. 2 मीटर ×1मीटर मापाचे ग्रॅनाईट दगड खोलीत जमिनीवर घालायचे आहेत,तर एकूण किती ग्रॅनाईट दगड लागतील?

****

पाठ 10 : माहिती संग्रह

I. खालील प्रश्नांना चार पर्याय दिलेले आहेत. योग्य पर्याय निवडून उत्तर लिहा.

1. माहिती संग्रहाच्या संदर्भात योग्य विधान. (साधारण)

A) माहिती संग्रह ,कोष्टक , वर्गीकरण ,विश्लेषण

B) माहिती संग्रह ,वर्गीकरण ,विश्लेषण ,कोष्टक

C) माहिती संग्रह ,वर्गीकरण ,कोष्टक , विश्लेषण

D) माहिती संग्रह , विश्लेषण ,वर्गीकरण ,कोष्टक

2. संग्रहित माहिती चित्र रूपात दाखवण्यासाठी आवश्यक असणारी गोष्ट. (साधारण)

A) चित्र. B) नकाशा C) चौक नकाशा D) चित्र नकाशा

3. माहिती उभ्या सरळ किंवा आडव्या स्तंभामध्ये दाखवण्याऱ्या आलेख . (साधारण)

A) कच्चा आलेख. B) स्तंभालेख C) चित्रालेख D) चौकआलेख.

4. |||| हे चित्र दर्शवत असलेली संख्या. (सुलभ)

A) पाच B) सात C) सहा D) चाऱ

*** पस्तीस विद्यार्थ्यांच्या एका वर्गाची एका आठवड्याची हजेरी खालील कोष्टकात दाखवलेली आहे. त्यावरून प्रश्नांची उत्तरे द्या.**

वार	एक वर्तुळ = पाच विद्यार्थी	हजार विद्यार्थ्यांची संख्या
सोमवार	○○○○○○	30
मंगळवार	○○○○○	25
बुधवार	○○○	15
गुरुवार	○○○○○○○	35
शुक्रवार	○○○○	20
शनिवार	○○	10

5. सर्वात जास्त उपस्थिती असणारा दिवस. (सुलभ)

A) सोमवार B) मंगळवार C) गुरुवार D) शनिवार

6. सर्वात कमी उपस्थिती असणारा दिवस (सुलभ)

A) बुधवार B) शनिवार C) शुक्रवार D) मंगळवार

7. सोमवारी हजर असणाऱ्या विद्यार्थ्यांची एकूण संख्या . (सुलभ)

A) 25 B) 10 C) 35 D) 30

8. सर्व विद्यार्थी हजर असणारा दिवस (सुलभ)

A) सोमवार B) शनिवार C) गुरुवार D) मंगळवार

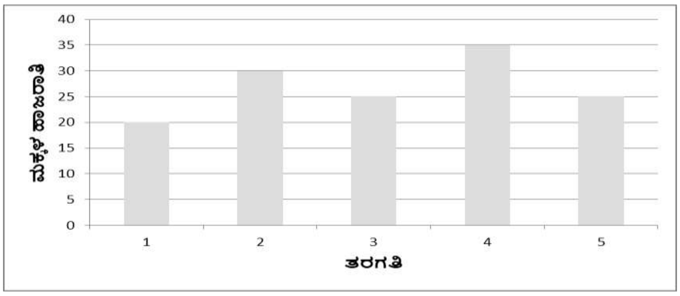
9. मंगळवार आणि शुक्रवारी हजर असणाऱ्या विद्यार्थ्यांमधील फरक. (सुलभ)

A) 5 B) 15 C) 20 D) 10

10. बुधवारी गैरहजर असणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या (सुलभ)

A) 30 B) 20 C) 25 D) 15

*** इयत्ता पहिली ते पाचवीच्या मुलांची हजेरी खालील स्तंभालेखात्त दर्शविलेले आहे त्यावरून त्या खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.**

11. सर्वात जास्त उपस्थिती असणारी इयत्ता . (सुलभ)

A) पहिली B) तिसरी C) दुसरी D) चौथी

12. सर्वात कमी उपस्थिती असणारी इयत्ता. (सुलभ)

A) दुसरी B) पहिली C) तिसरी D) चौथी

13. पहिली , दुसरी आणि तिसरी इयत्तांची एकूण उपस्थिती. (सुलभ)

A) 55 B) 65 C) 75 D) 85

14. इयत्ता चौथीची उपस्थिती इयत्ता पहिलीच्या उपस्थितीच्या कितीने जास्त आहे? (साधारण)

A) 15 B) 25 C) 20 D) 35

15. रवीकडे दहा चेंडू आहेत आणि राजूकडे पाच चेंडू आहेत ही माहिती दाखवणारा योग्य चित्रालेख - (साधारण)

A)

रवी			
राजू			

B)

रवी		
राजू		

C)

रवी			
राजू			

D)

रवी				
राजू				

16. जोड्या जुळवा. (साधारण)

अनुक्रम नंबर	एकूण संख्या	गणिती खुणा
1	7	|||||
2	10	||||| |||
3	4	||||| ||
4	2	||||
5	5	||||| |||||
6	8	||

II. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **(प्रत्येकी दोन गुणाचे प्रश्न)**

17. चित्रालेख म्हणजे काय ? (साधारण)

18. स्तंभालेख म्हणजे काय ? (साधारण)

19.इयत्ता पाचवीच्या वर्गातील किती विद्यार्थ्यांना कोणती फळे आवडतात याची माहिती गोळा करण्यात आली .तर 10 विद्यार्थ्यांना सफरचंद, विद्यार्थ्यांना केळी, 3 विद्यार्थ्यांना पेरू आणि 8 विद्यार्थ्यांना डाळिंब आवडते. तर ही माहिती खालील कोष्टकामध्ये दर्शवा. (कठीण)

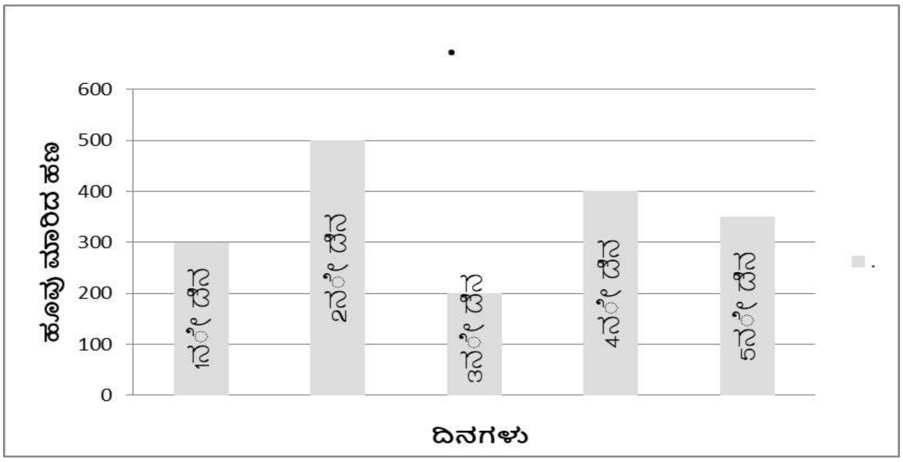
फळाचे नाव	गणिती खुणा	विद्यार्थ्यांची संख्या
सफरचंद		
केळी		
पेरू		
डाळिंब		

20) एका कारखान्यात तयार झालेल्या विद्युत दिव्यांची संख्या खालीलप्रमाणे आहे. तर ही माहिती चित्रालेखाच्या सहाय्याने दर्शवा.

वार	सोमवार	मंगळवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
दिव्यांची संख्या	50	40	60	20	30	40

III. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा **(प्रत्येकी तीन गुणाचे प्रश्न)** **(कठीण)**

21. खालील स्तंभालेख पाहून प्रश्नांची उत्तरे द्या.

1. या स्तंभालेखात दर्शवलेली माहिती कोणती ?

2. या स्तंभालेखात वापरलेले प्रमाण किती ?

3. प्रत्येक दिवशी मिळालेली रक्कम सांगा.

पहिला दिवस_______ दुसरा दिवस_______ तिसरा दिवस________

चौथा दिवस ______पाचवा दिवस_______

4. एकूण पाच दिवसात मिळालेली रक्कम किती ?

5. दुसऱ्या दिवशी आणि पाचव्या दिवशी मिळालेल्या रकमेतील फरक किती ?

6.प्रत्येक दिवसाची कमाई चढत्या क्रमात लिहा.

22. एका आठवड्यातील सहा दिवसांमध्ये एका दुकानदाराने काही पट्टे विक्री केले .त्याचे विवरण खालील प्रमाणे आहे. स्तंभालेख काढा.

वार	सोमवार	मंगळवार	बुधवार	गुरुवार	शुक्रवार	शनिवार
विक्री झालेले पट्टे	20	30	45	35	25	20

स्केल : 1 सेंटीमीटर = पाच पट्टे.

1. सहा दिवसात विक्री झालेले एकूण पट्टे किती?

IV) . खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा **(प्रत्येकी चार गुणांचे प्रश्न) (कठीण)**

23. रामूच्या पिशवीत 5 पेन , 3 रबर, 6 पुस्तके, 2 पेन्सिली आणि 1 शार्पनर आहे. ही माहिती चित्रालेखाच्या सहाय्याने दर्शवा.

वस्तूचे नाव	**वस्तूंची संख्या**	**चित्रांची संख्या**
पेन		
पेन्सिल		
रबर		
शार्पनर		

24. एका सायकल कारखान्यात 2005 पासून 2009 पर्यंत तयार झालेल्या सायकलींची संख्या खालील प्रमाणे दिलेली आहे योग्य प्रमाणाचा उपयोग करून स्तंभालेखात ही माहिती दर्शवा.

वर्ष	सायकलींची संख्या
2005	800
2006	600
2007	900
2008	500
2009	700

1. सर्वात जास्त सायकली कोणत्या वर्षी तयार झालेल्या आहेत?

2. सर्वात कमी सायकली कोणत्या वर्षी तयार झालेल्या आहेत?

25. स्तंभालेख तयार करण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या पायऱ्या कोणत्या?

****

पाठ 11 : गुणाकार

I. योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा.

1) एका संख्येला दुसऱ्या संख्येने गुणले असता येणाऱ्या संख्येला -

अ) भागाकार ब) बेरीज क) गुणाकार ड) वजाबाकी

2) 4×4×4×4×4×4 असल्यास खालीलपैकी कोणते उत्तर बरोबर आहे ?

अ) 4×6 चा गुणाकार ब) 4×6×4 चा गुणाकार क) 4 ला 6 ने गुणणे ड) 46 ला 1ने गुणणे

3) खालीलपैकी कोणती जोडी बरोबर जुळते . --------------×100=-------------

अ) 300×3000 ब) 30×30000 क)30×3000 ड) 30×300

4) 30×700 ची किंमत काढण्यासाठी, राम प्रथम 3×7 =21 लिहितो त्यात त्यांनी किती शून्य जोडावेत म्हणजे त्याला अपेक्षित किंमत मिळेल

अ) 3 ब) 2 क) 4 ड) 1

5) रवी घर रंगविण्यासाठी प्रति तासाला रु. 12 घेतो,जर त्याने 214 तास काम केले असेल, तर त्याची एकूण कमाई किती ?

अ) रु. 258 ब) रु. 428 क) रु. 2568 ड) रू. 4288

6) रिया आपल्या डिजिटल कॅमेरातून 42 फोटो काढते, नंतर ती संगणकावरील 3 फोल्डरमध्ये समान प्रमाणात ठेवते.रियाने प्रत्येक फोल्डरमध्ये किती फोटो ठेवले आहेत हे शोधण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या गुणधर्माचा वापर करता येईल ?

अ) 3×14 =42 ब) 3×40=120 क) 3×42=126 ड) 4×42=168

7) 13×------ =117 खालीलपैकी कोणते उत्तर बरोबर आहे ?

अ) 9 ब) 13 क) 19 ड) 22

8) सोड्याची एक बाटली 7 लहान सोड्याच्या कॅनच्या बरोबरीची आहे,जर प्रत्येक कॅनमध्ये आठ लिटर सोडा असेल तर एका बाटलीत किती सोडा असेल?

अ) 65 लिटर ब) 1 लिटर क) 56 लिटर ड) 15 लिटर

9) सीता,सीतेचा नवरा आणि 3 मुले अमेरिकेला जात आहेत,एका विमान तिकिटाची किंमत रुपये 179 आहे ,तर कुटुंबातील सर्व सदस्यांसाठी एकूण तिकिटाची रक्कम किती असेल?

अ) 395 ब) 895 क) 589 ड) 935

10) $(4 \times 5) \times 3 =$

अ) 40 ब) 90 क) 80 ड) 60

11) $5 \times 35 = \alpha$

अ) $\alpha = 185$ ब) $\alpha = 165$ क) $\alpha = 175$ ड) $\alpha = 195$

12) नरेंद्र एका तासाच्या व्यायामाने 354 कॅलरी कमी करतो ,गेल्या एका महिन्यात त्यांने एकूण 28 तास व्यायाम केला आहे,तर त्याने कमी केलेल्या कॅलरीज किती?

अ) 3010 कॅलरी ब) 8484 कॅलरी क) 9912 कॅलरी ड) 10266 कॅलरी

13) 156×137 चा गुणाकार शोधा.

14) 8261×8 चा गुणाकार शोधा.

15) 1908×37 चा गुणाकार शोधा.

16) 10093×3 चा गुणाकार शोधा.

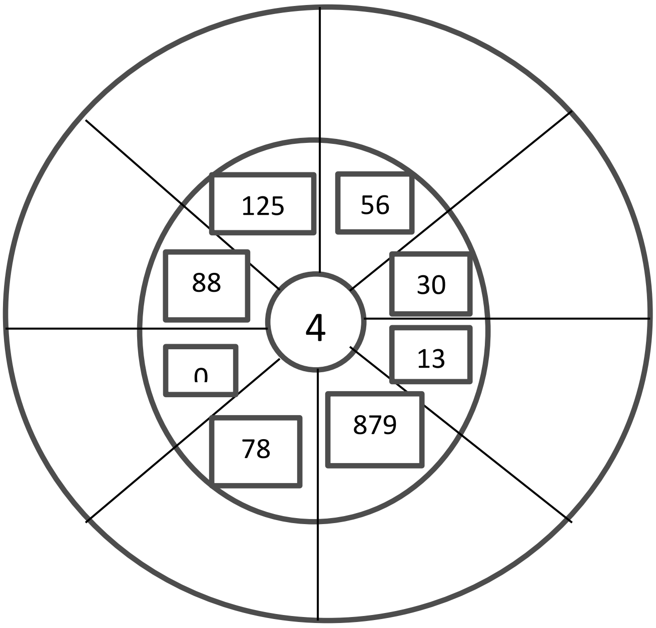
17) 21497×3 चा गुणाकार शोधा.

18) 15746×5 चा गुणाकार शोधा.

19) 11048×7 चा गुणाकार शोधा.

20) 10039×9 चा गुणाकार शोधा.

21) गुणाकार वर्तुळ पूर्ण करा.

22) जर एका बॉक्समध्ये 276 सफरचंद असतील तर ,175 बॉक्समध्ये किती सफरचंद असतील ?

23) जर एका कारखान्यात महिन्याला 5376,बाहुल्या तयार होतात. तर त्या कारखान्यात दरवर्षी किती बाहुल्या तयार होतात ?

24) एका शाळेत 28 खोल्या आहेत, प्रत्येक खोलीत 32 विद्यार्थी आहेत,तर त्या शाळेत एकूण विद्यार्थी किती ?

25) सिद्धाप्पा हे फळाचे व्यापारी असून ते संत्र्यांची निर्यात करतात. एका पेटीमध्ये 144 संत्री असणाऱ्या 259 पेट्या त्यांनी निर्यात केल्या. तर त्यांनी निर्यात केलेल्या संत्र्यांची एकूण संख्या किती ?

26) एका संरक्षित अरण्यामध्ये आडव्या रांगेत 160 व उभ्या रांगेत 108 झाडांची लागवड केली आहे, तर तिथे लागवड केलेल्या झाडांची एकूण संख्या किती ?

****

पाठ 12 : भागाकार

I) रिकाम्या जागा भरा . **(प्रत्येकी एक गुण)**

1. वस्तूंना समान प्रमाणात विभागण्याच्या प्रक्रियेला ____ असे म्हणतात. (सुलभ)

2. गुणाकाराच्या विरुद्ध क्रिया_____. (सुलभ)

3. भाज्य = (____ × ____) + बाकी. (सुलभ)

4. भाजक 4, भागाकार 11 आणि बाकी 1 असताना भाज्य किती ? (सुलभ)

5. 420 ÷ 10 = 42. या भागाकार क्रियेतील भाज्य____ (सुलभ)

6. 72 ÷ 6 = 12. या भागाकार क्रियेतील भाजक ______ (सुलभ)

7. 64 ÷ 4 = 16. या क्रियेतील भागाकार______. (सुलभ)

8. 360 ÷ 9 ही क्रिया केल्यानंतर येणारी बाकी______. (सुलभ)

II) खालील प्रश्नांचे एका वाक्यात उत्तरे द्या. **(प्रत्येकी एक गुण)**

9. भाज्य म्हणजे काय ? (सुलभ)

10. भाजक म्हणजे काय ? (सुलभ)

11. भागाकार म्हणजे काय ? (सुलभ)

12. बाकी म्हणजे काय? (सुलभ)

13. भागाकार **6,** भाजक **7,** बाकी **4** असताना भाज्य किती ? (सुलभ)

14. **32** मधून **4** ही संख्या किती वेळा वजा करता येईल ? (सुलभ)

III) खालील उदाहरणे सोडवा. **(प्रत्येकी दोन गुण)**

15. **648 ÷ 12 = ?** (साधारण)

16. **56,083** ला **11** ने भाग द्या. (साधारण)

17. **32,493** ला **2** ने भाग द्या. (साधारण)

18. **2647** ला **13** ने भाग द्या. (साधारण)

19. **3647** ला **9** ने भाग द्या. (साधारण)

IV) खालील उदाहरणे सोडवा. **(प्रत्येकी तीन गुण)**

20. रमाकडे **32** चॉकलेट आहेत. ते चॉकलेट **8** जणांना समान वाटल्यास प्रत्येकाला किती चॉकलेट मिळतील ? (साधारण)

21. **17** विद्यार्थ्यांचा एक दिवसाचा खर्च **7,242** रुपये असल्यास प्रत्येकविद्यार्थ्याला द्यावे लागणारे पैसे किती ? (साधारण)

22. अनिताने **908** गोड पदार्थ आणले. आणि **25** जणांना वाटले .तर प्रत्येकाला मिळणारे गोड पदार्थ किती ? आणि अनिताकडे शिल्लक राहिलेले गोड पदार्थ किती? (साधारण)

23. एका शिंप्याकडे **18** मीटर शर्टाचे कापड आहे. त्यातून त्याने **9** शर्ट शिवले. तर प्रत्येक शर्ट शिवण्यासाठी लागणारे कापड किती ?

(साधारण)

24. एक कार **15** लिटर पेट्रोलमध्ये **240** किलोमीटर प्रवास करते. तर प्रत्येक लिटरला ती किती प्रवास करते ? (साधारण)

25. मंजुळा **1,116** रुपयांची **12** खेळणी खरेदी करते. तर प्रत्येक खेळण्याची किंमत किती ? (साधारण)

26. एका व्यक्तीचे वार्षिक उत्पन्न **90,912** रुपये असल्यास त्याचे मासिक उत्पन्न किती? (साधारण)

27. एका कार उत्पादन कारखान्यात **13** महिन्यात **14,820** कार गाड्यांचे उत्पादन होते . तर एका महिन्यात उत्पादन होणाऱ्या कार गाड्यांची संख्या किती ? (साधारण)

V) खालील समस्या सोडवा. **(प्रत्येकी चार गुण)**

28 . एका समाजसेवा संघातील **175** दानशूर व्यक्तींकडून प्रत्येकी **125** रुपये देणगी मिळाली . संघाने ती देणगी **7** शाळांना समान वाटप केली. तर प्रत्येक शाळेला मिळणारी रक्कम किती ? (कठीण)

29. एका गावच्या शेजारील सरकारी जमिनीत अरण्य खात्याच्या वतीने आडव्या रांगेत **96** आणि उभ्या रांगेत **80** झाडे लावली. ही झाडे गावातील **12** लोकांनी दत्तक घेतली. तर प्रत्येकाच्या वाटणीला येणारी झाडे किती? (कठीण)

30 . एका संत्र्याच्या बागेत **82** झाडांना प्रत्येकी **60** संत्री मिळाली. शेतकऱ्याने ती संत्री **12** पेट्यांमध्ये भरली, तर प्रत्येक पेटीत किती संत्री भरावी लागतील ? (कठीण)

31. एका शाळेतील **15** विद्यार्थ्यांनी एक वाहन प्रति किलोमीटर **9** रुपये प्रमाणे भाड्याने घेतले. त्यांनी **325** किलोमीटर प्रवास केल्यास प्रत्येक विद्यार्थ्याला येणारा खर्च किती ? (कठीण)

32. अनिताची गाय एका दिवसाला **8** लिटर दूध देते. एक लिटर दुधाचा दर 18 रुपये आहे. दूध विकून एका महिन्यात मिळालेले पैसे ती आपल्या चार मुलांमध्ये वाटणी करते. तर प्रत्येक मुलाला मिळणारी रक्कम किती ? (कठीण)

****

पाठ 13 : बौद्धिक अंकगणित

I .बहुपर्यायी प्रश्न

1. एका शाळेत 395 विद्यार्थी आहेत, दशक स्थानापर्यंत विद्यार्थ्यांची अंदाजे संख्या काढा. (सुलभ)

A) 300 B) 400 C) 350 D)390

2. एका गावची लोकसंख्या 1275 आहे. शतक स्थानापर्यंत अंदाजे लोकसंख्या सांगा. (सुलभ)

A)1300. B) 1280. C)1250 D)1000

3. एका बुट्टीत 5791 फळे आहेत. त्यांची सहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे संख्या सांगा. (सुलभ)

A) 5790 B) 5800 C) 6000 D) 5500

4. सरिता कडे 42,125 रुपये आहेत .ही संख्या दशसहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे सांगा. (सुलभ)

A) 42,130. B) 42,100. C) 42000 D) 40000

5. एका धनगराकडे 45 बकरी आणि दुसऱ्या धनगराकडे 132 बकरी आहेत. बकऱ्यांची एकूण संख्या दशक स्थानापर्यंत अंदाजे सांगा.

A)18 B) 177 C) 200 D) 150. (साधारण)

II) चूक की बरोबर सांगा .

6. एखाद्या संख्येची ठराविक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढायची असल्यास त्या स्थानाच्या उजवीकडची संख्या विचारात घ्यावी. (कठीण)

7. अंदाजे किंमत काढायचे असल्यास संबंधित स्थानाच्या उजवीकडे संख्या पाच पेक्षा मोठी असल्यास पुढची संख्या धरावी. (कठीण)

III) रिकाम्या जागा भरा.

8. दशक स्थानी 1, 2, 3 किंवा 4 अंक असल्यास दशक आणि सुटे स्थानाची संख्या ______ मध्ये बदल करावी. (कठीण)

9. संख्येची दशसहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढायची असल्यास ,सहस्त्र स्थानी 5,6,7,8 किंवा 9 असल्यास _____ स्थानाच्या संख्येत एक मिळवावा. (कठीण)

IV) जोड्या जुळवा (सुलभ)

10. 65,487 ची दशक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत A)65,000. (सुलभ)

11. 65, 487 ची शतक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत B)70,000. (सुलभ)

12. 65,487 ची सहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत. C)65,500. (सुलभ)

13. 65,487 ची दशसहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत. D)65,490. (सुलभ)

V) खालील प्रश्नांचे उत्तरे द्या.

14. 583 ची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत सांगा. (सुलभ)

15. 2837 ची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत सांगा . (सुलभ)

16. 3548 ची शतक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत सांगा. (सुलभ)

17. 5764 ची शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत सांगा . (सुलभ)

18. 25,346 ची सहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत सांगा . (सुलभ)

19. 35,756 ची सहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत सांगा. (सुलभ)

20. 12,654 ची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत सांगा. (सुलभ)

21. 25,748 ची दशसहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत सांगा. (सुलभ)

22. 7537 ची कमाल स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत सांगा. (कठीण)

23. 3469 ची किमान स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (कठीण)

VI) खालील उदाहरणे सोडवा . (दोन गुणांचे)

24. 2462 आणि 3487 यांच्या बेरजेची दशक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

25. 8743 आणि 7275 च्या बेरजेची शतक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा . (साधारण)

26. 24,316 आणि 34,861 च्या बेरजेची सहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

27. 38,527 आणि 32,596 यांच्या बेरजेची दशक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

28. 51,689 आणि 34, 685 च्या वजाबाकीची दशक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

29. 86,853 आणि 47,829 यांच्या वजाबाकीची शतक स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

30. 80,808 आणि 55,055 यांच्या वजाबाकीची सहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

31. 77,777 आणि 44,444 यांच्या वजाबाकीची दश सहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

VII) खालील उदाहरणे सोडवा . (प्रत्येकी तीन गुण)

32. 1249 आणि 48 यांच्या गुणाकाराची कमाल स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

33. 428 आणि 54 यांच्या गुणाकाराची किमान स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

34. 44,238 आणि 95 यांच्या भागाकाराची कमाल स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

35. 3265 आणि 58 यांच्या भागाकाराची किमान स्थानापर्यंत अंदाजे किंमत काढा. (साधारण)

VIII) खालील उदाहरणे सोडवा . **(प्रत्येकी चार गुण)**

36. एका रंगमंदिराच्या मालकाने नाटक प्रदर्शनासाठी तिकीट ठेवण्याचे ठरवले. जर रंगमंदिरात 88 आसनांच्या 198 ओळी असतील, तर आवश्यक तिकिटांची कमाल स्थानापर्यंत अंदाजे संख्या सांगा. (कठीण)

37. 8 चॉकलेटच्या पाकिटामध्ये एकूण 768 चॉकलेट आहेत. तर प्रत्येक पाकिटातील चॉकलेटांची संख्या अंदाजे सांगा. (कठीण)

38.एका तयार कपडे बनवणाऱ्या कंपनीने एका महिन्यात 16,783 शर्ट आणि 12,438 पॅन्ट तयार केल्या, तर तयार झालेल्या एकूण कपड्यांची दशसहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे संख्या काढा . (कठीण)

39. वृत्तपत्र छपाई करणाऱ्या एका वृत्तसंस्थेने पहिल्या महिन्यात 36,721 आणि दुसऱ्या महिन्यात 24,172 वर्तमानपत्रे छापली तर दुसऱ्या महिन्यात त्यांनी किती वर्तमानपत्रे कमी छापली ती संख्या सहस्त्र स्थानापर्यंत अंदाजे काढा . (कठीण)

40. एक रेल्वेगाडी 225 किलोमीटर/तास वेगाने धावत असल्यास एका दिवसामध्ये त्या रेल्वे गाडीने आक्रमिलेले सहस्त्र स्थानापर्यंतचे अंदाज अंतर काढा. (कठीण)

41. एका सुताराला नोव्हेंबर महिन्यामध्ये 18,634 रुपये व डिसेंबर महिन्यामध्ये 32,625 रुपये इतकी मजुरी मिळाली. तर डिसेंबर महिन्यात त्याला मिळालेल्या ज्यादा मजुरीची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे संख्या काढा. (कठीण)

पाठ 14 : दशांश अपूर्णांक

1. दशांशात लिहा - A) 0.5 , B) 0.08. (सुलभ)
2. $\frac{1}{2}$ ही संख्या दशांशात लिहा. (सुलभ)
3. अंकात लिहा.- शून्य बिंदू एक दोन. (सुलभ)
4. 8 मिलीमीटर = _____ सेंटीमीटर. (सुलभ)
5. दशांशात लिहा - 2 रुपये 15 पैसे. (सुलभ)
6. रंगवलेला भाग अपूर्णांकात लिहा. (सुलभ
7. 15 मीटर 6 सेंटीमीटर = ______मीटर . (सुलभ)
8. $\frac{1}{6}$ आणि $\frac{1}{8}$ या अपूर्णांकातील अंश आणि छेद ओळखा. (सुलभ)
9. चित्राच्या सहाय्याने अपूर्णांक दर्शवा. - a) $\frac{2}{4}$. b) $\frac{3}{5}$. (कठीण)
10. दशांश आणि रुपयाचे चिन्ह दाखवा. (साधारण)
11. तुझे आणि तुझ्या मित्राचे वजन दशांशामध्ये लिही. (साधारण)

12. दशांश कोष्टकाचे चित्र दाखवा. (साधारण)

13. दशांश आणि अपूर्णांक असे वर्गीकरण करा. (साधारण)

$0.2,\ 0.5,\ \frac{1}{4},\ 0.6,\ 0.7,\ \frac{2}{5},\ \frac{3}{4},\ \frac{6}{8}.$

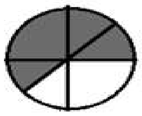
14. मोजपट्टीचे चित्र काढून त्यावर खालील संख्या दर्शवा . (साधारण)

0.4, 1.5, 2.5, 4.3, 3.2.

15. खालील संख्या स्थानमूल्य तक्त्यात दर्शवा. (कठीण)

A) 263.5, B) 345.24

16. खालील चित्र दशांश संख्येत दर्शवा. (सुलभ)

17 . $\frac{1}{2}$ चा एक समान अपूर्णांक लिहा. (साधारण)

18. दशांशात लिहा. A) 20 रुपये 25 पैसे B) 65 पैसे. (साधारण)

19. $\frac{2}{5}$ चे दशांशात रूपांतर करा. (सुलभ)

20. दशांश अपूर्णांक म्हणजे काय ? एक उदाहरण द्या. (सुलभ)

21. 108.06 हे अक्षरात लिहा. (सुलभ)

22. $\frac{1}{4}$ हा अपूर्णांक चित्रात दाखवा. (कठीण)

23. $\frac{6}{2}$ अपूर्णांक 100 छेद घेऊन लिहा. (कठीण)

24. खालील अपूर्णांक दशांशात लिहा. (साधारण)

$\frac{2}{10}, \frac{3}{10}, \frac{12}{10}, \frac{15}{10}.$

****

पाठ 15 : आर्थिक व्यवहार

1. एक रुपये =_____ पैसे. (सुलभ)

2. 20 रुपये 15 पैसे दशांशात लिहिल्यास_______. (साधारण)

3. 12.40 रुपये + 6.20 रुपये =______. (सुलभ)

4. 5.20 रुपये - 2.10 रुपये =_____. (सुलभ)

5. 26.10 रुपये × 2 =_____ (सुलभ)

6. 120 रुपये ÷ 4 =______. (सुलभ)

7. खरेदी केलेल्या वस्तूंची यादी आणि दर लिहिलेल्या चिठ्ठीला ______ म्हणतात. (सुलभ)

8. एका पेन्सिलची किंमत 6 रुपये असल्यास एक डझन पेन्सिलिंची किंमत_______. (साधारण)

9. 12 चॉकलेटस् ची किंमत 96 रुपये असल्यास एका चॉकलेटची किंमत______. (साधारण)

10. 325 पैसे रुपयांमध्ये लिहिल्यास________. (साधारण)

11. 42 रुपये पैशांमध्ये लिहिल्यास_______. (साधारण)

12. माझ्याकडे 15 रुपये असताना मी त्यातील 7 रुपये मित्राला दिल्यास माझ्याकडे शिल्लक राहिलेले पैसे________ (कठीण)

13. हरीने 15. 20 रुपयांना एक पुस्तक , 22. 25 रुपयांना एक कंपास , 5. 20 रुपयांना एक पेन्सिल खरेदी केल्यास त्याने खरेदी केलेल्या वस्तूंची एकूण किंमत किती ? (कठीण)

14. शीलाला 38. 20 रुपयांचा एक चेंडू खरेदी करायचा आहे. परंतु तिच्याकडे फक्त 24 रुपये आहेत; तर चेंडू खरेदी करण्यासाठी तिला आणखी किती रुपयांची आवश्यकता आहे? (कठीण)

15. एका पिशवीची किंमत 15.20 रुपये असल्यास अशा 6 पिशव्यांची किंमत किती ? (साधारण)

16. सहा बाहुल्यांची किंमत 252 रुपये असल्यास एका बाहुलीची किंमत किती ? (साधारण)

17. पावती म्हणजे काय ? (सुलभ)

18. पावतीमध्ये कोणकोणत्या गोष्टींचा उल्लेख असतो ? (सुलभ)

19. रुपये 600 मधून 328. 20 वजा करा. (साधारण)

20. एक किलो साखरेची किंमत 55.50 रुपये असल्यास चार किलो साखरेची किंमत किती ? (साधारण)

21. विनोद मोलमजुरी करून सात दिवसांमध्ये 9436 रुपये कमावतो. तर त्याचे एका दिवसाचे उत्पन्न किती ? (साधारण)

22. साखर 20 रुपये किलो, तांदूळ 45 रुपये किलो, गहू 65 रुपये, तेल 55 रुपये तर द्यावी लागणारी एकूण रक्कम पावती तयार करून दाखवा ? (कठीण)

23. सरिताजवळ 4625 रुपये होते .त्यातील तिने 2675 रुपयेचा एक ड्रेस खरेदी केला. तर तिच्याकडे शिल्लक असलेले पैसे किती ? (कठीण)

24. रमेशने ज्योती जनरल स्टोअर्स मधून 12.05. 2025 रोजी खालील वस्तू खरेदी केल्या. (कठीण)

A) तांदूळ 30 रुपये / किलो प्रमाणे 4 किलो ब) गहू 25 रुपये / किलो प्रमाणे 6 किलो .

C) साखर 45 रुपये / किलो प्रमाणे 8 किलो D) जोंधळा 30 रुपये / किलो प्रमाणे 25 किलो

तर पावती तयार करून खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

1. साखरेचे किंमत ______. 2.ग्राहकाचे नाव ________

3.दुकानदाराचे नाव _____. 4.पावतीवरील एकूण रक्कम______.

****

पाठ 16 : वजन आणि घनफळ

I .रिकाम्या जागा भरा.

1. वस्तूंचे वजन अचूकपणे मोजण्यासाठी असलेल्या आदर्श मोजमापाला______ असे म्हणतात. (सुलभ)

2. एक किलोग्रॅम =_____ ग्रॅम (सुलभ)

3. अर्धा किलोग्रॅम =______ग्रॅम (सुलभ)

4. पाऊण किलोग्राम =______ग्रॅम. (सुलभ)

5. पाव किलोग्रॅम =_______ग्रॅम. (सुलभ)

6. एक क्विंटल =______ग्रॅम. (सुलभ)

7. एक टन =______ग्रॅम. (सुलभ)

8. किलोग्रॅमचे ग्रॅममध्ये रूपांतर करण्यासाठी किलोग्रॅमला _____ने गुणावे लागेल. (सुलभ)

9. डेकाग्रॅमचे ग्रॅममध्ये रूपांतर करण्यासाठी डेकाग्रॅमला _____ने गुणावे लागेल. (सुलभ)

10. हेक्टोग्रमचे ग्रॅममध्ये रूपांतर करण्यासाठी हेक्टोग्रामला _____ने गुणावे लागेल. (सुलभ)

11. ग्रॅमचे किलोग्रॅममध्ये रूपांतर करण्यासाठी ग्रॅमला _____ने भागावे लागेल. (सुलभ)

12. मिलीग्रॅमचे ग्रॅममध्ये रूपांतर करण्यासाठी मिलीग्रॅमला _____ने भागावे लागेल. (सुलभ)

13. किलोग्रॅमचे क्विंटलमध्ये रूपांतर करण्यासाठी किलोग्रॅमला _____ने भागावे लागेल. (सुलभ)

14. 8 किलोग्राम =______ग्रॅम . (सुलभ)

15. 15 किलोग्राम =_____ मिलिग्रॅम . (सुलभ)

16. 7000 ग्रॅम =______किलोग्रॅम . (सुलभ)

17. 12 क्विंटल =______ किलोग्रॅम . (सुलभ)

18. 950 मिलीग्राम =______ ग्रॅम . (सुलभ)

19. 1500 किलोग्राम =______क्विंटल . (सुलभ)

20. 1000 मिलिग्रॅम =______ ग्रॅम. (सुलभ)

21. द्रवपदार्थ मोजण्यासाठी वापरण्यात येणारे परिमाण_______. (सुलभ)

22. एक लिटर = …………मिलिलिटर . (सुलभ)

23. $\frac{1}{2}$ लिटर =______ मिलिलिटर. (सुलभ)

24. $\frac{1}{4}$ लिटर = ………मिलिलीटर. (सुलभ)

25. 1 किलो लिटर =_____ लिटर. (सुलभ)

26. आकारमानाच्या मोठ्या परिमाणाचे लहान परिमाणात रूपांतर करताना ______ला गुणायला हवे. (सुलभ)

27. किलोलीटरचे लिटर मध्ये रूपांतर करत असताना_______ला गुणायला हवे. (सुलभ)

28. हेक्टोलिटरचे लिटर मध्ये रूपांतर करताना______ला गुणायला हवे. (सुलभ)

29. डेकालिटरचे लिटर मध्ये रूपांतर करताना______ला गुणायला हवे. (सुलभ)

30. लिटरचे किलोलिटर मध्ये रूपांतर करताना _____ला भागायला हवे. (सुलभ)

31. लिटरचे हेक्टोलिटर मध्ये परिवर्तन करताना_______ला भागायला हवे. (सुलभ)

32. मिलिलिटरचे लिटरमध्ये रूपांतर करताना ______ला भागायला हवे. (सुलभ)

33. 6 लिटर=_______ मिलिलीटर. (सुलभ)

34. पाच किलोलिटर=______ लिटर. (सुलभ)

35. 500 मिलिलिटर=_______ लिटर. (सुलभ)

36. 7000 लिटर=_______ किलोलिटर. (सुलभ)

II) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (प्रत्येकी दोन गुण)

37. जास्त वजन असणाऱ्या वस्तूंचे वजन मोजण्यासाठी वापरण्यात येणारे आदर्श परिमाण कोणते ? (सुलभ)

38. कमी वजन असणाऱ्या वस्तूंचे वजन मोजण्यासाठी वापरण्यात येणारे परिमाण कोणते ? (सुलभ)

39. 3 किलो ग्रॅम वजन म्हणजे किती ग्रॅम ? (सुलभ)

40. चार हेक्टोग्राम वजन बरोबर किती ग्रॅम ? (सुलभ)

41. पंधरा डेका ग्रॅम बरोबर किती ग्रॅम ? (सुलभ)

42. पाच क्विंटल बरोबर किती किलो ग्रॅम ? (सुलभ)

43. 500 मिलिग्रॅम बरोबर किती ग्रॅम ? (सुलभ)

44. 1400 सेंटी ग्रॅम वजन बरोबर किती ग्रॅम ? (साधारण)

45. 280 डेसीग्रॅम बरोबर किती ग्रॅम ? (साधारण)

46. 750 ग्रॅम बरोबर किती किलोग्राम? (साधारण)

47. 850 किलोग्रॅम बरोबर किती क्विंटल? (कठीण)

III) बेरीज करा

48. 4 किलोग्रॅम 250 ग्रॅम आणि 12 किलोग्रॅम 355 ग्रॅम. (साधारण)

49. 24 किलोग्रॅम 432 ग्रॅम आणि 37 किलो ग्रॅम.350 ग्रॅम. (साधारण)

50. 13 किलोग्रॅम 450 ग्रॅम आणि 14 किलोग्रॅम 550 ग्रॅम . (साधारण)

51. 7 किलोग्रॅम 370 ग्रॅम, 8 किलोग्रॅम 430 ग्रॅम ,7 किलोग्राम 220 ग्रॅम आणि 430 ग्रॅम. (कठीण)

IV) वजाबाकी करा

52. 28 किलो 550 ग्रॅम मधून 13 किलो 250 ग्रॅम. (साधारण)

53. 70 किलो 675 ग्रॅम मधून 35 किलो 550 ग्रॅम . (साधारण)

54. 85 किलो 730 ग्रॅम मधून 55 किलो 335 ग्रॅम . (साधारण)

55. 75 किलो 475 ग्रॅम मधून 34 किलो 585 ग्रॅम . (साधारण)

56. 40 किलो 360 ग्रॅम मधून 25 किलो 200 ग्रॅम. (साधारण)

V) खालील उदाहरणे सोडवा

57. मोठ्या प्रमाणातील द्रव पदार्थ मोजण्यासाठी वापरण्यात येणारे एकक________. (साधारण)

58. कमी प्रमाणातील द्रव पदार्थ मोजण्यासाठी वापरण्यात येणारे एकक ______. (साधारण)

59. लिटरचे किलोलिटरमध्ये रूपांतर करताना काय करायला हवे ? (कठीण)

VI) रूपांतर करा .

60. 4 किलोलीटर द्रवाचे लिटरमध्ये . (साधारण)

61. पाच हेक्टोलिटरचे लिटरमध्ये . (साधारण)

62. 17 डेका लिटरचे लिटर मध्ये . (साधारण)

63. 7000 लिटरचे किलोलिटर मध्ये. (साधारण)

64. 1200 लिटरचे हेक्टोलिटर मध्ये . (साधारण)

65. 900 लिटरचे डेका लिटर मध्ये. (साधारण)

66. 15,000 मिलिलीटरचे लिटर मध्ये. (साधारण)

VII) बेरीज करा.

67. 3 लिटर 250 मिली लिटर, 750 मिली लिटर, आणि 6 लिटर 500 मिलिमीटर . (साधारण)

68. 15 लिटर 450 मिलीलिटर ,5 लिटर 350 मिली लिटर आणि 21 लिटर 750 मिलीलिटर . (साधारण)

69. 12 लिटर 550 मिलिमीटर, 14 लिटर 450 मिली लिटर आणि 12 लिटर 750 मिलिलिटर. (साधारण)

70. 18 लिटर 500 मिलिलीटर आणि 6 लिटर 750 मिली लिटर. (साधारण)

71. 14 लिटर 250 मिलिलिटर आणि 16 लिटर 450 मिलीलिटर. (साधारण)

VIII) वजाबाकी करा.

72. 25 लिटर 350 लिटर मधून 15 लिटर 750 मिलिलिटर . (साधारण)

73. 64 लिटर 450 मिलीलिटर मधून 24 लिटर 550 मिलीलिटर. (साधारण)

74. 75 लिटर 750 मिलिलिटर मधून 45 लिटर 800 मिलिलिटर . (साधारण)

75. 55 किलोलिटर मधून 34 किलोलिटर 750 लिटर. (साधारण)

IX) खालील उदाहरणे सोडवा.

76. सुजलने दुकानातून 16 किलो ग्रॅम गुळ आणि 15 किलोग्रॅम तांदूळ खरेदी केले. त्या दोन्ही वस्तू तिने एकाच पोत्यात भरले. तर त्या पोत्याचे वजन किती? (कठीण)

77. एका शाळेच्या कोठारात अक्षर दासोह योजनेसाठी आणलेला 82 किलो तांदूळ आहे. त्यातील 16 किलो तांदूळ जेवणासाठी वापरल्यास शिल्लक तांदूळ किती ? (कठीण)

78. एका पोत्यात 20 किलोग्रॅम रवा भरलेला आहे. तर 140 किलोग्रॅम रव्यासाठी किती पिशव्या लागतील ? (कठीण)

79. एका रेशन दुकानात एका व्यक्तीला बारा किलोग्रॅम तांदूळ देतात . रामायाच्या कुटुंबात चार सदस्य आहेत. तर त्यांच्या कुटुंबाला मिळणाऱ्या तांदळाचे एकूण वजन किती? (कठीण)

80. काळप्पा ,चन्नप्पा, तीमप्पा, भोमय्या या चार लोकांनी समान रक्कम घालून 50 किलोग्रॅम वजनाचा एक पोते सूर्यफुलाच्या बिया आणल्या. या चार व्यक्तींनी समानरीतीने त्याची वाटणी केल्यास प्रत्येकाला मिळणाऱ्या तेलबियांचे वजन किती ? (कठीण).

81. 18 किलोग्रॅम साखर चार पिशवीतून समानपणे भरलेली आहे .तर एका पिशवीतील साखरेचे वजन किती ? (कठीण)

82. एका शेतकऱ्याने त्याच्या एका शेतामध्ये 60 किलोग्रॅम 400 ग्राम कांद्याचे उत्पादन घेतले आणि दुसऱ्या शेतामध्ये 56 किलोग्रॅम कांद्याचे उत्पादन घेतले. त्यातील 98 किलोग्रॅम 200 ग्रॅम कांदा त्याने विकला .तर शिल्लक कांद्याचे वजन किती ? (कठीण)

83. तुझ्या वडिलांनी कामावरून घरी परत येताना 3 लिटर 250 मिलिलिटर शेंगा तेल आणले. त्याच दिवशी आईने सुद्धा 1लिटर 500 मिलिलिटर शेंगा तेल आणले. तर त्या दोघांनी आणलेल्या शेंगातेलाचे वजन किती ? (कठीण)

84. एका दूध विक्रेत्याकडे 25 लिटर दूध आहे .त्यातील त्याने 16 लिटर 750 मिलिमीटर दूध विकले. तर त्याच्याकडे शिल्लक दूध किती ?

(कठीण)

85. एका बाटलीत 1 लिटर 500 मिली लिटर सुगंधी द्रव्य आहे. हे सुगंधी द्रव्य 250 ml च्या लहान लहान बाटलीमध्ये समानपणे घालायचे झाल्यास किती लहान बाटल्या लागतील ? (कठीण)

86. एका तांब्या 300 मिलिलिटर पाणी आहे. तर दुसऱ्या तांब्यात 250 मिलिलिटर पाणी आहे. हे दोन्ही तांबे एका लहान भांड्यात ओतल्यास त्या भांड्यातील पाण्याचे प्रमाण किती ? (कठीण)

87. एका खाद्यतेलाच्या डब्यात 15 लिटर खाद्यतेल आहे. त्यातील पहिल्या महिन्यात राणीने 3 लिटर 600 मिलिलीटर आणि दुसऱ्या महिन्यात 5 लिटर 300 मिलिलिटर खाद्यतेल वापरले .तर डब्यामध्ये शिल्लक तेलाचे प्रमाण किती ? (कठीण)

88. एका बाटलीत 200 मिलिलीटर दूध भरलेले आहे. अशाच प्रकारच्या पाच बाटलीमध्ये एकूण किती दूध भरेल ? (कठीण)

89. एका भांड्यात 1 लिटर 800 मिलिमीटर चहा आहे .तो चहा एकाच मापाच्या बारा वाटीमध्ये समानपणे वाटण्यात आला .तर प्रत्येक वाटीतील चहा किती ? (कठीण)

90. एक व्यक्ती एका दिवसात 2 लिटर 300 मिलिमीटर पाणी पितो .तर दहा दिवसात त्या व्यक्तीने पिलेल्या पाण्याचे प्रमाण किती ? (कठीण)

91. आठ तांबे पाणी घालून एक भांडे भरले आहे. त्या भांड्यात 5 लिटर 600 मिलिमीटर पाणी असल्यास प्रत्येक तांब्याचे माप किती ? (कठीण)

92. 100 मिलिलीटर उसाचा रस चार मित्रांमध्ये समान रीतीने वाटल्यास प्रत्येकाला मिळणाऱ्या रसाचे प्रमाण किती ? (कठीण)

पाठ 17 : वेळ

I) (प्रत्येकी 1 गुण)

1. सकाळचे 10:15 वा. हे am किंवा pm मध्ये लिहा. (सुलभ)

2. 5:35 PM हे am किंवा pm मध्ये लिहा. (सामान्य)

3. 23:25 याला 12 तासाच्या घड्याळात रूपांतरित करा आणि ते am किंवा pm मध्ये लिहा. (सुलभ)

4. 6:30 PM हे 24 तासांच्या घड्याळात रूपांतरित करा आणि ते am किंवा pm मध्ये लिहा. (सुलभ)

5. सकाळी 8:30 वाजता हे 24 तासांच्या घड्याळात रूपांतरित करून ते am/pm मध्ये लिहा. (सुलभ)

6. एका मिनिटात किती सेकंद असतात ? (सुलभ)

7. एका तासात किती मिनिटे असतात ? (सुलभ)

8. फेब्रुवारीमध्ये किती दिवस असतात ? (सुलभ)

9. सकाळी 7 ते दुपारी 2 पर्यंत किती तास असतात ? (सामान्य)

10. 1 तास 15 मिनिटांची किती मिनिटे असतात ? (सुलभ)

11. 90 मिनिटे म्हणजे किती तास आणि मिनिटे ? (सामान्य)

12. वेळ दाखवणारे उपकरण कोणते आहे? (सामान्य)

13. एका वर्षात किती दिवस ? (सामान्य)

14. लीप वर्ष म्हणजे काय ? (सुलभ)

15. घड्याळाचा मोठा काटा कोणती वेळ दाखवतो ? (सुलभ)

16. एका दिवसात किती मिनिटे असतात ? (सामान्य)

17. घड्याळाचा छोटा काटा काय दाखवतो ? (सुलभ)

18. एका दिवसाचे तास किती आहेत ? (सामान्य)

19. 2004 हे लीप वर्ष आहे का ? (सामान्य)

20. 2010 हे लीप वर्ष आहे की सामान्य वर्ष आहे ? (सामान्य)

II) दोन गुणांचे प्रश्न

21. 4 तास 40 मिनिटे आणि 6 तास 30 मिनिटे यांची बेरीज किती आहे ? (सामान्य)

22. पाच वर्षे सहा महिने आणि चार वर्षे नऊ महिने मिळवून बेरीज करा. (सामान्य)

23. 3 तास 15 मिनिटे 18 सेकंद आणि 1 तास 19 मिनिटे 17 सेकंदांची बेरीज किती आहे ? (सामान्य)

24. सकाळी 7 तास 30 मिनिटातून, 5 तास 10 मिनिटे वजा करा. (सामान्य)

25. 7 वर्षे 5 महिन्यांमधून 4 वर्षे 11 महिने वजा करा. (सामान्य)

26. एका दिवसात किती तास, मिनिटे आणि सेकंद असतात ते स्पष्ट करा. (सामान्य)

27. मुलांचा एक गट सकाळी 6 वाजता घराबाहेर पडला आणि दुपारी 12 वाजता त्यांच्या स्थानी पोहोचला. तर गटाला किती वेळ लागला? (कठीण)

28. 1 तास 40 मिनिटे फक्त सेकंदात मोजा. (कठीण)

29. जर खेळ 10.20 वाजता सुरू झाला आणि 12.50 वाजता संपला, तर खेळाचा कालावधी किती ? (कठीण)

30. श्याम सकाळी 9:00 वाजता ऑफिसला येतो आणि 8 तास ऑफिसमध्ये काम करतो. तर तो संध्याकाळी किती वाजता ऑफिसमधून निघतो (कठीण)

31. 3 ऑक्टोबर रोजी अर्धवार्षिक सुट्टीसाठी बंद असलेली शाळा 31 ऑक्टोबर रोजी पुन्हा सुरू झाली. अर्धवार्षिक सुट्टीचे दिवस किती ? (कठीण)

32. फातिमा शाळेत 5 तास 10 मिनिटे आणि घरी 2 तास 50 मिनिटे अभ्यास / सराव करते. तर त्या एका दिवसात तिने किती वेळ सराव केला ? (कठीण)

33. महेश दिनांक 03/10/2024 पासून त्याची 15 दिवसांची सुट्टी त्याच्या काकांच्या घरी घालवतो. तर तो कोणत्या तारखेला त्याच्या काकांच्या घरातून निघेल ? (कठीण)

III) चार गुणांचे प्रश्न

34. वेळेचे निरीक्षण करा आणि खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कठीण)

वेळ	कृती
6am	उठणे
6:30am	व्यायाम
7am	आंघोळ
7:30am	नाश्ता
8am	शाळेला जाणे

अ. तुम्ही उठल्यापासून शाळेत जाईपर्यंत किती वेळ लागतो?

आ. तिने व्यायाम किती वेळ केला?

इ. तिला आंघोळ आणि नाश्ता करायला किती वेळ लागला?

ई. या सर्व क्रिया पूर्ण होण्यासाठी किती वेळ लागला?

35. खालील घड्याळाकडे पहा आणि प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कठीण)

अ. घड्याळ किती वेळ दाखवत आहे ?

आ. आणखी 1 तास 45 मिनिटे वजा केली तर किती वाजले असतील ?

इ. दुपारी 12 वाजल्यापासून या वेळेपर्यंत किती तास झाले ?

ई. त्या दिवशी तू यावेळी कुठे होतास ?

36. घड्याळात 6 तास 45 मिनिटे दर्शवा. (कठीण)

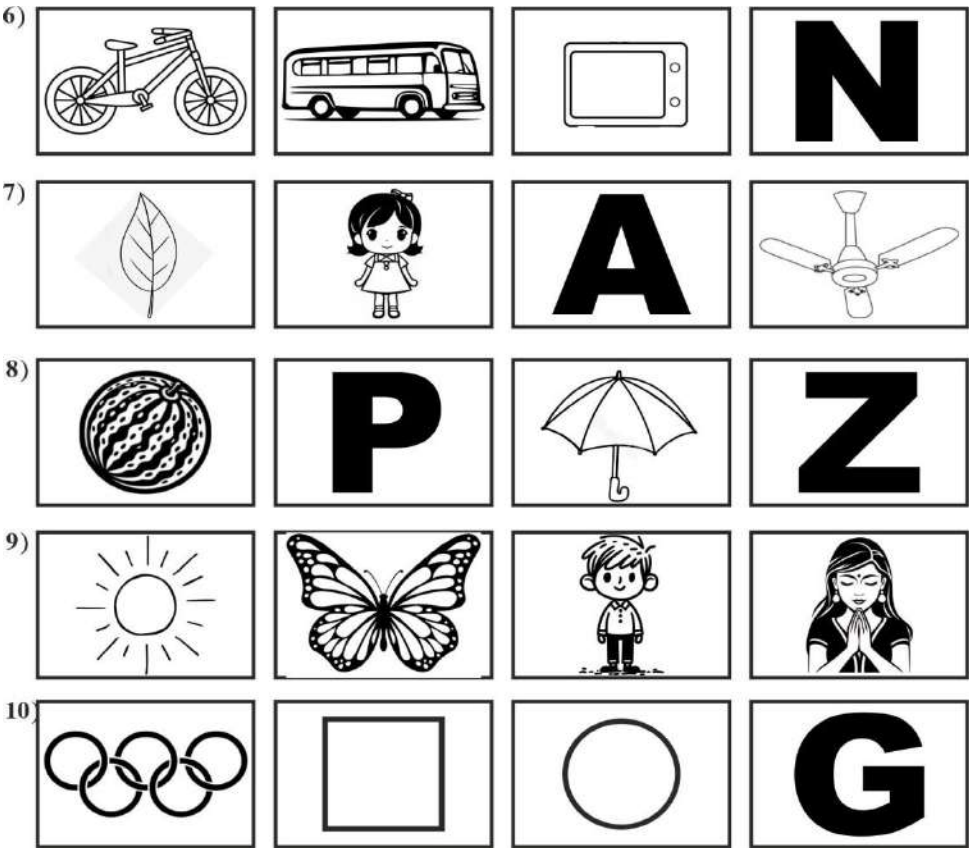
****

पाठ 18 : सममितीय आकृत्या

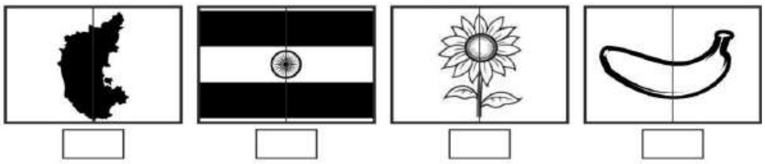
I) खालील चित्रांमधील सममितीय आकृती ओळखा आणि वरून खालीपर्यंत सममिती अक्ष काढा. (सुलभ) 5 x1 = 5

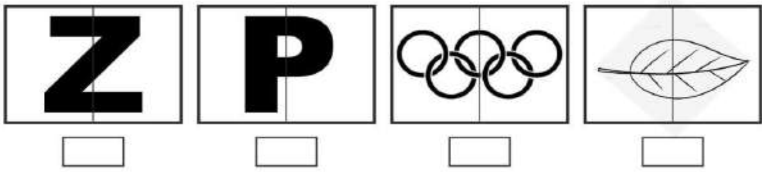

II) खालील चित्रांमधील सममितीय आकृती ओळखा आणि डावीकडून उजवीकडे सममिती अक्ष काढा. (सुलभ) 5 x1 = 5

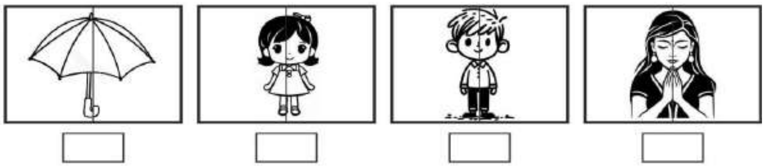

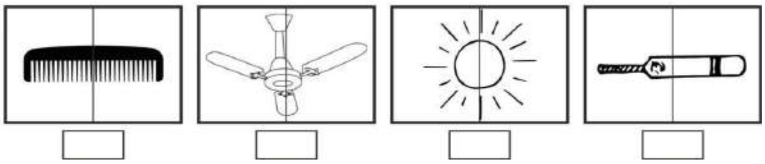
III) खालील चित्रांमध्ये सममितीय आकृत्या ओळखून चित्रांखाली ☐ त चिन्हांकित ✓ करा. (सुलभ) 5 x 1 = 5

11)

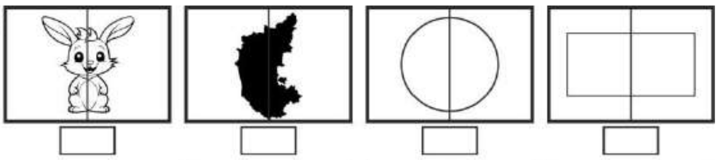
12)

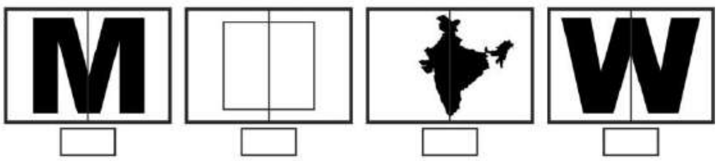
13)

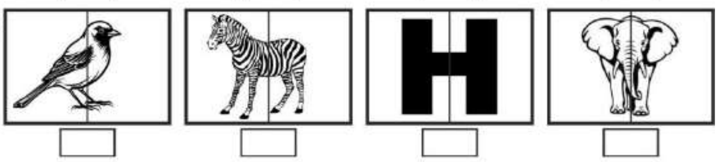
14)

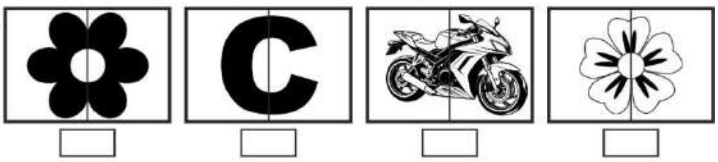
15)

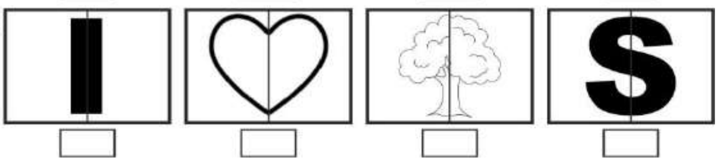
IV) खालील चित्रांमध्ये, सममितीय नसलेल्या आकारांना चित्रांखाली ☐ त X चिन्हांकित करा. (सुलभ) 5 x 1 = 5

16)

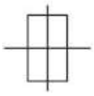
17)

18)

19)

20)

V) रिकाम्या जागी भरा. (सामान्य) 8 x 1 = 8

21) या सममितीय आकृतीतील सममितीच्या अक्षांची संख्या ____________

22) या आकृतीमध्ये सममितीच्या अक्षांची संख्या ____________

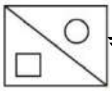
23) ही प्रतिमा आरशासमोर धरता तेव्हा निर्माण होणाऱ्या प्रतिमेचे प्रतिबिंब ____________

24) ही प्रतिमा आरशासमोर धरल्यावर तयार होणाऱ्या प्रतिबिंब प्रतिमा ____________

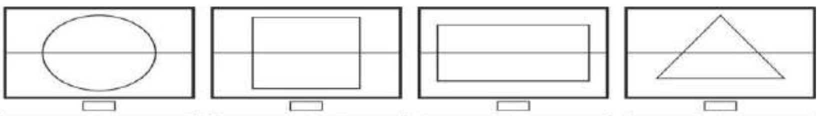
25) जेव्हा आयताकृती कागदाचा तुकडा अर्ध्यामध्ये दुमडला जातो तेव्हा एक आकार कापला जातो आणि परिणामी आकार दुसऱ्या आकारा____________असतो.

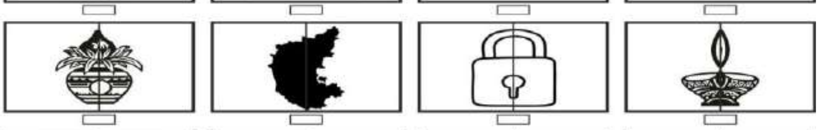
26) ही एक सममितीय आकृती आहे आणि तिला ....सममिती अक्ष आहेत.

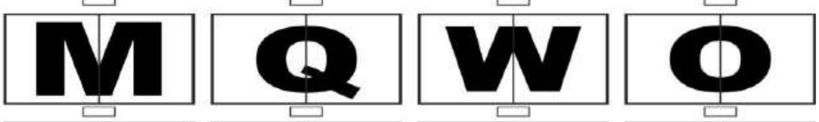
27) सममितीय नसलेल्या आकृत्यांना ……………. काढता येत नाही.

28) चे प्रतिबिंब चित्र काढल्यावर तयार होणारी प्रतिमा.........

VI) खालील चित्रातील गटात समाविष्ट नाही असे चित्र चिन्हांकित ✓ करा . (सामान्य) 4 x 1 = 4

29)

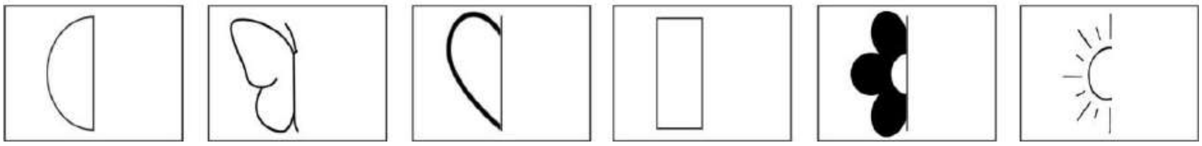
30)

31)

32)

VII) खाली काही सममितीय आकृत्यांचे अर्धे भाग दिले आहेत. दुसरा अर्धा भाग काढून ते पूर्ण करा. (सामान्य) 6 x 2 = 12

33) 34) 35) 36) 37) 38)

VIII) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 1 x 2 = 2

39) इंग्रजीतील कोणत्या मोठ्या (CAPITAL)अक्षरांना ½ वळण दिल्यावर आकार बदलत नाही याची यादी करा. (सामान्य)

40) इंग्रजीतील कोणते मोठे अक्षर ¼ बाजूने फिरवल्यावर दुसरे अक्षर बनते ? एक चित्र काढा. (सामान्य)

41) ½ गोल फिरवील्यानंतर, आकृत्या पूर्वीसारख्याच दिसतात. अशा आकृत्या काढा. (सामान्य)

42) ¼ फिरवल्यानंतर पूर्वी सारख्या दिसणाऱ्या आकारांचे चित्र काढा. (सामान्य)

43) 1/3 फिरवल्यानंतर पूर्वीसारखेच दिसणारे आकारांचे चित्र काढा. (कठीण)

IX) 1 x 2 = 2

44) एक मुलगा बोर्डासमोर उभा राहून त्याकडे पाहतो. 6666 (कठीण)

दुसरा मुलगा त्याच बोर्डाकडे शीर्षासन करत पाहतो.

तर दोघांनी बोर्ड कसा वाचला ते स्पष्ट करा.

X) तुमच्या आजूबाजूला पाहिलेल्या 8 सममितीय आकृत्यांची यादी करा. 1 x 3 = 3 (कठीण)

45) 1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

XI) तुमच्या आजूबाजूला पाहिलेल्या 8 असममित / सममिती नसलेल्या आकृत्यांची यादी करा. (कठीण) 1 x 3 = 3

46) 1)

2)

3)

4)

5)

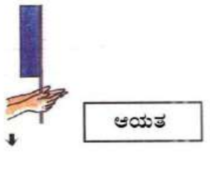
6)

7)

8)

XII) कार्डबोर्डवर एक आयत, एक काटकोन, एक त्रिकोण आणि 4 वर्तुळे कापून त्यांना चित्रात दाखवल्याप्रमाणे काठ्या जोडा. काठी तुमच्या तळहातांमध्ये ठेवा आणि काठी जोरात फिरवल्यावर तयार होणारे घन आकार काढा आणि त्यांची नावे द्या. 1 x 3 = 3 (सामान्य)

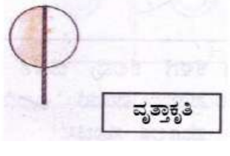
47)

48)

49)

XIII) खालील तक्त्यामध्ये, वर काही चित्रे दिली आहेत. उजव्या बाजूला, चित्र किती प्रमाणात फिरवता येते ते दिले आहे. जर त्या प्रमाणात फिरवल्यावर चित्र पूर्वीसारखेच दिसत असेल तर ✓ चिन्हाने दर्शवा आणि जर ते पूर्वीसारखे दिसत नसेल तर X ने दर्शवा. (कठीण) 1 x 4 = 4

50)

फेरी							W	8				
$\frac{1}{2}$ फेरी	✓											
$\frac{1}{3}$ फेरी	x											
$\frac{1}{4}$ फेरी	✓											
$\frac{1}{6}$ फेरी	x											

****

पाठ 19 : त्रिमितीय आकृत्या

I) 1 गुणांचे बहुपर्यायी प्रश्न

1. या वस्तूसारखे दिसणाऱ्या त्रिमितीय आकृतीचे नाव - (सुलभ)

A) घनायत, B) वृत्तचिती C) घन D) शंकू

2. या वस्तूसारखे दिसणारे त्रिमितीय आकृतीचे नाव (सुलभ)

A) घनायत B) शंकू C) वृत्तचिती D) घन

3. घन वस्तूसारखे दिसणारे त्रिमितीय आकृतीचे नाव (सुलभ)

A) शंकू B) घनायत C) घन D) वृत्तचिती

4 . या वस्तूसारखे दिसणाऱ्या त्रिमितीय आकृतीचे नाव (सुलभ)

A) घनायत B) वृत्तचिती C) शंकू D) घन

5. घनाचे पृष्ठभाग या आकाराचे असतात. (सुलभ)

A) आयत B) चौरस C) त्रिकोण D) वर्तुळ

II) 1 गुणांचे प्रश्न

6. घनाच्या पृष्ठभागांची संख्या……………… (सुलभ)

7. घनायतच्या पृष्ठभागांची संख्या…………… (सुलभ)

8. वृत्तचितीच्या पृष्ठांची संख्या आहे…………. (सुलभ)

9. शंकूच्या पृष्ठभागांची संख्या………….. (सुलभ)

10. घनाला ……………कडा असतात (सुलभ)

11. घनायताला ………..कडा असतात. (सुलभ)

12. शंकूला ………..कडा असतात. (सुलभ)

13. वृत्तचितीला ……… कडा असतात. (सुलभ)

14. घनाच्या शिरोबिंदूंची संख्या……… आहे. (सुलभ)

15. घनायताला ……..शिरोबिंदू असतात. (सुलभ)

16. वृत्तचितीच्या शिरोबिंदूंची संख्या…….. आहे. (सुलभ)

17. शंकूच्या शिरोबिंदूंची संख्या………. आहे. (सुलभ)

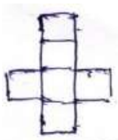
18. वृत्तचितीच्या वर्तुळाकार पृष्ठभागांची संख्या……… (सुलभ)

19. शंकूच्या वर्तुळाकार पृष्ठभागांची संख्या…….. (सुलभ)

20. घनाकृतींच्या चित्रामध्ये दिसणाऱ्या कडांना……… रेषेने दर्शवितात. (सुलभ)

21. घनाकृतींच्या चित्रामध्ये न दिसणाऱ्या कडांना……… रेषेने दर्शवितात. (सुलभ)

II) 1 गुणांचे प्रश्न जोड्या जुळवा. (सामान्य)

' अ 'यादी	'ब' यादी
22	

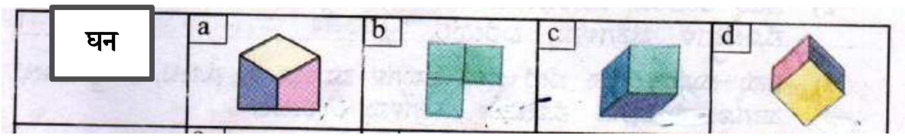
23

24

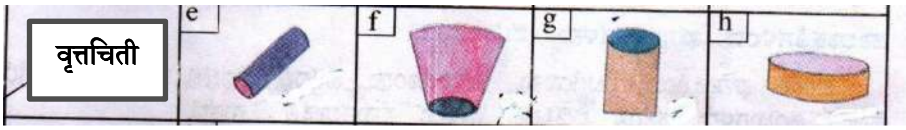
25

V) दिलेल्या घनाकृतीशी जुळणाऱ्या चित्राशेजारी योग्य ✓ चिन्ह आणि न जुळणाऱ्या चित्राशेजारी चुकीचे x चिन्ह ठेवा.

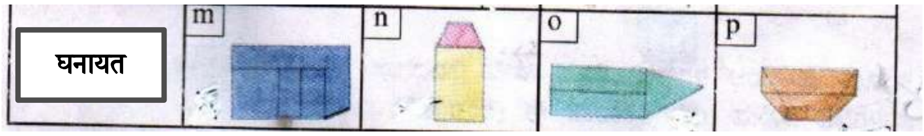
26 . घन

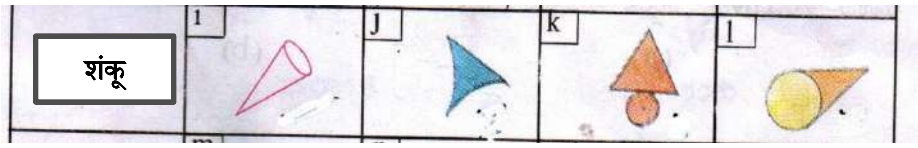

27. वृत्तचिती

28 . घनायत

29 . शंकू

V) 2 गुणांचे प्रश्न

30. घनायताची चार उदाहरणे द्या/सांगा. (सुलभ)

31. घनांची चार उदाहरणे द्या/सांगा.. (सुलभ)

32. वृत्तचितीची चार उदाहरणे द्या/सांगा.. (सुलभ)

33. शंकूची चार उदाहरणे द्या/सांगा. (सुलभ)

34. शंकू मधील समतल आणि वक्र पृष्ठभागांची संख्या सांगा. (सामान्य)

35. वृत्तचितीतील समतल आणि वक्राकार पृष्ठभागांची संख्या सांगा. (सामान्य)

36. वेगवेगळ्या घनाकृती वापरून तयार केलेला रोबोटचे चित्र दिलेले आहे. त्यातील त्रिमितीय आकार ओळखा आणि त्यांची नावे द्या आणि प्रत्येक आकार किती वेळा वापरला आहे ते लिहा. (कठीण)

VI) 3 गुणांचे प्रश्न

37. एका घनाकृतीला किती दिशानी/दृश्यांनी पाहू शकतात ? ती कोणकोणती ? (कठीण)

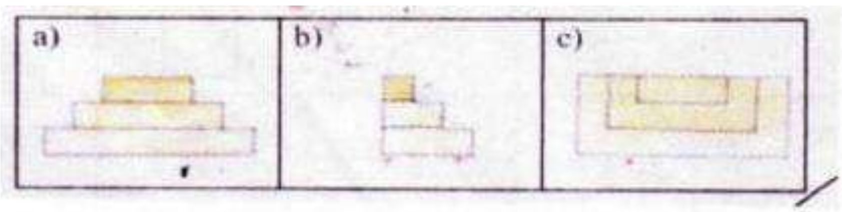
38. घनाचे समोरील दृश्य, बाजूचे दृश्य आणि वरच्या दृश्याचे 2D / द्विमितीय रेखाचित्र काढा. (कठीण)

39. घनायताचे समोरील दृश्य, बाजूचे दृश्य आणि वरच्या दृश्याचे 2D / द्विमितीय रेखाचित्र काढा. (कठीण)

40. वृत्तचितीचे समोरील दृश्य, बाजूचे दृश्य आणि वरच्या दृश्याचे 2D / द्विमितीय रेखाचित्र काढा. (कठीण)

41. शंकूचे समोरील दृश्य, बाजूचे दृश्य आणि वरच्या दृश्याचे 2D / द्विमितीय रेखाचित्र काढा. (कठीण)

42. दिलेल्या जिन्याच्या चित्रात, समोरचा, बाजूचा आणि वरचा भाग काढा. (कठीण)

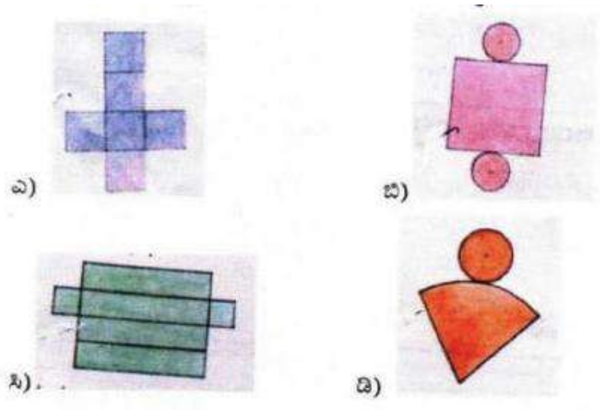

VII) 4 गुणांचे प्रश्न

43. घनायत, घन, वृत्तचिती आणि शंकुचे चित्र काढा. (सामान्य)

44.घनायत, घन, वृत्तचिती आणि शंकू यांचे गुणधर्म सांगा. (सामान्य)

45.दिलेल्या जालाकृतीपासून त्रिमितीय आकृती तयार करा. (सामान्य)

पाठ 20 : आकृतीबंध

I) एक गुणांचे प्रश्न

- खालील संख्यांचा आकृतीबंध नमुना पहा आणि त्यापुढील दोन संख्या लिहा. (सुलभ)

1. 1, 3, 5, 7 ___, ___

2. 5, 10, 15, 20 ___, ___

3. 13, 15, 18, 20, 23, ___, ___

4. 21, 20, 19, 18, ___, ___

5. 35, 30, 25, 20, ___, ___

II) दोन गुणांचे प्रश्न (सुलभ)

6) त्रिकोणी संख्या श्रेणीची/मालिकेची सुरुवात खाली दिली आहे. रिकाम्या जागा भरा.

1, 3, 6, 10, _______ ,______, ________, 36, 45,

7) वर्ग संख्यांच्या श्रेणीची / मालिकेची सुरुवात खाली दिली आहे. रिकाम्या जागा भरा.

1, 4, 9, 16, ______, _______, ______, 64, 81

IV) 3 गुणांचे प्रश्न

8) पहिल्या चार त्रिकोणी संख्या लिहा, त्यांना ठिपकेदार रेषेने दर्शवा. (सामान्य)

9) पहिल्या चार वर्ग संख्या लिहा. त्यांना ठिपकेदार रेषेने दर्शवा. (सामान्य)

10) खाली दिलेल्या संख्याच्या नमुन्यांचे निरीक्षण करा आणि रिकाम्या जागा भरा. (सामान्य)

$1 + 2 + 1 = 4$

$1 + 2 + 3 + 2 + 1 = 9$

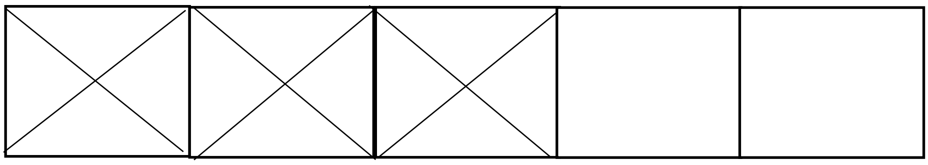
$1 + 2 + 3 + 4 + 3 + 2 + 1 = 16$

______________ = ____

______________ = ____

______________ = ____

11. खाली दिलेल्या कडांची रचना पूर्ण करा (सामान्य)

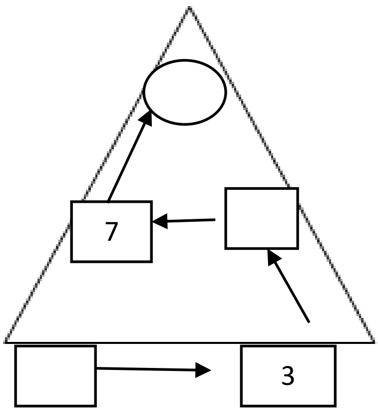

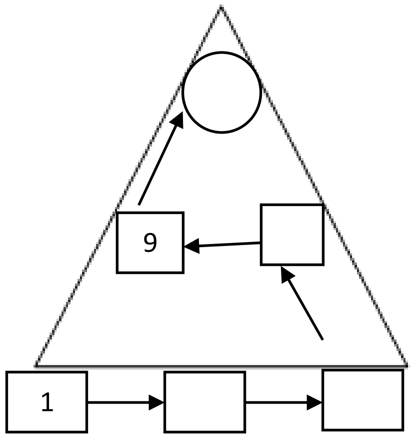
12. खालील तक्त्याचे निरीक्षण करून त्रिकोणी संख्यांभोवती गोल आणि वर्ग संख्यांभोवती चौकोन करा आणि त्यांना त्या संख्या पुढील संबंधित रकान्यात लिहा. (कठीण)

7 चा पाढा	त्रिकोणी संख्या	वर्ग संख्या
7 x 1 = 7		
7 x 2 = 14		
7 x 3 = 21		
7 x 4 = 28		
7 x 5 = 35		
7 x 6 = 42		
7 x 7 = 49		

7 x 8 = 56		
7 x 9 = 63		
7 x 10 = 70		

13) रिकाम्या चौकोनी जागेत विषम संख्या लिहा आणि वर्तुळात वर्ग संख्या लिहा. (कठीण)

चार गुणांचे प्रश्न.

14) 1 ते 50 पर्यंतच्या संख्या खालील तक्त्यात लिहा. त्यातील वर्ग संख्येने लाल आणि त्रिकोणी संख्या निळ्या रंगाने रंगवा.

1	2								
									50

अ. 1 ते 50 पर्यंतच्या वर्ग संख्या लिहा.

आ. 1 ते 50 पर्यंतच्या त्रिकोणी संख्या लिहा.

15) खाली दिलेल्या वर्ग संख्यांना क्रमवार विषम संख्यांच्या बेरीजच्या स्वरूपात व्यक्त करा.

4, 9, 16, 36

उत्तरपत्रिका

प्रकरण-1 पाच अंकी संख्या

योग्य उत्तर निवडलेले आहे. (एक गुणांचे प्रश्न)

1. C. 7
2. B. 90000
3. C. 6

4 A. 12,345

5 B. 65478

6 B . =

7 D . 1

रिकाम्या जागा भरा (एका गुणांचे प्रश्न)

8 1 X 10000 + 8 X 1000 + 3 X 100 + 0X 10 + 2 X 1

9 75383

10 पस्तीस हजार चारशे बारा.

11 20,435

12 18,347

जोड्या जुळवा (एक गुणांचे प्रश्न)

अ	ब
13 61,000 च्या मागची संख्या	60,999
14 59.999 च्या पुढची संख्या	60,000
15 सर्वात लहान पाच अंकी संख्या	10000
16 78,654 मधील 8 या अंकाचे स्थानमुल्य	8,000
17 सर्वात मोठी पाच अंकी संख्या	99999

खालील संख्या अंकात लिहा (एक गुणांचे प्रश्न)

18 – 47,048

19 - 13,894

खालील संख्या अक्षरात लिहा (एक गुणांचे प्रश्न)

20 सदुसष्ट र हजार तीनशे चौऱ्यांनो

21 चोवीस हजार सहा

संख्यांची तुलना करा आणि मध्यभागी < , > , = चिन्ह लिहा (एक गुणांचे प्रश्न)

22. 26,852 [>] 26,342

23. 35,728 [=] 35,728

24.87,875 [<] 89,361

दिलेल्या संख्येमधील अधोरेखित अंकाचे स्थानिक किमत व दर्शनी किमत लिहा. (दोन गुणांचे प्रश्न)

25. 8247<u>1</u> याची स्थानिक किमत 1 दर्शनी किमत 1

26 7<u>8</u>947 याची स्थानिक किमत 8000 दर्शनी किमत 8

खालील संख्यांची स्थानिक किमत सारणीत लिहा. (दोन गुणांचे प्रश्न)

27 . 65000

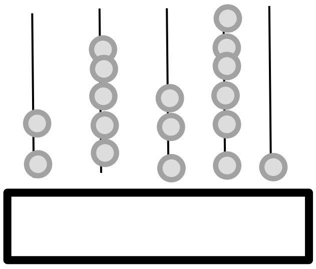
दहाहजार	हजार	शतक	दशक	सुटे
6	5	0	0	0

76809

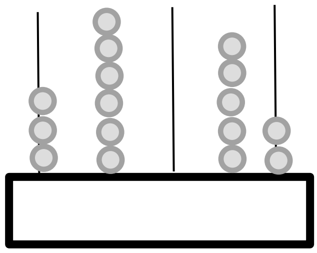
दहाहजार	हजार	शतक	दशक	सुटे
7	6	8	0	9

खालील संख्या स्थान मुल्यानुसार अबॅकस वर दाखवा . (दोन गुणांचे प्रश्न)

28 25361

29 36052

दिलेल्या संख्येच्या मागची व पुढील संख्या लिहा. (दोन गुणांचे प्रश्न)

	मागची संख्या		पुढील संख्या
30	93784	93,785	93,786
31	81,376	81,377	81,378
32	42,784	42,785	42,786

उतरत्या क्रमाने लिहा . (तीन गुणांचे प्रश्न)

33 उतरता क्रम 54,786 43,765 32,654 21,435

34 उतरता क्रम 77,777 70,777 70,770 70,077

चढत्या क्रमाने लिहा. (तीन गुणांचे प्रश्न)

35 चढता क्रम 40,444 44,014 44,044 44,444

36 चढता क्रम 33,148 33,184 33,481 33,814

खालील संख्या विस्तारित स्वरुपात लिहा (तीन गुणांचे प्रश्न)

37 95,361 = 9X10,000 + 5X1,000 + 3X100 +6X10+ 1 X1

38 20,005 = 2X10,000 + 0X1,000 + 0X100 +0X10+ 5 X1

खालील संख्या संक्षिप्त स्वरुपात लिहा (तीन गुणांचे प्रश्न)

39 2X10,000 + 3X1,000 + 0X100 +4X10+ 5 X1

= 20,000+3,000+100+40+5

= 23,045

40 7 X10,000 + 2X1,000 + 3X100 + 5X10+ 4 X1

= 70,000+2,000+300+4

= 72,354

संख्या मालिकेचा नमुना ओळखा आणि पूर्ण करा . (तीन गुणांचे प्रश्न)

41 88,888 78,888 68,888 58,888 48,888

42 23,344 23,444 23,544 23,644 23,744

43 58,600 62,600 66,600 70,600 74,600

सारणीमध्ये चित्राच्या स्वरुपात स्थानमुल्य लिहा(तीन गुणांचे प्रश्न)

44 11,243

दहाहजार	हजार	शतक	दशक	सुटे
1	1	2	4	3
✡	✡	✡ ✡	✡ ✡ ✡ ✡	✡ ✡ ✡

45 45,642

दहाहजार	हजार	शतक	दशक	सुटे
4	5	6	4	2
✡ ✡ ✡ ✡	✡ ✡ ✡ ✡ ✡	✡ ✡ ✡ ✡ ✡ ✡	✡ ✡ ✡ ✡	✡ ✡

खालील प्रश्न सोडवा. (चार गुणांचे प्रश्न)

46 दीपिकाच्या बागेतील या वर्षातील पिकांची संख्या

चढता क्रम :	20,150	36,468	44,350	86,756	96,867
	पेरू	शेवगा	डाळिंब	आंबा	नारळ

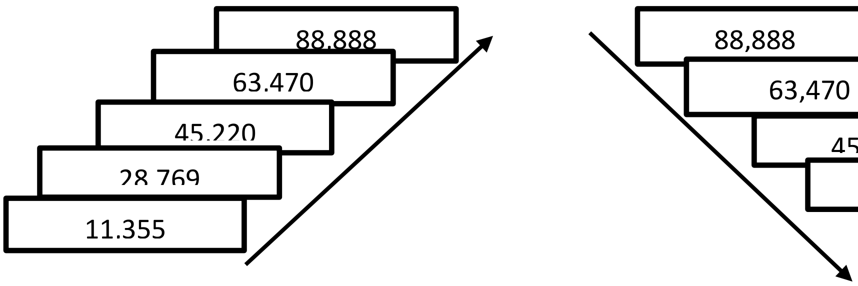
उतरता क्रम ;	96,867	86,756	44,350	36,468	20,150
	नारळ	आंबा	डाळिंब	शेवगा	पेरू

47 2024-25 या वर्षात क्रिकेटच्या सामन्यात विविध विद्यार्थ्यांनी काढलेल्या धावा

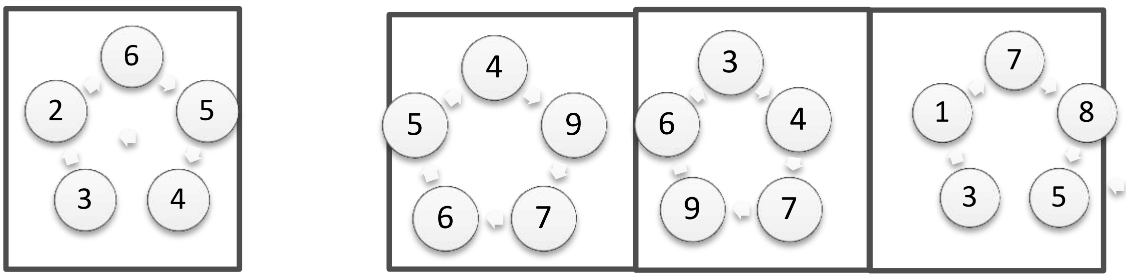
चढता क्रम :	22,327	34,327	40,318	52 , 327	63,457
	गणपती	आयुष	भरत	नागराज	आर्यन
उतरता क्रम :	63,457	52,327	40,318	34,327	22,327
	आर्यन	नागराज	भरत	आयुष	गणपती

48 दिलेल्या पायऱ्यावर संख्या चढत्या आणि उतरत्या क्रमाने लावा

28,769 63,470 11,355 45,220 88,888

49 खालील प्रत्येक चित्राचे काळजीपूर्वक निरीक्षण करा आणि प्रत्येक चित्रातील अंकामधून कमाल आणि किमान संख्या लिहा

कमाल संख्या	65,432	97,654	97,643	87,531
किमान संख्या	23,456	45,679	34,643	13531

प्रकरण 2 : बेरीज

योग्य उत्तर निवडून लिहा. (एक गुणाचे प्रश्न)

1 a) 50,000

2 b) 52,000

3 c) 30,000

4 d) 20,000

5 b) 43,000

II 6) 1,000

7) 500

8) 3,000

9) 2,000

10) 900

11) 4,000

12) e) 40,000

13) c) 60,000

14) b) 62,000

15) f) 30,200

16) d) 28,500

17) a) 50,600

III) 18) 36417 + 32,532 = 68949

19) 28,490 + 61,306 = 89796

20) 12,973 + 46,016 = 58,989

21) 23,462 + 52,304 = 75766

22) 42806 + 34,063 = 76,869

23) 18,202 + 11,304 = 29,506

24) 52,320 + 10,000 = 62,320

25) 12,432 + 34,131 = 46,563

26) 12,403 + 13,524 = 25,927

27) 40,000 + 34,269 = 74,269

28) 36,907 + 53613 = 90,520

29) 24596 + 36578 = 61,174

30) 43,374 + 36,634 = 80,008

31) 25,700+2246+16,413=44,359

32) 60,000+24,00+28,500=90,900

33) 34,000+4,000+12,000=50,000

34) 9000+12000+3000=24,000

35) 11,000+2900+3900=17,800

36) 16,000+25666+14729=56395

37) 15000+66,666+10,000=91,666

V) उदाहरणे सोडवा – उत्तरे

38) एका गावाची लोकसंख्या 12,389

दुसऱ्या गावाची लोकसंख्या 11,089

दोन्ही गावांची एकूण लोकसंख्या 23,478

39) रहिमने सोमवारी बँक खात्यात जमा केलेली रक्कम 44,500

मंगळवारी बँक खात्यात जमा केलेली रक्कम 24,320

आत्ता रहीमच्या खात्यात असलेली एकूण रक्कम 68,820

40) पुस्तक व्यापारी पहिल्या दिवशी विकलेली पुस्तके 26,817

दुसऱ्या दिवशी विकलेली पुस्तके 17,794

त्याने विकाकेली एकूण पुस्तके 44,611

41) अभयारण्यातील एकूण रोपे 26,759

वनमहोत्सवात लावलेली रोपे 13,842

अभयारण्यात असलेली एकूण रोपे 40,601

42) पहिल्या आठवड्यात दुध संघाने गोळा केलेले दुध 15,029

दुसऱ्या आठवड्यात गोळा केलेले दुध 16,826

दुध संघाने गोळा केलेले एकूण दुध 31,855

43) भारतीय क्रिकेट पटूने कसोटीत केलेल्या धावा 14,025

एकदिवसीय आंतरराष्ट्रीय सामन्यात केलेले धावा 15,759

त्याने केलेल्या एकूण धावा 29,784

44) सार्वजनिक ग्रंथालयात असलेली कन्नड पुस्तके 17,943

मराठी भाषेची पुस्तके 14,635

इंग्रजी भाषेची पुस्तके 10,284

ग्रंथालयात असलेली एकूण पुस्तके 42,862

45) जानेवारी महिन्यात बाईक शोरूममध्ये विकलेल्या बाईकची संख्या 11,258

फेब्रुवारी महिन्यात विकलेल्या बाईकची संख्या 22,458

मार्च महिन्यात विकलेल्या बाईकची संख्या 16,598

विकल्या गेलेल्या बाईकची संख्या 50,314

46) शेतकऱ्याच्या बागेतील नारळाची रोपे 15,695

सुपारीची रोपे 20,498

एकूण रोपे 36,193

47) एका कापड व्यापाऱ्याने मार्चमध्ये कपडे विकलेली रक्कम 49560

एप्रिल महिन्यामध्ये कपडे विकलेली रक्कम 40,560

दोन महिन्यात कपडे विकलेली एकूण रक्कम 90,120

48) एका तालुका अधिकार क्षेत्रात येणाऱ्या पुरुषांची संख्या 28,000

महिलांची संख्या 26,500

मुलांची संख्या 20,800

त्या तालुक्याची एकूण लोकसंख्या 75,300

49) एका जत्रेतील प्रदर्शनात पहिल्या दिवशी विकलेली तिकिटे 15,500

दुसऱ्या दिवशी विकलेली तिकिटे 17,500

विकलेली एकूण तिकिटे 33,000

50) स्पर्धा परीक्षा देणाऱ्या मुलांची संख्या 29,890

मुलींची संख्या 30,188

स्पर्धा परीक्षा देणाऱ्या एकूण मुलांची संख्या 60,078

पाठ 3 : वजाबाकी

उत्तरे

I बहुपर्यायी उत्तरे

1. (c) 12124

2. (b) सुटे स्थानातील अंकांची वजाबाकी करणे

3. (a) वजाबाकी

4. (c) फरक + वजाबाकी =वजाबाकी

5. (a) एक हातचा दशक स्थानाक्डून घ्यावा .

6. (a) 8 दशक

7. (a)

द.ह	ह	श	द	सु
8	9	9	9	10

8. (c) 25310

9. (b) वजाबाकी

10. (a) 14051

II . जोड्या जुळवा

11. (a) वजाबाकी - वजा करण्याची क्रिया

(b) वजाबाकी-वजाबाकी –फरक

(c) वजाबाकीचा निकाल पाहण्यासाठी - फरक + वजाबाकी = वजाबाकी

(d) 49137 – 39137 - 10000

(e) 20000 – 8625 11375

III. उत्तरे लिहा

12. वजाबाकी म्हणतात

13. 21949

14. 9 दशक

15. सुटे स्थानी असलेल्या संख्या वजा करणे

16. दशक हा शेजारच्या स्थानावरून घ्यावा

17. 22161

I. फरक ओळखा

18. 42695

- 20746

= 21949

19. 40000

- 16543

= 23457

20. 50625 - 36178

50625

- 36178

= 14447

21. 39637 - 26235

39637

- 26235

= 13402

22. 20000 - 8625

20000

- 8625

= 11375

23. 25307

- 6149

= 19158

24. 11035 - 4297

11035

- 4297

= 6738

25. 40000 - 24683

40000

- 24683

= 15317

26. 26475

- 16486

= 9989

27. 91643 - 37946

91643

- 37946

= 53697

28. 67215 - 28941

67215

- 28941

= 38274

29. व्यापाऱ्याकडे असलेले एकूण नारळ = 39637

यापैकी विकले गेलेले नारळ = 26235

सध्या व्यापाऱ्याकडे शिल्लक असलेले नारळ = 13402

II. फरक शोधा

30. या वर्षी गरम जेवणावर खर्च झालेले तांदूळ = 21482 kg

गेल्या वर्षी गरम जेवणावर खर्च झालेले तांदूळ = 16986 kg

गेल्या वर्षीपेक्षा या वर्षी जास्त तांदूळ वापरला गेला = 21482 – 16986

म्हणून मी गेल्या वर्षीपेक्षा या वर्षी जास्त तांदूळ खर्च केला = 4496 kg

31. दोन संख्यांची बेरीज = 87065

त्यापैकी एक = 49726

तरी दुसरी संख्या = 87065 – 49726

= 37339

दुसरी संख्या = 37339

III. फरक ओळख

32. एका शेतकऱ्याने या वर्षी त्याच्या नारळाच्या बागेतून नारळ काढले = 47285

गेल्या वर्षी त्याच्या नारळाच्या बागेतून मिळालेले नारळ = 38462

गेल्या वर्षीपेक्षा यावर्षी त्याला जास्त नारळ मिळाले = 47285 – 38462

= 8823

म्हणून त्याला गेल्या वर्षीपेक्षा यावर्षी जास्त नारळ मिळाले = 8823

33. एका दिवसात भरायच्या चहाच्या पिशव्यांची संख्या = 48342

जेवणा वेळेपर्यंत भरलेल्या चहाच्या पिशव्यांची संख्या = 33675

भरायच्या असलेल्या पिशव्यांची संख्या = 48342 – 33675

= 14667

म्हणून अजून भरायच्या असलेल्या चहाच्या पिशव्यांची संख्या = 14667

34. पायरी – 1 22457

+ 32986

= 55443

पायरी – 2 55443 - 35712

55443

- 35712

19731

म्हणून 22457 + 32986 – 35712 = 19731

35. 54398 + 24897 – 39486

पायरी – 1 54398 + 24897

54398

+ 24897

= 79295

पायरी – 2 79295 - 39486

79295

- 39486

= 39809

म्हणून 54398 + 24897 – 39486 = 39809

36. पायरी – 1 43618 + 6382

43618

+ 6382

= 50000

पायरी – 2 50000 - 29467

50000

- 29467

= 20533

म्हणून 43618 + 6382 – 29467 = 20533

37. पायरी – 1 21679 + 27428

21679

+ 27428

= 49107

पायरी – 2 49107 - 2438

49107

- 2438

= 46669

V. खालील समस्या सोडवा.

38. मोबाईल फोन बनवणारा एक कारखाना

नोव्हेंबरमध्ये उत्पादित मोबाईल संख्या = 23715

डिसेंबरमध्ये उत्पादित मोबाईल संख्या = 34160

दोन महिन्यात मोबाईल फोनची निर्मिती = 23715 + 34160

= 57875

हे विकलेले मोबाईल आहेत = 42534

उरलेल्या मोबाईलची संख्या = 57875 + 42534

= 15341

तर राहिलेली मोबाईल संख्या = 15341

39. पेट्रोल पंपातील पेट्रोलचे प्रमाण = 96321 लिटर

सोमवारी विकले जाणारे पेट्रोलचे प्रमाण = 26841 लिटर

मंगळवारी विकलेले पेट्रोलचे प्रमाण = 35769 लिटर

या दोन दिवसात विकले गेलेले एकूण पेट्रोल = 62610 लिटर

= 96321 - 62610

पेट्रोल पंपात शिल्लक असलेले पेट्रोल = 33711 पेट्रोल

म्हणून पेट्रोल पंपामध्ये 33711 लिटर पेट्रोल शिल्लक राहिले .

40. श्रीमती अनिता यांच्याकडे असलेली रक्कम = 50000

त्यांनी त्या रकमेतून एक रंगीत टी.वी.विकत घेतला = 13538

त्यांनी रेफ्रिजरेटर विकत घेतला = 16990

त्यांनी दोन्हीवर खर्च केलेली एकूण रक्कम = 13538 + 16990

= 30528

शिल्लक उरलेली रक्कम = 50000 – 30528

= 19472

= 19472

तर आता तिच्याकडे उरलेली रक्कम = 19472

41. एका जिल्ह्यातील शालेय विद्यार्थ्यांना गणवेश वाटप = 60000

त्यापैकी एका तालुक्याला गणवेश वाटप = 12372

दुसऱ्या तालुक्याला गणवेश वाटप = 23003

या दोन्ही तालुक्यांना वाटण्यात आलेले एकूण गणवेश = 12372 + 23003

= 35375

उर्वरित गणवेश आता दोन्ही तालुक्यांना वितरीत करण्यात आले आहेत = 60000- 35375

= 24625

म्हणून उर्वरित गणवेश जे वितरीत झाले नाहीत = 24625

प्रकरण 4 अवयव आणि अवयविकरण

उत्तरे

एक गुणांची उत्तरे

1. 32
2. 1
3. 15
4. अविभाज्य
5. भाज्य
6. 45, 55.
7. 1, 3.
8. 1, 2, 3, 4, 6, 12.

9. गुणक

10. 1 आणि 2

11. अवयव

12. अवयव

13. एक

14. अवयव वृक्ष

15. 5 X 3

16. 7 X 2

17. 10 X 5

18. 12 X 4

19. 2 X 4

20. 13 X 3

21. बरोबर

22. चूक

23. चूक

24. चूक

25. चूक

26. चूक

27. बरोबर

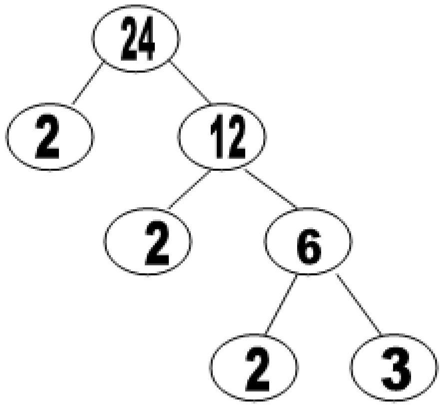
28. बरोबर

29. चूक

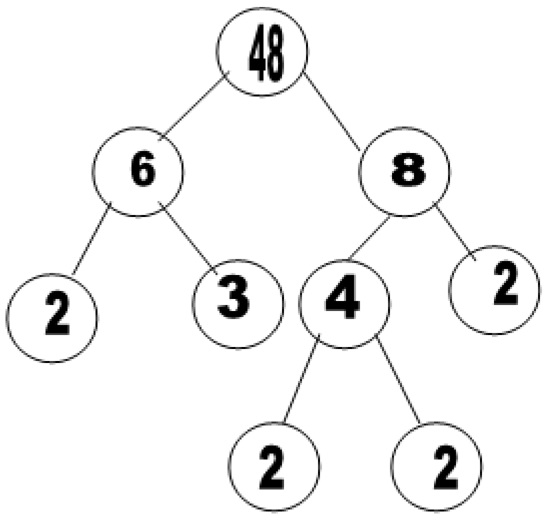
30. बरोबर

दोन गुणांचे प्रश्न

31.

32.

33. 7 , 8, 14 , 16, 20, 21 , 28, 35, 42 48, 56 62.

34 9, 15, 18 20, 27 32, 36 40, 43, 45 50, 56 60, 63 70,

35. 21 24, 27.

36 . 60 , 75 , 90

<u>तीन गुणांचे प्रश्न</u>

37. 6 चे अवयव : 1, 2, 3, 6.

15 चे अवयव : 1, 3, 5, 15.

6 व 15 चे सामाईक अवयव : 1, 3.

38. 2 चे अवयव : 1, 2

8 चे अवयव : 1, 2, 4, 8.

2 व 8 चे सामाईक अवयव : 1, 2.

39 . 2 चे पहिले 10 गुणाकार : 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20,

3 चे पहिले10 गुणाकार : 3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24, 27, 30.

2 व 3 चे सामाईक गुणाकार : 6, 12,

40 . 8 चे पहिले10 गुणाकार : 8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80

6 चे पहिले10 गुणाकार : 6, 12, 18, 24, 30, 36, 42, 48, 54, 60.

8 व 6 चे सामाईक गुणाकार : 24, 48.

<u>चार गुणांचे उत्तरे</u>

41. 2 चे अवयव : 1, 2

3 चे अवयव : 1, 3

4 चे अवयव : 1, 2, 4.

2, 3, 4 चे सामाईक अवयव : 1

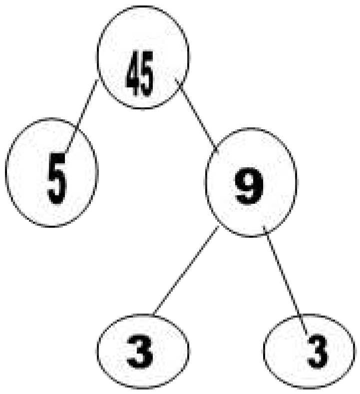
42. 8 चे अवयव : 1, 2, 4, 8.

6 चे अवयव : 1, 2, 3, 6

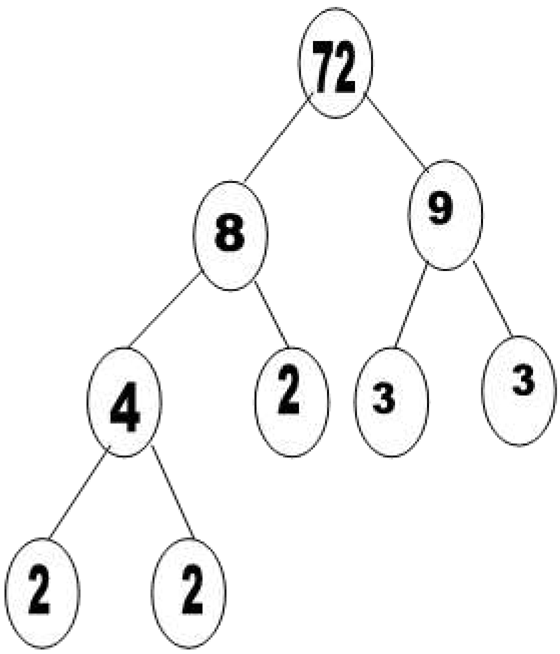
10 अवयव 1, 2, 5, 10

8, 6, 10 चे सामाईक अवयव : 1, 2.

43.

44.

पाठ 5 : अपूर्णांक

उत्तरे

I. 1. C . 2

2. a . $\frac{4}{6}$

3. b . $\frac{2}{4}$

4. b. $\frac{1}{2}$

5. a. 4

6. d. $\frac{2}{4}$

7. a. लहान असतो.

8. d. $\frac{1}{2}$

II. रिकाम्या जागा भरा .

9. अंश

10. 3

11. छेद

12. 6

13. छेद

14. $\frac{4}{6}$

15. तीन चतुर्थांश

16. छेद

III. > ,< चिन्ह लिहा .

17. <

18. <

19. >

20. >

IV. क्रम पूर्ण करा .

21. $\frac{2}{3} = \frac{4}{6} = \frac{6}{9} = \frac{8}{12}$

22. $\frac{1}{2} = \frac{2}{4} = \frac{3}{6} = \frac{4}{8}$

23. $\frac{1}{3} = \frac{2}{6} = \frac{3}{9} = \frac{4}{12}$

24. $\frac{2}{7} = \frac{4}{14} = \frac{6}{21} = \frac{8}{28}$

V **जोड्या जुळवा .**

25. $\frac{1}{3}$

26. $\frac{1}{4}$

27. $\frac{4}{10}$

28. $\frac{3}{4}$

29. $\frac{1}{2}$

30. $\frac{3}{9}$

VI **. चूक की बरोबर ओळखून योग्य चिन्ह लिहा .**

31. ✓

32. ✓

33. ✗

34. ✗

35. ✓

36. ✗

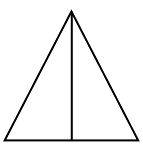
VII . सूचनेप्रमाणे उदाहरणे सोडवा . (2 गुणांचे प्रश्न)

37. a . $\frac{1}{4}$ b . $\frac{3}{6}$

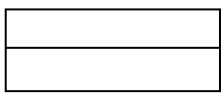
38. . a. तीन अष्टमांश

b. तीन पंचमांश

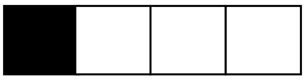
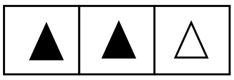
39. a.

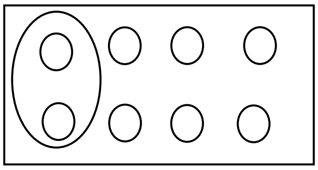

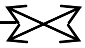
b.

40. a. $\frac{2}{6}$ b. $\frac{1}{2}$

41. a. $\frac{1}{4}$ b. $\frac{2}{3}$

42. a. 8 चा $\frac{1}{4}$ भाग

43. $\frac{3}{5}$ $\frac{1}{3}$ = भाग 5 X 1 = 5

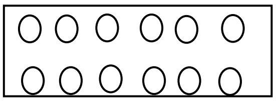
3 X 3 = 9

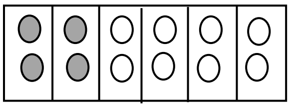
5 $\neq$ 9

$\frac{3}{5}$ आणि $\frac{1}{3}$ हे समान अपूर्णांक नाहीत .

44 . $\frac{5 \div 5}{10 \div 5} = \frac{1}{2}$

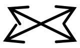
V. सूचनेप्रमाणे उदाहरणे सोडवा . (3 गुणांचे प्रश्न)

45. राजूकडे असलेल्या चोकलेटची संख्या = 12

मित्राला दिलेली चोकलेट = $\frac{2}{6}$

= 4 चोकलेट

46. $\frac{6}{12}$ सहा बारांश .

47. a $\frac{2}{7}$ $\frac{8}{20}$

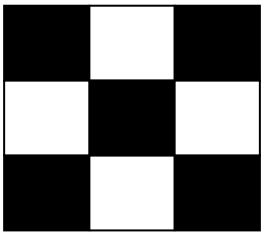
2 X 20 = 40 7 × 8 = 56

$\frac{2}{7}$ आणि $\frac{8}{20}$ हे समान अपूर्णांक नाहीत.

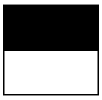
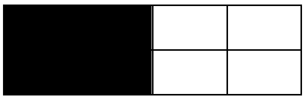
b. $\frac{2}{7} \bowtie \frac{6}{21}$ 7 X 6 = 42

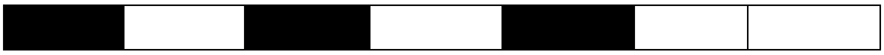
2 X 21 = 42

$\frac{2}{7}$ आणि $\frac{6}{21}$ हे समान अपूर्णांक आहेत .

48.

49. a. $\frac{12 \div 4}{16 \div 4} = \frac{3}{4}$

50. = $\frac{1}{2}$ = $\frac{4}{8}$

51. = $\frac{3}{7}$

52. $\frac{2}{4}$ हा लहान अपूर्णांक आहे .

VI .सूचनेप्रमाणे उदाहरणे सोडवा . (4 गुणांचे प्रश्न)

53. a. $\frac{1}{8} \bowtie \frac{3}{16}$ = 8 × 3 = 24

1 × 16 = 16

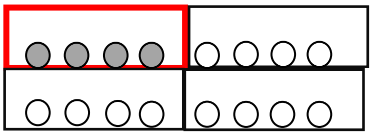
समान अपूर्णांक नाहीत .

b. $\frac{4}{5} \bowtie \frac{8}{15}$ = 4 × 15 =60

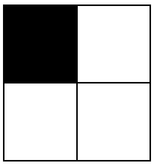
$8 \times 5 = 40$

समान अपूर्णांक नाहीत .

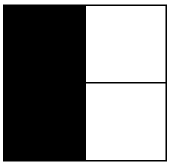
c) $\frac{4}{6} \quad \frac{8}{12}$ $\qquad 6 \times 8 = 48$, $12 \times 4 = 48$ हे समान अपूर्णांक आहेत.

54.

55. पिंटूने खाल्लेला भाकरीचा भाग = $\frac{1}{4}$

चिंटूने खाल्लेला भाकरीचा भाग = $\frac{2}{4}$

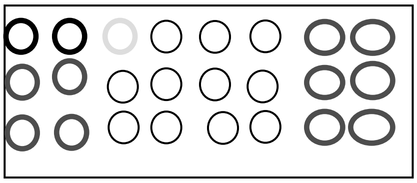

चिंटूने खाल्लेला भाग जास्त आहे .

56. भिमाकडील गोट्यांची संख्या = 24

मित्राला दिलेल्या गोट्यांची संख्या = 24 चे $\frac{2}{4}$

= 12 गोट्यां

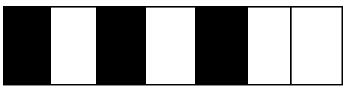

57. $\frac{6 \div 6}{36 \div 6} = \frac{1}{6}$ $\qquad \frac{5 \div 5}{25 \div 5} = \frac{1}{5}$

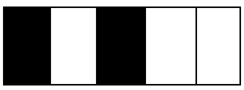
$\frac{1}{6} \quad \frac{1}{5}$ $\qquad 6 \times 1 = 6$.

$5 \times 1 = 5$ समान अपूर्णांक नाहीत.

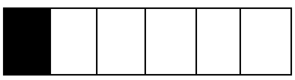
58. a) $\frac{3}{7}$ =

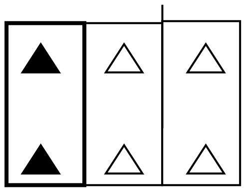

b) $\frac{2}{5}$ =

c) $\frac{1}{6}$ =

59. 6 चा $\frac{1}{3}$ भाग = 2

60. $\frac{4}{7}$ चे समान अपूर्णांक a) अंश 20 = $\frac{4 \times 5}{7 \times 5} = \frac{20}{35}$ b) छेद 49 = $\frac{4 \times 7}{7 \times 7} = \frac{28}{49}$

c) अंश 12 = $\frac{4 \times 3}{7 \times 3} = \frac{12}{21}$ d) छेद 14 = $\frac{4 \times 2}{7 \times 2} = \frac{8}{14}$

पाठ 6 : कोन

1. b .
2. c . 180°
3. a . <
4. c .
5. c .अंश
6. b . 45°, 90°, 110°
7. a . विशाल कोन
8. d .

जोड्या जुळवा .

9 . 90° पेक्षा लहान कोन लघुकोन

10 . 90° चा कोन काटकोन

11. 90° पेक्षा मोठा आणि 180° पेक्षा लहान कोन विशालकोन

12. 180° चा कोन सरळकोन

13 . कोनमापक कोन मोजण्यासाठी वापरले जाणारे साधन

चूक की बरोबर ओळखा .

14. चूक

15. बरोबर

16. बरोबर

17. 75° कोनाचा प्रकार : लघुकोन

18. V, A, M, Z

19. a . लघुकोन

b . विशालकोन

c . काटकोन

20 . a. काटकोन

b . सरळकोन

c . विशालकोन

21. लघुकोन : 89°, 15°, 55°

काटकोन : 90°

विशालकोन : 110°, 145°, 179°

सरळकोन : 180°

22. a. लघुकोन

b. सरळकोन

c . काटकोन

d . विशालकोन

23. ∟ GHI = काटकोन

∟ FGH= लघुकोन

∟ HE = काटकोन

∟ FEJ = लघुकोन

24. कागदाचा कोपरा , खिडकीच्या बाजू , टेबलाच्या बाजू

पाठ 7 : वर्तुळ

उत्तरे

1. **b). वर्तुळ**

2. a). त्रिज्या

3. a). 2

4. c). r

5. d). व्यास

6. b). 2

7. c). कडा

8. c). असंख्य

9. a). अर्धा

10. b). कैवार

11. c). मोजपट्टी

12. c). कोनमापक

13. a). बांगडी

14. d). परीघ

15. b). त्रिकोणी गुण्या

16. त्रिज्या

17. समान

18. एकच

19 .विभाजक

20. वर्तुळ

21. एका प्रतलातील एका निश्चित बिंदुपासून समान अंतरावर काढलेल्या वक्राकार रेषेला वर्तुळ म्हणतात

22. वर्तुळावरील सर्व बिंदू ज्या एका निश्चित बिंदुपासून समान अंतरावर असतात , त्या बिंदुला वर्तुळाकेंद्र म्हणतात..

23. भूमिती पेटीतील उपकरणे : मोजपट्टी , विभाजक ,कैवार , कोनमापक , त्रिकोणी गुण्या

24. वर्तुळाकार वस्तू : बांगडी, नाणी , झाकण , प्लेट

25 . बांगडी, नाणी , झाकण

26. मोजपट्टी

27. त्रिकोणी गुण्या

28. वर्तुळाचे केंद्र आणि परिघावरील बिंदू जोडणाऱ्या रेषेला त्रिज्या म्हणतात .

पाठ 8 : लांबी

उत्तरे

I. योग्य उत्तर निवडून लिहा .

1) मीटर

2) मीटर

3) गुणाकार

4) 9000 मी .

5) कि..मी

6) सें.मी

7) 6.42 मी.

8) 105 मी.

9) 770.85 मी

10) 4

11) 114 मी.

12) 500 मी.

II. खालील प्रश्नांना एका वाक्यात उत्तरे द्या .

13) वीत, हात, वाव इत्यादी लांबी मोजण्याची अनौपचारिक एकके आहेत .

14) 600 मिमी हे 6 सेंमी ला समान आहे.

15) किलोमीटर हे संक्षिप्तपणे लिहिण्याची पद्धत – किमी

16) लांबीच्या लहान एककाचे रुपांतर मोठ्या एककात करण्यासाठी भागाकार पद्धत वापरावी .

17) एका मीटरची हजार पट ही एक किमी एवढी असते .

III. जोड्या जुळवा .

18) 10 मिलीमीटर

19)1000 मीटर

20)100 सेंमी

21)10 मीटर

22)100 मीटर

IV. खालील उदाहरणे सोडवा .

23)15 किमी

1किमी = 1000 मी

15 किमी = 1000 ×15= 15000 मी

24) 420 सेंमी

100 सेंमी = 1 मी

420 सेंमी = 420 ÷ 100 = 4.20 मी

25) 22.मी 71 सेंमी

+ 14 मी 30 सेंमी

—----------------------------

37 मी 01 सेंमी

26) 54 किमी 650 मी

-37 किमी 235 मी

—-----------------------------

17 किमी 415 मी

V. खालील उदाहरणे सोडवा .

27) आनंदाने घेतलेले कापड = 2 मी 80 सेंमी

त्यातील भावाला दिलेले कापड = 1 मी 30 सेंमी

—-----------------------

आनंदकडे शिल्लक कापड = 1 मी 50 सेंमी

28 अंथोनीने फुलदाणी बनविण्यासाठी

खरेदी केलेला हिरव्या रंगाचा दोरा . = 3 मी 40 सेंमी

खरेदी केलेला केसरी रंगाचा दोरा . = 4 मी 80 सेंमी

—-------------------------

खरेदी केलेल्या दोऱ्याची एकूण लांबी = 8 मी 20 सेंमी

29) 4 कामगारांनी एका दिवसात स्वच्छ केलेला रस्ता = 5.7 किमी

त्यांनी 4 दिवसात स्वच्छ केलेल्या रस्त्याची लांबी = 5.7× 4

= 22.8 किमी

30) एक शर्ट शिवण्यासाठी लागणारे कापड = 2 मी 25सेंमी = 2.25 मी

8 शर्ट शिवण्यासाठी लागणारे कापड = 2.25 × 8

= 18.00 मी

8 शर्ट शिवण्यासाठी 18 मी . कापड हवे .

31) 5 कामगारांनी मिळून घेतलेले एकूण कापड = 9 मी.

प्रत्येकाला मिळणारे कापड = 9 मी ÷ 5

=1.8 मी

1.8 मी कापड सेंमी मध्ये रुपांतरीत केल्यास

1 मी = 100 सें मी

1.8 मी = 1.8 × 100 = 180.0 सेंमी

प्रत्येकाला 180 सेंमी कापड मिळेल.

32) रामूहल्लीच्या शाळेतील मुलींची संख्या = 18

मुख्याध्यापिका अनिता यांच्याकडील रीबानची लांबी =1854 सेंमी

समान वाटल्यास प्रत्येक विद्यार्थिनीला मिळणाऱ्या रीबानची लांबी = 1854 ÷ 18

= 103 सेंमी

103 सेंमीचे मीटरमध्ये रुपांतर केल्यास ,

100 सेंमी = 1 मी

103 सेंमी = 103 ÷ 100

= 1.03 मी

प्रत्येक विद्यार्थिनीला मिळणाऱ्या रीबानची लांबी = 1.03 मी

पाठ : 09

परिमिती व क्षेत्रफळ

उत्तरे

1. a) परिमिती
2. c) अयातला लांबी व रुंदी असते .
3. a) चारपट
4. b) 20 सेंमी .
5. b) **क्षेत्रफळ**
6. a) 2
7. b) 2
8. b) 12 चौ.मी.
9. a) 9 सेंमी .
10. b) 4 चौ.सें.मी .
11. c) 24 सेंमी
12. b) 24 सेंमी .
13. a) 15 चौ सें मी
14. d) 16 चौ सें मी.
15. a) 14 मी.

II.

	A	B
16.	आयताची परिमिती	2(लांबी + रुंदी)
17.	चौरसाची परिमिती	4 × बाजू

18. आयाताचे क्षेत्रफळ लांबी × रुंदी

19. चौरसाचे क्षेत्रफळ बाजू × बाजू

III.

20. दोन परिमाणे असलेल्या आकृतीला प्रतलीय आकृत्या म्हणतात..

21. आयताची दोन परिमाणे – लांबी व रुंदी .

22. आयताची परिमिती हि त्याच्या लांबी आणि रुंदीच्या बेरजेच्या दुप्पट असते .

23. चौरसाची दोन परिमाणे – लांबी आणि लांबी .

24. एकाच एककात असलेल्या दोन परिमाणाचा गुणाकार म्हणजे चौरस एकक होय .

25. क्षेत्रफळाचे एकक चौरस एकक होय .

IV.

26. लांबी = 150 मी . रुंदी = 120 मी.

आयताकार शेताची प[रीमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

= 2 × 150 मी . + 2 × 120 मी

= 300 मी. + 240 मी.

=540 मी .

27. चौरसाची लांबी = 80 मी

चौरसाची परिमिती = 4 × लांबी

= 4 × 80 मी .

= 320 मी .

28. चौरसाची लांबी = 32 मी .

चौरसाची परिमिती = 4 × लांबी = 4 × 32 मी . =128 मी .

चौरसाची क्षेत्रफळ = लांबी × लांबी = 32 मी .× 32 मी . =1024 चौ.मी

29. खोलीची लांबी = 16 मी ., रुंदी = 5 मी .

अंथरण्यासाठी लागणाऱ्या कारपेटची क्षेत्रफळ = लांबी × रुंदी

= 16 मी × 5 मी .

= 80 चौ.मी

30. लांबी = 21 सेंमी .

चौरसाकार कागदाचे क्षेत्रफळ = बाजू × बाजू

= 21 सेंमी . × 21 सेंमी.

= 441 चौ.सें मी .

31. लांबी = 15 मी .

चौरसाकार कापडाचे क्षेत्रफळ = बाजू × बाजू

= 15 मी . × 15 मी .

= 225 चौ.मी.

V.

32 . लांबी =80 मी रुंदी = 50 मी

आयताकार बागेची परिमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

= 2 × 80 मी . + 2 × 50 मी .

= 160 मी . + 100 मी .

=260 मी

5 वेढे कुंपण घालण्यासाठी लागणारी तार = 5 × परिमिती

= 5 × 260 मी.

= 1300 मी.

33. बागेची लांबी = 320 मी . रुंदी = 210 मी .

श्रीलाताने मारलेले एकूण फेरे = 3 फेरे

आयताकार बागेची परिमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

=2 × 320 मी . + 2 × 210 मी .

= 640 मी . + 420 मी .

=1060 मी .

एका फेरीमध्ये 1060 मी चालली .

3 फेरीचे एकूण अंतर =1060 मी .× 3

= 3180 मी .

34 . खोलीची लांबी = 16 मी

चौरसाकार खोलीची परिमिती = 4 × बाजू

= 4 × 16 मी .

= 64 मी .

4 वेढे बांधण्यासाठी लागणारे तोरण = 4 × 64 मी .

= 256 मी

35. लांबी = 75 मी

चौरसाकार मैदानाची परिमिती = 4 × बाजू

= 4 × 75 मी .

= 300 मी .

एका फेरीत रिता 300 मी पळते .

5 फेरीत रीटाने कापलेले अंतर = 300 मी . × 5

= 1500 मी .

36. लांबी = 25 मी . रुंदी = 15 मी .

आयताकार जागेचे क्षेत्रफळ = लांबी × रुंदी

=25 मी . × 15 मी .

= 375 चौ.मी .

एका चौ.मी ला . ₹ 250 असल्यास जागेची एकूण रक्कम

= 250 × 375 चौ.मी ..

= ₹ 93,750

VI.

37 . बाजू = 400 सेंमी .

चौरसाकार खोलीचे क्षेत्रफळ = बाजू × बाजू

= 400 सेंमी . × 400 सेंमी

=160000 चौ सें मी .

फरशीची लांबी =10 सेंमी .

चौरसाकार फरशीचे क्षेत्रफळ = बाजू × बाजू

= 10 सेंमी . × 10 सेंमी.

=100 चौ सें मी.

लागणाऱ्या एकूण फरशा = खोलीचे क्षेत्रफळ ÷ फरशीचे क्षेत्रफळ = 160000 ÷ 100 .

= 1,600 फरशा

38.. लांबी = 80 मी . रुंदी = 30 मी .

बांधावे लागणारे एकूण तोरण = 4 फेरे

आयताकार सभांगनाच्या भिंतीची परिमिती = 2 लांबी + 2 रुंदी

= 2 × 80 मी. + 2 × 30 मी.

= 160 मी . + 60 मी.

= 220 मी.

एका फेरीसाठी लागणारे तोरण 220 मी. असल्यास 4 फेरीसाठी लागणाऱ्या तोरणाची लांबी = 4 × 220 मी.

= 880 मी.

एक मी. तोरणाची किंमत ₹ 15 असल्यास 880 मी. तोरणासाठी येणारा खर्च

= 880 मी. × 15

= ₹ 13,200

39. सभांगणाची लांबी = 25 मी. रुंदी = 18 मी.

आयताकार सभांगणाचे क्षेत्रफळ = लांबी X रुंदी

= 25 मी. × 18 मी.

= 450 चौ. मी .

गालिच्याचे मोजमाप = 3 मी. × 1 मी.

गालिच्याचे क्षेत्रफळ = लांबी × रुंदी

= 3 मी. × 1 मी.

= 3 चौ.मी .

सभांगणाच्या जमिनीवर घालण्यासाठी लागणाऱ्या गालिचा = सभांगणाचे क्षेत्रफळ ÷ गालिच्याचे क्षेत्रफळ

= 450 चौ.मी.

3 चौ.मी.

= 150 गालिचे.

40. खोलीची लांबी = 8 मी.

ग्रानाइट फरशीचे मापन = 2 मी. × 1 मी.

चौरसाकार खोलीचे क्षेत्रफळ = बाजू X बाजू

= 8 मी.X 8 मी.

= 64 चौ.मी.

ग्रानाइट फरशीचे क्षेत्रफळ = लांबी X रुंदी

= 2 मी.× 1 मी.

= 2 चौ.मी.

चौरसाकार खोलीच्या जमिनीवर लागणाऱ्या फरश्या

= जमिनीचे क्षेत्रफळ ÷ फरशीचे क्षेत्रफळ

= 64 ÷ 2

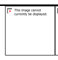
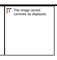
= 32 ग्रानाइट फरश्या

पाठ – 10
माहिती संग्रह

उत्तरे

1) C) माहिती संग्रह , वर्गीकरण , कोष्टक , विश्लेषण
2) C) चित्रालेख

3) B) स्तंभालेख
4) A) 5
5) C) गुरुवार
6) B) शनिवार
7) D) 30
8) C) गुरुवार
9) B) 5
10) B) 20
11) D) इयत्ता 4 थी
12) B) इयत्ता 1 ली
13) C) 75
14) A) 15
15) C)

रवी	
राजू	

16)

	एकूण संख्या	गणती खुणा
16	7	卌 ||
17	10	卌 卌
18	4	||||
19	2	||
20	5	卌
21	8	卌 |||

17) संग्रहित माहिती चित्ररूपाने दाखविणे म्हणजेच चित्रालेख होय.
18) दिलेली माहिती आडव्या किंवा उभ्या समान अंतराच्या आणि एकाच रुंदीच्या स्तंभरुपाने दाखविणे म्हणजेच स्तंभालेख होय .
19)

फळांची नावे	**गणती खुणा**	**फळे आवडणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या**
सफरचंद	卌 卌	10
केळी	卌 ||	7
सीताफळ	|||	3
डाळिंब	卌 |||	8

20)

आठवड्याचे वार	तयार केलेले विद्युत दिवे = 10 विद्युत दिवे
सोम	
मंगळ	
बुध	
गुरु	
शुक्र	
शनि	

21) 1) पहिल्या दिवसापासून पाचव्या दिवसापर्यंत फुले विकून मिळविलेल्या रक्कमेचा स्तंभालेख .

2) 1 सें. मी. = 50 रु.

3)

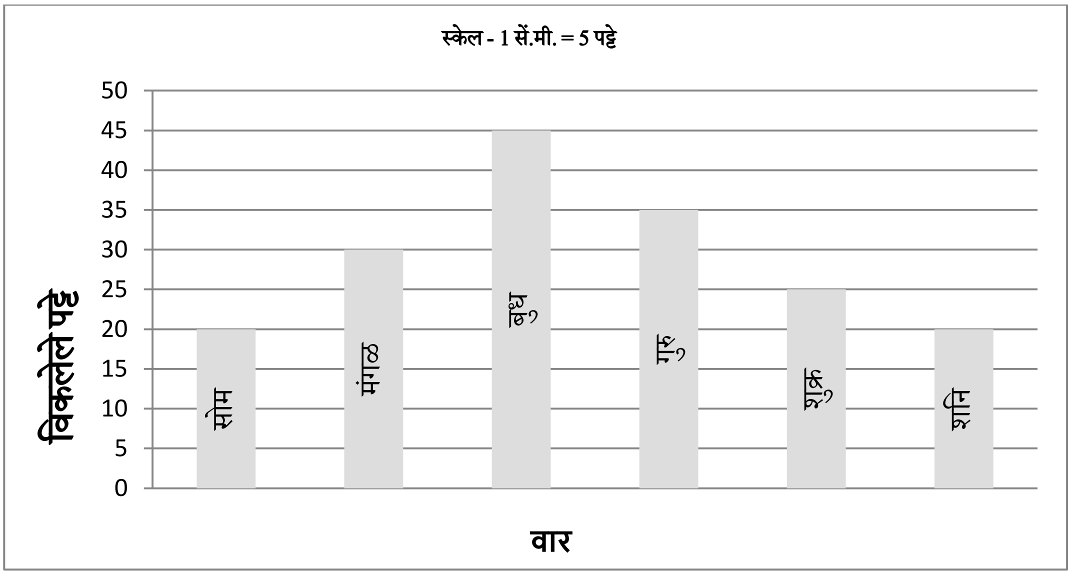
पहिला दिवस	300	चौथा दिवस	400
दुसरा दिवस	500	पाचवा दिवस	350
तिसरा दिवस	200		

4) 300+500+200+400+350 = 1750

5) 300-350 = 150

6) 500, 400, 350, 300, 200

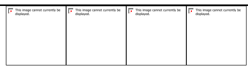
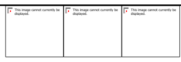
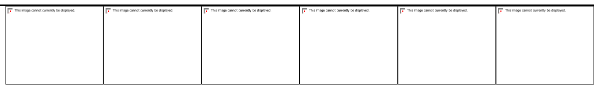
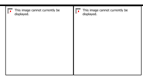
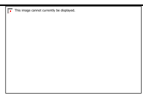
22)

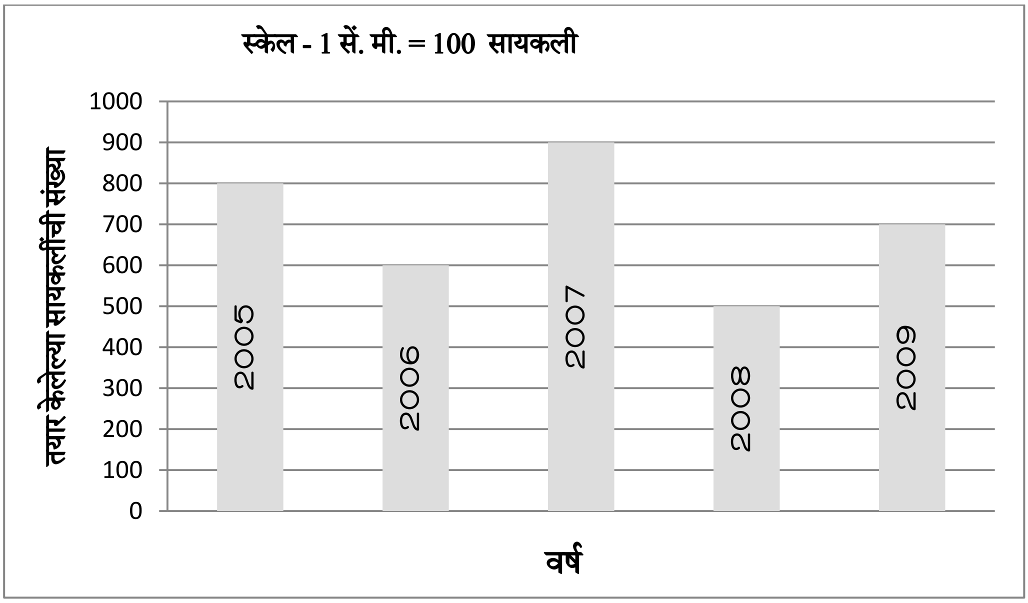

6 दिवसात विकलेले एकूण पट्टे = 175

23)

वस्तूंची नावे	वस्तूंच्या संख्या
पेन	5
रबर	3
पुस्तके	6
पेन्सिल	2
शापनर	1

वस्तूंची नावे	चित्रालेख
पेन	
रबर	
पुस्तके	
पेन्सिली	
शापनर	

24)

अ) 2007

आ) 2008

25)

A) कागदावर एकमेकाला काटकोनात छेदणारी एक सरळ व एक आडवी रेष काढा .

B) आडव्या रेषेवर स्तंभ काढण्यासाठी समान अंतर घ्या.

C) प्रत्येक स्तंभाची रुंदी समान घ्या .
D) दिलेली माहिती दाखविण्यासाठी
E) योग्य प्रमाण घ्या .
F) स्तंभालेखाला नाव द्या.
G) प्रत्येक स्तंभाला रंग भर किंवा रेखांकित करा .

पाठाचे नाव - गुणाकार

उत्तरे

1) क) गुणाकार

2) क) 4 चा 6 वेळा गुणाकार

3) क) 30 आणि 3000

4) अ) 3

5) क) रुपये 2568

6) अ) 3×14=42

7) अ) 9

8) क) 56 लिटर

9) ब) 895

10) ड)60

11) क) x=175

12) क) 9912 कॅलरी

13)156×137=21372

14) 8261×8=66088

15) 1908×37=70596

16) 10093×3=30279

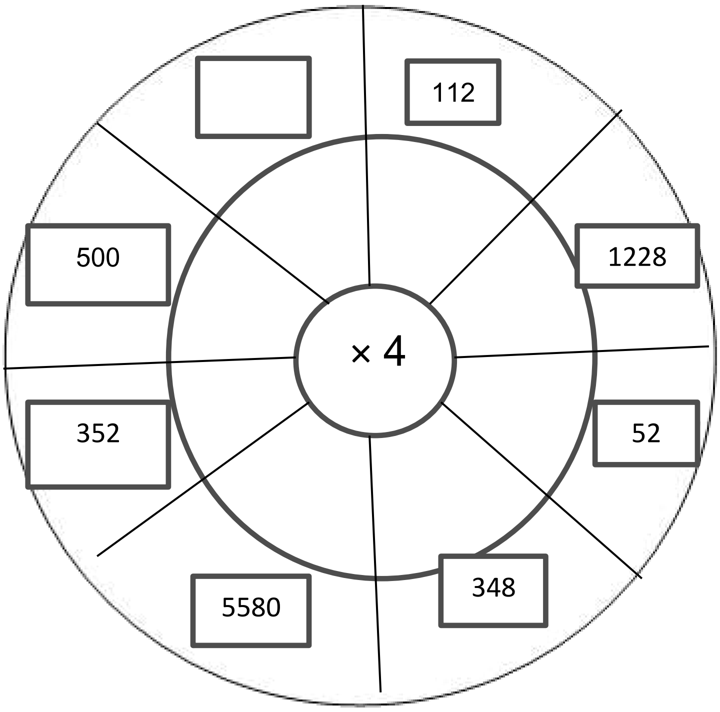
17) 64491

18)78730

19)77336

20)90351

21) खालील गुणाकाराचे वर्तुळ पूर्ण करा .

22) एका पेटीमधील सफरचंदाची संख्या = 276

म्हणून 175 पेटीतील सफरचंदाची एकूण संख्या= 175 × 276

```
      175
  ×   276
 ------------------------
     1050
    1225 X
    350X X
 -----------------------------
     48300
```

175 पेटीतील सफरचंदाची एकूण संख्या = 48,300

23) प्रत्येक महिन्यामध्ये बनवलेल्या बाहुल्यांची संख्या = 5376

म्हणून दरवर्षी उत्पादित होणाऱ्या बाहुल्यांची एकूण संख्या =5376 × 12

```
       5376
  ×      12
------------------------
     10752
     5376 X
---------------------------
      64512
```

दरवर्षी उत्पादित होणाऱ्या बाहुल्यांची एकूण संख्या = 64512

24) शाळेतील एकूण खोल्यांची संख्या = 28

प्रत्येक खोलीतील विद्यार्थ्यांची संख्या = 32

एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या = 28 X 32

28

× 32

56

84 X

896

एकूण विद्यार्थ्यांची संख्या = 896

25) सिद्धाप्पाने निर्यादित केलेल्या संत्र्यांच्या पेट्यांची संख्या =259

एका बॉक्समधील संत्र्यांची संख्या =144

म्हणून सिद्धाप्पाने निर्यात केलेल्या संत्र्यांची एकूण संख्या = 144 X 259

259

×144

1036

1036 X

259 X X

37296

संत्र्यांची एकूण संख्या = 37296

26) जंगलात एका आडव्या ओळीत लावलेल्या झाडांची संख्या= 160

जंगलात एका उभ्या ओळीत लावलेल्या झाडांची संख्या =108

जंगलात लावलेल्या एकूण झाडांची संख्या= 160 X 108

160

× 108

17280

जंगलात लावलेला एकूण झाडांची संख्या= 17,280

पाठ क्र. 12. भागाकार

उत्तरे

1) भागाकार

2) भागाकार

3) भाजक × भागाकार

4) 45

5) 420

6) 6

7) 16

8) 0

9) ज्या संख्येला आपण भागतो या संख्येला भाज्य म्हणतात.

10) भाज्याला ज्या संख्येने भागतों त्या संख्येला भाजक म्हणतात.

11) भागाकारच्या उत्तराला भागाकार म्हणतात.

12) भागाकार नंतर जे उरले त्याला बाकी किंवा शेष म्हणतात .

13) 46

14) 8 वेळा

15) 12) 6 4 8 (54

- 6 0

0 4 8

- 4 8

0 0

16) 11)56083(5098

-55

0108

- 099

093

- 88

05

17. 2) 32493(1 6 2 4 6

- 2

12

- 12

004

- 4

09

- 8

13

- 12

01

18) 13) 2647 (203

- 26

0047

- 39

08

19) 9)3647(405

-36

0047

- 45

02

20) रम्याकडे असलेल्या चॉकलेटची संख्या = 32

एकूण लोकसंख्या = 08

एकूण प्रत्येक व्यक्तीला मिळणाऱ्या चॉकलेट ची संख्या=32÷8=4

8) 3 2 (4

- 32

00

21) एकूण विद्यार्थी=17

एका दिवसाच्या सहलीचा एकूण खर्च=7242

प्रत्येक विद्यार्थ्याने द्यावयाची रक्कम=7242÷17

=426

17) 7242 (426

- 68

044

- 34

102

- 102

000

22) अनिताकडे असलेल्या मिठाईची संख्या = 908

तिच्या मैत्रिणींची संख्या = 25

प्रत्येकाला मिळणाऱ्या मिठाईची संख्या = 908÷25

=36

25) 908 (36

- 75

158

- 150

008

अनिताकडे असलेल्या मिठाईची संख्या=08

23) टेलरकडे असलेल्या कपड्यांची लांबी=18 मी.

त्यामध्ये शिवता येणारे शर्ट=09मी.

एक शर्ट शिवण्यासाठी लागणारे कापड=18÷9=02

9) 18 (2

-18

00

24) कारने आक्रमलेले अंतर = 240 कि.मी.

अंतर आक्रमिण्यासाठी लागणारे पेट्रोल =15 लिटर

प्रति लिटर पेट्रोलमध्ये कारने कापलेले अंतर =240÷15= 16 किं.मी.

15) 240 (16

- 15

090

- 90

00

25) मंजुळाने खरेदी केलेल्या खेळण्यांची संख्या = 12

खेळण्याची एकूण किंमत = 1116 रुपये

प्रत्येक खेळण्याची किंमत=1116÷12= 93 रूपये

12) 1116 (9 3

- 108

0036

- 36

00

26) एका व्यक्तीचे वार्षिक उत्पन्न = 90,912 रुपये

एका वर्षातील महिने = 12

म्हणून एक महिन्याचे उत्पन्न = 90,912÷12

= 7576 रुपये

12) 90,912 (7576

- 84

069

- 60

091

- 84

072

- 72

00

27) एका कारखान्याने उत्पादित केलेल्या गाड्यांची संख्या = 14,820

गाड्या तयार करण्यासाठी वेळ = 13 महिने

एका महिन्यात उत्पादित केलेल्या गाड्यांची संख्या =14820÷13 = 1140

13)14820 (1140

- 13

018

- 13

052

- 52

00

28) प्रत्येक देणगीदाराकडून गोळा होणारी रक्कम = 125 ₹

देणगीदारांची संख्या =175

देणगीदाराकडून गोळा केलेले एकूण पैसे = 175×125

= 21875 ₹

समान वाटप करावयाच्या शाळांची संख्या = 07

प्रत्येक शाळेला उपलब्ध होणारी रक्कम = 21825 ÷ 7

= 3125 ₹

जर 21825 रुपये 7 शाळांमध्ये समान प्रमाणात वाटले तर प्रत्येक शाळेला 3125 रुपये मिळतील

29) सरकारी जमिनीवर लावलेल्या झाडांची संख्या = 96×80

= 7680 झाडे

प्रत्येक गावकऱ्याने लावलेल्या झाडांची संख्या = 7680÷12 = 640 झाडे

30) बागेतील संत्र्यांच्या झाडांची संख्या = 82

प्रत्येक रोपापासून काढलेल्या फळांची संख्या = 60

एकूण फळांची संख्या = 82×60

= 4920

प्रत्येक बॉक्समध्ये भरावयाची फळे = 12

आवश्यक असलेल्या बॉक्सची एकूण संख्या = 4920 ÷12

= 410

31) प्रति किलोमीटरचे वाहन भाडे = 9 ₹

प्रवास करावयाचे अंतर = 325 किलोमीटर

एकूण खर्च = 325× 9 = 2925रुपये

प्रत्येक विद्यार्थ्यांचा खर्च = 2925 ÷ 15

= 195 रुपये

32) एका गाईने दररोज दिलेले दूध = 8 लिटर

एक लिटर दुधाची किंमत = 18 रुपये

एक दिवसाच्या दुधाची किंमत = 18×8

= 144रुपये

एका महिन्यातील दिवसांची संख्या = 30

म्हणून महिन्याचे दुधाचे उत्पन्न = 144×30

= 4320 रुपये

अनिताच्या मुलांची संख्या = 4

म्हणून प्रत्येक व्यक्तीला मिळालेली रक्कम = 4320÷4

= 1080 रुपये

पाठ 13 : बौद्धिक अंकगणित

1) आ) 400

2) अ) 1300

3) इ) 6000

4) ई) 40,000

5) अ) 180

6) बरोबर

7) चूक

8) शून्य

9) दहा हजार

10) ई) 65490

11) इ) 65500

12) अ) 65000

13) आ) 70000

14) 580

15) 2840

16) 3500

17) 5800

18) 25000

19) 36000

20) 10000

21) 30000

22) 8000

23) 3470

24) 2462 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत=2400

3487 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतचे अंदाजे किंमत= 3490. अंदाजे बेरीज.

5950.

प्रत्यक्ष बेरजेने ताळा -

```
  2462
+ 3487
------
  5949
```

अंदाजे बेरीज ही जवळजवळ प्रत्यक्ष बेरजेइतकी आहे .

25) 8743 या संख्येची जवळच्या शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत= 8700

7225 या संख्येची जवळच्या शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 7300

अंदाजे बेरीज = 16000

प्रत्येक बेरीज करून ताळा पाहणी-

```
   8743
+  7275
-------
  16018
```

अंदाजे बेरीज ही जवळजवळ प्रत्यक्ष बेरजेइतकी आहे .

26) 24316 या संख्येची सहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 24000

34861 या संख्येची सहस्त्रसानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 35000

अंदाजे बेरीज = 59000

प्रत्यक्ष बेरीज करून ताळा पाहणे -

```
  24316
+ 34861
-------
  59177
```

अंदाजे बेरीज ही जवळजवळ प्रत्यक्ष बेरजेइतकी आहे.

27) 38527 या संख्येची जवळच्या दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजी किंमत = 40000

32596 या संख्येची जवळच्या दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 30000

अंदाजे बेरीज = 70000

प्रत्यक्ष बेरीज करून ताळा पाहणे -

```
  38527
+ 32596
-------
```

71123

अंदाजे बेरीज ही जवळजवळ प्रत्यक्ष बेरजेइतकी आहे .

28) 51,689 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजी किंमत= 51690

34685 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 34690

अंदाजे वजाबाकी = 17000

प्रत्यक्ष वजाबाकी करून ताळा पाहणे -

51689

\- 34685

17031

अंदाजे वजाबाकी ही प्रत्यक्ष वजाबाकी इतकी आहे.

29) 86,853 या संख्येची जवळच्या शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 86,900

47829 या संख्येची जवळच्या शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 47800

अंदाजे वजाबाकी = 39100

प्रत्यक्ष वजाबाकी करून ताळा पाहणे -

86853

\- 47829

39024

अंदाजे वजाबाकी ही प्रत्यक्ष वजाबाकीइतकी आहे .

30) 80808 या संख्येची जवळच्या सहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 81000

55055 या संख्येची जवळच्या सहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 55000

अंदाजे वजाबाकी = 26000

प्रत्यक्ष वजाबाकी करून ताळा पाहणे -

80888

\- 55055

25753

अंदाजे वजाबाकी ही जवळ जवळ प्रत्यक्ष वजाबाकी इतकी आहे .

31) 77777 या संख्येची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत= 80000

44444 या संख्येची दश सहस्त्रसानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 40000

अंदाजे वजाबाकी = 80000

प्रत्यक्ष वजाबाकी करून ताळा पाहणे -

77777

- 44444

33333

अंदाजे वजाबाकी ही जवळजवळ प्रत्यक्ष वजाबाकीइतकी आहे .

32) 1249 या संख्येची सहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 1000

48 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 50

अंदाजे गुणाकार = 50000

प्रत्यक्ष गुणाकाराने ताळा पाहणे

1249

× 48

59952

अंदाजे गुणाकार हा प्रत्यक्ष गुणाकारपेक्षा लहान आहे .

33) 428 या संख्येची सहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 430

54 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 50

अंदाजे गुणाकार = 21500

अंदाजे गुणाकार हा प्रत्यक्ष गुणाकारापेक्षा लहान आहे .

34) 44238 या संख्येची दशशस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 40000

95 या संख्येची शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत =100

अंदाजे भागाकार = 40000÷100

= 400

35) 3265 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 3270

58 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 60

अंदाजे भागाकार

3270÷ 60

= 54.5

36) 198 या संख्येची शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 200

88 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 90

प्रत्यक्ष खेळामध्ये विक्री होणाऱ्या तिकिटांची अंदाजे संख्या = 200 × 90

= 18000

प्रत्यक्ष गुणाकारामधून ताळा पाहणे -

198

× 88

17424

येथे अंदाजे गुणाकार हा प्रत्यक्ष गुणाकारापेक्षा मोठा आहे.

37) 768 या संख्येची शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 800

चॉकलेट पाकिटांची संख्या = 8

प्रत्येक पाकिटात असणाऱ्या चॉकलेटची संख्या

= 800 ÷ 8

प्रत्येक पाकिटात असणाऱ्या चॉकलेटची अंदाजे संख्या = 100

प्रत्यक्ष भागाकारातून ताळा पाहणे -

8) 768 (96

\- 72

048

\- 48

00

प्रत्येक पाकिटात प्रत्यक्षपणे असणाऱ्या चॉकलेट ची संख्या = 96

38) 16783 या संख्येची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 20000

12438 या संख्येची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 10000

एका महिन्यातील उत्पादित कपड्यांची संख्या =

20000

\+ 10000

30000

एका महिन्यामधील उत्पादित कपड्यांची संख्या= 30000

39) 36721 या संख्येची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत= 40000

24172 या संख्येची दशसहस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 20000

दुसऱ्या महिन्यात कमी विकलेल्या वर्तमानपत्रांची संख्या = 40000

\- 20000

20000

दुसऱ्या महिन्यात कमी विकलेल्या वर्तमानपत्रांची संख्या = 20000

40) 225 या संख्येची शतक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत = 200

एका दिवसात 24 तास असतात .

24 या संख्येची दशक स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत =20

एका दिवसामध्ये रेल्वेने आक्रमिलेले अंतर = 200 × 20= 4800 कि. मी.

41) 32645 या संख्येची दशशस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत= 30000

18634 या संख्येची दशशस्त्र स्थानापर्यंतची अंदाजे किंमत= 20000

डिसेंबर महिन्यामधील सर्वाधिक कमाई = 30000

- 20000

10000

डिसेंबर महिन्यांमधील मिळालेली ज्यादा मजुरी = रू 10000

पाठ 14 : दशांश अपूर्णांक

उत्तरे

1) शून्य बिंदू पाच, शून्य बिंदू शून्य आठ

2) 0.2

3) 0.12

4) 0.8

5) 2.15

6) $\frac{2}{5}$

7) 15.6 मीटर

8) 6 अंश 10 छेद ,8 अंश 12 छेद

9) 2/4(दोन चतुर्थांश) = , $\frac{3}{5}$(तीन पंचमांश) =

10) दशांश चिन्ह= • , रुपया दर्शवणारे चिन्ह = ₹

11) माझे वजन =15.6 किलोग्रॅम, मित्राचे वजन =18.2 किलोग्रॅम

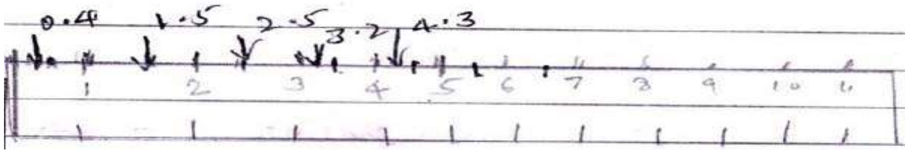
12) स्थानमूल्य तक्ता

शतक	दशक	सुटे	.	दशांश	शतांश
100	10	1		$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{100}$

13) दशांश संख्या = 0.2, 0.5, 0.6, 0.7

अपूर्णांक संख्या = $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{5}{10}$, $\frac{6}{10}$, $\frac{7}{10}$

14) संख्यारेषा

15)

शतक	दशक	सुटे	.	दशांश	शतांश
2	6	3	.	5	
3	4	5	.	2	4

16) ¾, 6/8, 9/12,12/16,15/20

17) सममूल्य अपूर्णांक

½, 2/4, 3/6, 4/8, 5/10

18) 20 रुपये 25 पैसे = ₹20.25

65 पैसे = ₹ 0.65

19) ⅖ = 0.4

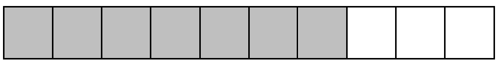
½ = 0.5

20) दशांशाचा भाग असलेल्या संख्यांना दशांश अपूर्णांक असे म्हणतात .

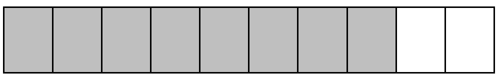
उदा . 0.2, 0.4

21) 108.06= एकशे आठ बिंदू शून्य सहा

22) 7/ 10 =

8/ 10 =

23) $\frac{3}{4} = \frac{3 \times 25}{4 \times 25} = \frac{25}{100} = 0.75$

$6/2 = \frac{6 \times 50}{2 \times 50} = \frac{300}{100} = 0.3$

24) 2/ 10 = 0.2

3/ 10 = 0.3

45/100 = 0.45

12/100 = 0.12

पाठ 15 : आर्थिक व्यवहार

उत्तरे

1) 100 पैसे

2) 20 रुपये 15 पैसे

3) 18 रुपये 60 पैसे

4) 30 रुपये 10 पैसे

5) 52 रुपये 20 पैसे

6) रुपये 30

7. पावती बिल
8. रु . 72
9. रु . 8
10. रु . 3.25
11. 4200 पैसे
12. रु . 8
13. पुस्तकाची किंमत = रु . 15.20
कम्पासाची किंमत = रु . 24.00
पेन्सिलची किंमत = रु 5.20
एकूण किंमत = रु . 42.65

14. शीलाने घेतलेले चेंडूची किंमत = रु . 15.20
तिच्याकडील रक्कम = रु . 24.00
तिला आणखी लागणारी रक्कम = रु . 14.20

15. एका पिशवीची किंमत = रु . 16.20 16.20X6
6 पिश्विंची किंमत = रु . 97.20 97.20

16. 6 बहुलींची किंमत = रु . 252
1 बाहुलीची किंमत = रु . 42

17. दुकानदाराने ग्राहकाला सर्व वस्तूंच्या तपशीलासह द्यावयाच्या चिट्ठीला पावती किंवा बिल असे म्हणतात .

18. पावती (बिल) – दुकानाचे नाव व पत्ता , दिनांक , ग्राहकाचे नाव ,घेतलेल्या वस्तूचे नाव , वस्तूचे प्रमाण , दर, एकूण रक्कम , दुकानदाराची सही

19. रु.. 600-00
रु.. 323-20
रु . 271-80

20. 1 कि .ग्रा.साखरेची किंमत = 55.50 55.50X4
4 कि .ग्रा.साखरेची किंमत = 222.00 222.00
21. विनोदने लाकूडतोड करून 7 दिवसात मिळविलेली रक्कम = रु . 9436
त्याची 1 दिवसाची मजुरी = रु . 1348

22. साखरेची किंमत = रु . 20
तांदळाची किंमत = रु . 45
गव्हाची किंमत = 65
तेलाची किमत = 55

23. सारीताक्डील रक्कम = रु . 4625
ड्रेस खरेदीसाठी लागलेली रक्कम = रु . 2475
तिच्याकडील शिल्लक रक्कम = 2150

24. रमेशने ज्योती किरणा दुकानातून दिनांक 12-05-25 रोजी खरेदी केलेल्या साहित्याचे विवरण
तांदूळ प्रती किलो 30 प्रमाणे 4 किलोग्राम
गहू प्रती किलो 25प्रमाणे 6 किलोग्राम
साखर प्रती किलो 45प्रमाणे 8 किलोग्राम.
ज्वारी प्रती किलो 30 प्रमाणे 5 किलोग्राम

पाठ : 16 वजन व आकार

उत्तरे

1.रिकाम्या जागा भरणे.

1. ग्रॅम

2. 1000 ग्रॅम

3.500 ग्रॅम

4.750 ग्रॅम

5.250 ग्रॅम

6.100कि.मी. ग्रॅम

7. 1000 कि.मी.ग्रॅम

8. 1000

9. 100

10. 10

11. 1000

12. 1000

13.100

14.8000

15.15000

16 . 7.8 कि.मी.ग्रॅम

17. 1200 कि.मी.ग्रॅम

18. 9.5 कि.मी.ग्रॅम

19. 15 क्विंटल

20. 20 ग्रॅम

21.लिटर

22. 1000 मिली लिटर

23. 500 मिली लिटर

24. 250 मिली लिटर

25. 1000 लिटर

26.गुणाकार केला पाहिजे

27. 1000

28. 100

29. 10

30. 1000

31. 100

32. 1000

33. 600 मिली लिटर

34.5000 लिटर

35. 1/2 लिटर

36. 7 किलोलीटर

37. जास्तीचे वजन मोजण्यासाठी वापरली जाणारी आदर्श मानके म्हणजे डेकाग्राम, हेक्टोग्राम, किलोग्रॅम, , क्विंटल आणि , टन हे होत .

38. कमी वजनाच्या वस्तूंचे मोजमाप करण्यासाठी वापरली जाणारी आदर्श मानके म्हणजे डेसिग्राम, सेंटीग्राम आणि मिलीग्राम होत .

39. 3 कि.मी.ग्रॅम = ?

1 कि.मी.ग्रॅम = 1000 ग्रॅम

∴ 3 कि.मी.ग्रॅम = 1000 x 3 = 3000 ग्रॅम

40.1 **हेक्टोग्राम** = 100 **ग्रॅम**

∴ 4 **हेक्टोग्राम** = 100 **ग्रॅम** x 4 = 400 **ग्रॅम**

41. 1 **डेकाग्राम** = 10 **ग्रॅम**

∴ 15 **डेकाग्राम = 10 x** 15 = 150 **ग्रॅम**

42. 1 **क्विंटल =** 100 **कि.मी.ग्रॅम**

∴ 5 **क्विंटल =** 100 × 5 **=** 500 **ग्रॅम**

43. 1000 **मी.ग्रॅम** = 1 **ग्रॅम**

∴ 500 **मिलीग्राम** = 500/1000= 1/2 **ग्रॅम**

44. **वजन** 1400 **सेंटीग्रॅम** = ?

100 **सेंटीग्रॅम** = 1 **ग्रॅम**

∴ 1400 **सेमी** = 1400 / 100 = 14 **ग्रॅम**

45. **वजन** 280 **डेसिग्रॅम** = ?

10 **डेसिग्राम** = 1 **ग्रॅम**

∴ 280 **डेसिग्राम** = 280/10 = 28 **ग्रॅम**

46. 750 **ग्रॅम वजन** =?

1000 **ग्रॅम** = 1 **किलो**

∴ 750 **ग्रॅम** = 750 / 1000=3 /4 **किलो.ग्रॅम**

47. 850 कि.ग्रॅम वजन क्विंटलमध्ये

100 किलो = 1 क्विंटल

∴ 850 कि. ग्रॅम वजन= 850/ 100 = 8 . 5 क्विंटल

माहितीची बेरीज करणे.

48. 4 की.ग्रॅम 250 ग्रॅम

14 कि.ग्रॅम 550 ग्रॅम

18 कि. ग्रॅम. 700 ग्रॅम

49. 24 की.ग्रॅम 432 ग्रॅम

37 की.ग्रॅम 350 ग्रॅम

61 की.ग्रॅम 782 ग्रॅम

50. 13 की.ग्रॅम 450 ग्रॅम

14 की.ग्रॅम 550 ग्रॅम

28 की.ग्रॅम 000 ग्रॅम

51. 7 की.ग्रॅम 370 ग्रॅम

8 की.ग्रॅम 430 ग्रॅम

7 कि..ग्रॅम 220 ग्रॅम

---- ---- 430 ग्रॅम

23 कि.ग्रॅम . 450 ग्रॅम

हिशेब वजा करणे.

52 . 15. कि.ग्रॅम .300 ग्रॅम

53. 35 कि.ग्रॅम 125 ग्रॅम

54. 30 कि.ग्रॅम 395 ग्रॅम

55. 40 कि.ग्रॅम 585 ग्रॅम

56. 15 कि.ग्रॅम 160 ग्रॅम

57. मोठ्या प्रमाणातील द्रवपदार्थांचे मोजमाप करण्यासाठी डेकालीटर, हेक्टोलिटर आणि किलोलिटर ही आदर्श एकके आहेत.

58. लहान प्रमाणातील द्रव पदार्थ मोजण्यासाठी डेसिलीटर, सेंटीलिटर आणि मिलीलीटर हि आदर्श एकके आहेत.

59. 1000 ने भागावे .

60. 4 किलोलिटर = ?

1 किलोलिटर = 1000 लिटर.

$\therefore$ 4 कि.लीl =1000 x 4 = 4000 लिटर

61 5 हेक्टो लिटर = ?

1 हेक्टो लिटर0 = 100 लि

$\therefore$ 5 हेक्टोलिटर = 100 x 5 = 500 लिटर

62 . 17 डेका लिटर = ?

1 डेका लिटर = 10 लि

$\therefore$ 17 डेका लीटर =10 x 17= 170 लीटर

63. 7000 लिटर

1000 ली. = 1 कि .लि

$\therefore$ 7000 लि = 7000/ 100 = 7 कि. ली

64. 1,200 लीटर

100 लि . = 1 हेक्टो लिटर

∴ 1200 लिटर =1200 /100 = 12 हेक्टो लिटर

∴ 65. 900 लिटर आकार = ?

10लिटर = 1 डेकालिटर,

900 लिटर = 900/10= 90 डेकालिटर,

66. 15,000 मि ली = ?

1000 मि ली = 1 लिटर

∴ 15000 मि ली = 15000/1000= 15 लिटर

हे मिळवा :-

67. 10लि . 5 मि .ली

68. 42 लि . 550 मि .ली

69. 12 लि . 677 मि .ली

70. 16 लि . 150 मि .ली

71. 25 लि . 250 मि .ली

हे वजा करा

72. 9 लि . 600 मि .लि

73. 39 लि . 250 मि .लि

74. 20 लि . 950 मि .लि

75. 10 लि .5 मि .लि

उदाहरणे सोडवा

76. सुजलने दुकानातून आणलेला गूळ = 16 कि .ग्रॅम

त्याच दुकानातून आणलेले तांदूळ = 15 कि .ग्रॅम

∴ एकाच पिशवीतील एकूण वस्तूंचे वजन = 31 कि .ग्रॅम

77. शाळेच्या गोदामात अक्षरदासोहासाठी देण्यात आलेला तांदूळ = 82 कि .ग्रॅम

जेवणासाठी वापरला जाणारा तांदूळ =16 कि .ग्रॅम

∴ वापरुन उरलेला तांदूळ = 66 कि .ग्रॅम

78. एका पिशवीत रवा भरता येईल = 20 कि .ग्रॅम

एकूण रवा भरायचा आहे = 140/20=7

∴ 140 कि. ग्रॅम रवा भरण्यासाठी लागणाऱ्या पिशव्या = 7 पिशव्या

79. रास्तभाव दुकानात एका व्यक्तीला देण्यात येणारा तांदूळ =12 कि .ग्रॅम

रामय्या यांच्या कुटुंबातील एकूण सदस्य = 4

∴ कुटुंबासाठी मिळणारा तांदुळ = 48 कि .ग्रॅम

80 . 4 शेतकऱ्यांनी मिळून समान रक्कम घालून पेरणीची बीजे आणली. = 50 कि .ग्रॅम

वरील बियाणे समान वाटप केल्यास = 50/4

∴ बियाणे सर्वांना उपलब्ध = 12 किलो 50 ग्रॅम

81 . 18 कि ग्रॅम साखर 4 पिशव्यांमध्ये पॅक केली जाते = 18 /4

∴ प्रत्येक पिशवीतील साखरेचे वजन = 4 किलो 50 ग्रॅम

82.एका शेतकऱ्याने आपल्या एका शेतात पिकवलेला कांदा =60 कि .ग्रॅम 400 ग्रॅम

याच शेतकऱ्याने दुसऱ्या शेतात पिकवलेला कांदा = 56 कि .ग्रॅम

त्याने पिकवलेला एकूण कांदा = 116 कि .ग्रॅम 400 ग्रॅम

त्याने विक्री केलेला कांदा = 98 कि .ग्रॅम 200 ग्रॅम

∴ शेतकऱ्याकडे शिल्लक राहिलेला कांदा = 18 कि .ग्रॅम 200 ग्रॅम

83. वडील ऑफिसमधून घरी आल्यावर दुकानातून आणलेले शेंगदाणा तेल = 3 लिटर. 250 मिली.लि

त्याच दिवशी आईने आणलेले शेंगदाणा तेल =1 लि . 500 मि . लि

∴ त्या दोघांनी आणलेल्या तेलाची बेरीज = 4 लि . 750 मि .ली.

84. एका दूधवाल्याकडे असणारे दूध =25 लि .

त्याने विकलेले दूध = 16 लि 750 मि. लि .

∴ त्याच्याकडे शिल्लक राहिलेले दूध =8 लि . 250मि. लि .

85. एका मोठ्या बाटलीत असणारे चंदनाचे तेल = 1 लि . 500 मि. लि

छोट्या बाटलीत मावणारे तेल = 250 मि. लि

∴ पॅकिंगसाठी लागणाऱ्या बाटल्यांची संख्या = 6 बाटल्या

86. एक ग्लासमध्ये असणारे पाणी =300 मि. लि

आणखी एक ग्लासमध्ये असणारे पाणी = 250 .मि. लि

∴ दोन ग्लासमधील पाणी एकत्र केल्यावर पाण्याचा आकारमान = 550 मि. लि

87. एका कॅनमध्ये असणारे सूर्यफूल तेल = 15 लिटर

यामध्ये राणीने पहिल्या महिन्यात स्वयंपाकासाठी वापरलेले तेल = 3 लि 600 मिली.लि

दुसऱ्या महिन्यात राणीने स्वयंपाकासाठी वापरलेले तेल = 5 लि 300

∴ कॅनमध्ये शिल्लक असलेले तेल = 6 लि .100 मिली

88. एका बाटलीतील दूध = 200 मि लि

एकाच आकाराच्या 5 बाटल्यांमधील एकूण दूध = 1000 लिटर

89. कढईतील चहा - 1 लिटर 800 मिली

तो चहा समान आकाराच्या = 12 ग्लाससमध्ये वितरीत केला आहे

∴ प्रत्येक ग्लासमध्ये असणारा चहा =150 मिली.

90. 1 लि = 1000 मि. लि

2 लि 300 मि. ली x 10 = 23 लि

2 लि x 10 = 20 लि = 300 मिली x 10= 3,000 मि. लि = 3 लि

= 20 लि + 3 लि = 23 लि

∴ एक व्यक्ती 10 दि वसांत 23 लिटर पाणी पिते.

91. 1 लि = 1,000 मिली . लि

5 लि . 600 मिली.ली = 5 x 1,000 + 600

= 5,600 मिलीलीटर

∴ 8 तांब्यातील पाण्याचे प्रमाण = 5600 मि. लि

1 तांब्यातील पाण्याचे प्रमाण = $\frac{5600 \text{ मि. लि}}{8}$

= 700 मि. लि

92. 1लि = 1,000 मि. लि = 100 /4

प्रत्येक व्यक्तीने मिळवलेले मोजमाप = 25 मि. ली

पाठ 17 : वेळ

उत्तरे

एका गुणाच्या प्रश्नांची उत्तरे .

1.सकाळी 10.15 वाजता

2. सायंकाळी 5.35 वाजता

3. रात्री 11 वाजून 25 मिनिटांनी

4. 18 : 30

5. 8 : 30

6. 60 सेकंद

7. 60 मिनिटे

8. 7 तास

9. 75 मिनिटे

10 . 1 तास 30 मिनिटे

11 . घड्याळ

12. 365 दिवस

13.. फेब्रुवारी महिन्यात 28 दिवस असतात. दर चार वर्षांनी फेब्रुवारी महिन्यात 29 दिवस येतात . फेब्रुवारी महिन्यात 29 दिवस येणाऱ्या वर्षाला अधिक वर्ष (लिप वर्ष) असे म्हणतात.

14. तास

15. 1440 मिनिटे

16. मिनिटे दाखवितात

17. 24 तास

18. हो

19. 2010 हे सामान्य वर्ष आहे.

20. 4 तास 40 मिनिट

6 तास 30 मिनिट

11 तास 10 मिनिट

21. 5 वर्ष महिने 6

4 वर्ष 9 महिने

10 वर्षे 3 महिने

22. 3 तास 15 मिनिटे 18 सेकंद

1 तास 19 मिनिटे 17 सेकंद

4 तास 34 मिनिटे 35 सेकंद

23. 7 तास 30 मिनिटे

5 तास 10 मिनिटे

2 तास 20 मिनिटे

24. 7 वर्षे 5 महिने

4 वर्ष 11 महिने

2 वर्षे. 6 महिने

25. 1 दिवस = 24 तास

1 तास = 60 मिनिटे

24 × 60 = 1440 मिनिटे

1 मिनिट =60 सेकंद

1440 x 60 = 86400 सेकंद

26. रॅली पोहोचलेली वेळ दुपारी 12.00.आहे

रॅली सुरु झालेली वेळ सकाळी . 6:00 मिनिटे

रॅलीसाठी घेतलेला वेळ. = 6 तास ०० मिनिटे

27. 1 तास = 60 मिनिटे

1 = मिनिट 60 सेकंद

1 तास 40 = मिनिटे 100 मिनिटे

तर 60 x 100 = 6000 सेकंद

28. खेळ संपेण्याची वेळ दुपारी 12 वाजून 50 मिनिटांनी

खेळाची सुरुवात – सकाळी 10.20 जतावा

खेळाचा कालावधी 2 तास 30 मिनिटे

29 . सकाळी 9.00 वाजता शाम ऑफिसला आला

+ काम केलेला कालावधी 8 तास 00 मिनिटे

ऑफिसमधून बाहेर पडण्याची वेळ17 तास मिनिटे ००

12 तासांच्या घड्याळात संध्याकाळी 5.00 किंवा 5 pm

30. शाळा सुरू होण्याची तारीख 31

सुट्टी सुरू होण्याची तारीख. - 03

सुट्टीचा कालावधी. 28 दिवस

31. फातिमाचा शाळेतील अभ्यासाचा कालावधी 5 तास 10 मिनिटे

+ फातिमाच्या घरातील अभ्यासाचा कालावधी 2 तास50 निटेमि

तिने एका दिवसात केलेला अभ्यास . 8 तास 00 मिनिटे

32. महेश काकांच्या घरी राहण्याची सुरुवातीची तारीख 03/10/2024 आहे

+ महेशने काकांच्या घरी घालवलेले दिवस. 15 दिवस

त्यामुळे महेश काकांच्या घरातून निघाला ती तारीख. 18-10-24

II चार गुणांच्या प्रश्नांची उत्तरे

33.

अ. 2 तास

आ . 30 मिनिटे

ई. 1 तास

ड. 2 तास

34.

अ. 6 तास 50 मिनिटे .

आ . 8 तास 35 मिनिटे

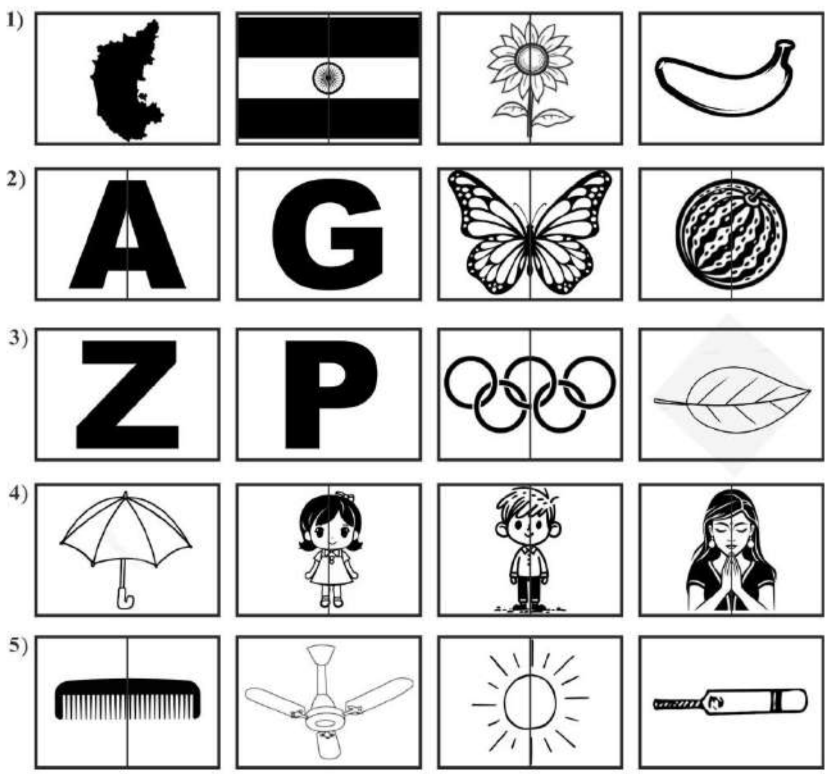
ई. 6 तास 50 मिनिटे

ड. आदल्या दिवशी मी या वेळी बाजारात होतो.

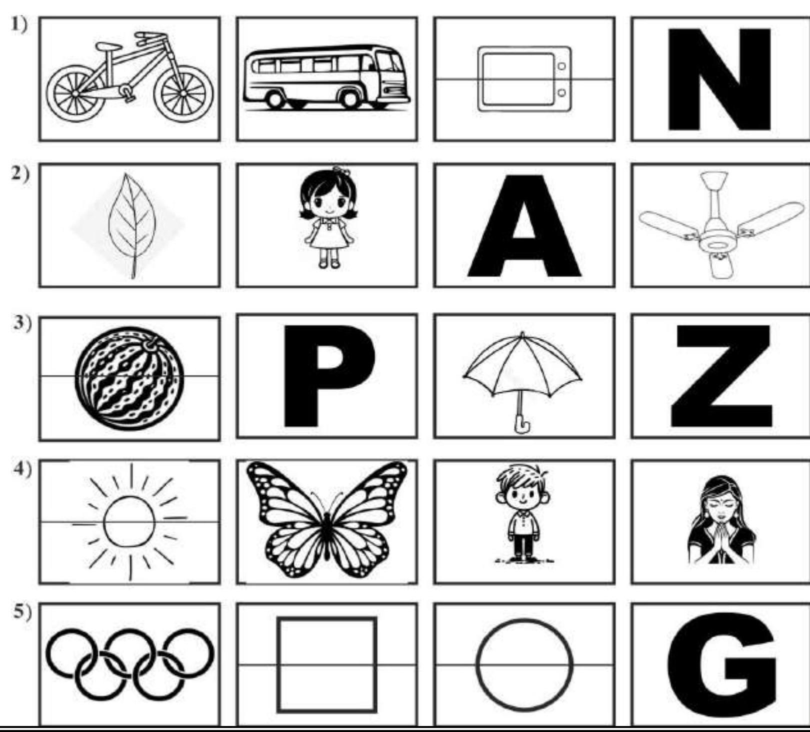
पाठ 18 : सममितिय आकार

उत्तरे

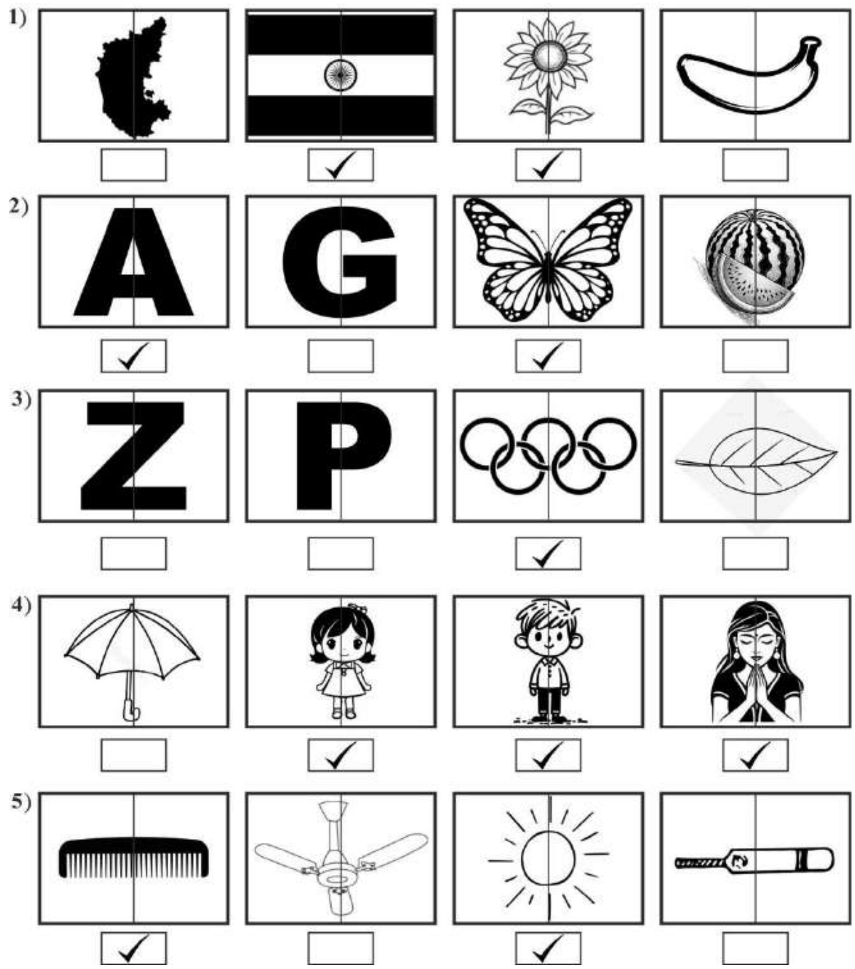
I)खालील चित्रामध्ये सममित आकार चिन्हांकित करा, समरूपता अक्ष वरपासून खालपर्यंत ओढला जातो. 5 x 1 = 5

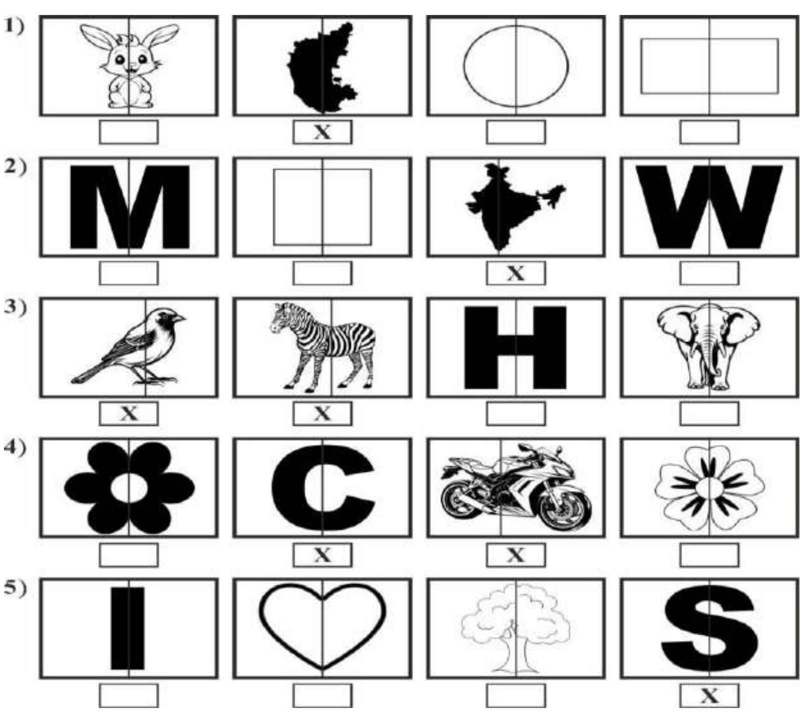

२)खालीलचित्रामध्ये सममित आकार चिन्हांकित करा, डावीकडून उजवीकडे सममित अक्ष रेखाटला जातो. 5 x 1 = 5

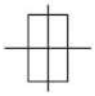
३)खालील चित्रे पहा . चित्राच्या खाली बॉक्स मध्ये सममित आकृति दिले आहेत.☐अ ✔ चिन्हांकित केले आहे 5 x 1 = 5

४)खालील चित्रामध्ये असममित आकृतिसाठी, गुणाकाराचे चिन्ह ☐ चिन्हांकित केलेले आहे. 5 x 1 = 5

V)रिकाम्या जागा भरलेल्या आहेत. 8 x 1 = 8

21) या सममित आकारातील सममित अक्षांची संख्या_____2_______

22) या आकृतीतील सममित अक्षांची संख्या_____3_______

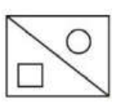
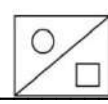
23) प्रतिमा आरशासमोर धरल्यावर निर्माण होणारी प्रतिमा____________

24) प्रतिमा आरशासमोर धरल्यावर निर्माण होणारी प्रतिमा____________

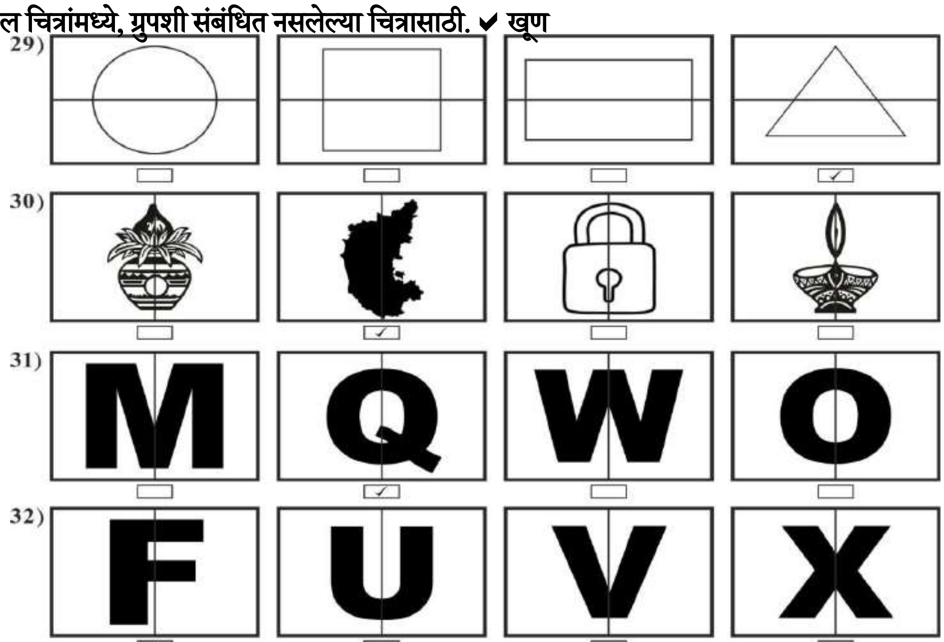
25) जेव्हा आयताकृती कागद मध्यभागी मोडला जातो आणि एक प्रतिमा कापून काढली जाते, तेव्हा तयार झालेली प्रतिमा ही दुसर् या आकृतीची ______प्रतिबिंब असते_________.

26) हा एक सममित आकार आहे._____1_______एक सममित अक्ष आहे.

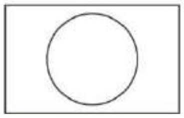
27) सममित नसलेल्या आकारांसाठी ___सममिती अक्ष काढता येत नाही_________

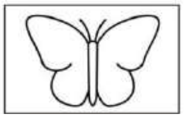
28) जेव्हा त्याची प्रतिमा रेखाटली जाते तेव्हा तयार होणारी प्रतिमा____________

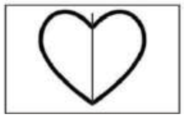
VI)खालील चित्रांमध्ये, ग्रुपशी संबंधित नसलेल्या चित्रासाठी. ✔ खूण 4 x 1 = 4

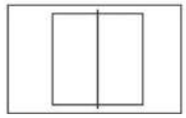

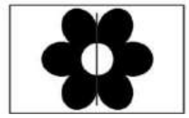
VII)खाली काही सममित आकृत्यापैकी अर्धे आहेत. उर्वरित अर्धा भाग काढा आणि चित्र पूर्ण करा 6 x 2 = 12

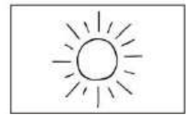
33)

34)

35)

36)

37)

38)

VIII) 1 x 2 = 2

39) इंग्रजी भाषेतील मोठ्या अक्षरांची यादी जी 1/2 फेरी फिरवताना आकार बदलत नाहीत -

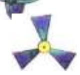
X H I N O S Z

40) इंग्रजी भाषेतील Z

समजलेला. Z

41) 1/2 फेरी फिरल्यानंतर पूर्वीसारखे दिसणारे आकार N

42) 1/4 फेरी फिरल्यानंतर पूर्वीसारखे दिसणारे आकार

43) 1/3 फेरी फिरल्यानंतर पूर्वीसारखे दिसणारे आकार

IX)

44) 6666 या बोर्डासमोर एक मुलगा सरळ उभा राहून पाहतो .

दुसरा शीर्षासनात राहून त्याच फलकाकडे बघतो.

पहिला मुलगा 6666 असे वाचतो.

शीर्षासन करणारा मुलगा 9999 असे वाचतो.

X) आपण आपल्या आजूबाजूला जे पाहिले आहे अशा 8 सममिती आकारांची यादी.

45) 1) सिलिंडर

2) खिडकी

3) दरवाजा

4) ढोल

5) पुस्तक

6) पेपर

7) बॉल

8) पतंग

XI) आपण आपल्या आजूबाजूला जे पाहिले आहे अशा 8 गैर-सममिती आकारांची यादी

46) 1) कर्नाटकचा नकाशा

2) भारताचा नकाशा

3) जगाचा नकाशा

4) चेंडूचा तुटलेला तुकडा

5) तुटलेल्या काचा

6) पाने

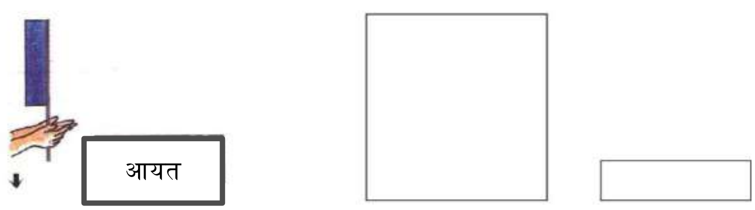
7) केळी

8) वांगी

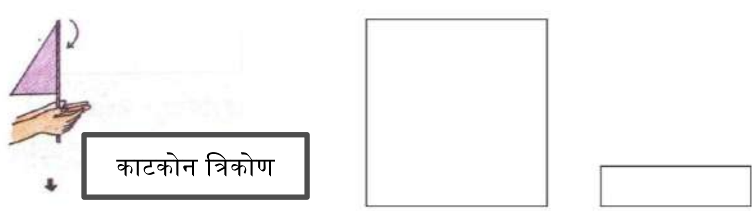
XII) पुठ्ठ्यावरील आयत, काटकोन, त्रिकोण आणि 4 वर्तुळे कापून आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे त्यांना काठ्या जोडून तळहातांच्या मध्ये काठी ठेवावी व काठी जोरात फिरविल्यावर तयार झालेलली घनाकृती काढावी ;

1 x 3 = 3

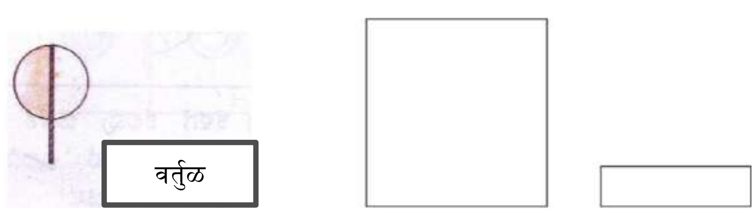
47)

48)

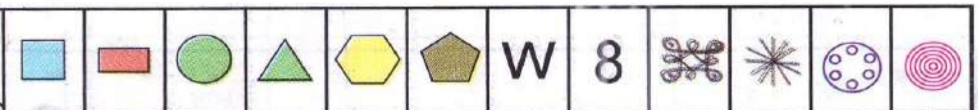

49)

XIII) खालील तक्त्याच्या वरच्या बाजूला काही चित्रे दिली आहेत. आकृतीच्या फिरण्याचा दर उजवीकडे दिलेला आहे. प्रतिमा त्या प्रमाणात फिरवली की ती पूर्वीप्रमाणे दिसल्यास ✔ प्रतीकाने, आधीसारखी दिसली नाही X तसेच चिन्हाने दाखवा.

1 x 4 = 4

50)

ಆಕೃತಿ / ಸುತ್ತು							W	8				
$\frac{1}{2}$ फेरी	✓											
$\frac{1}{3}$ फेरी	x											
$\frac{1}{4}$ फेरी	✓											
$\frac{1}{6}$ फेरी	x											

पाठ 19 : त्रिमितीय आकार

उत्तरे

1.अ) आयत

2.ब) शंकु

3.ड) दंडगोल

4.ड) घन

5.ब) चौरस

6. 6

7. 6

8. 3

9. 2

10. 12

11. 12

12. 0

13. 0

14. 8

15. 8

16. 0

17. 1

18. 2

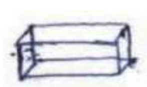
19. 1

20. पूर्ण

21. कापलेले

22.

23.

24.

25.

26.अ) चुक ब) चुक क) बरोबर ड) बरोबर

27. अ) बरोबर ब) चुक क) चुक ड) बरोबर

28. अ) चुक ब) बरोबर क) चुक ड) बरोबर

29. अ) बरोबर ब) चुक) चुक ड) चुक

30. कपाट , माचिस, पुठ्ठ्याचे बॉक्स, कपड्याचा साबण

31. रुबिक्यूब, डायस , गोपिकासोप, ट्रंक

32. ड्रम, फिल्टर, सिलिंडर, स्टील बॉक्स

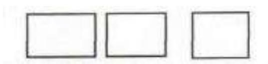
33. जोकर टोपी , कोन आईस्क्रीम, गाजर, भोवरा

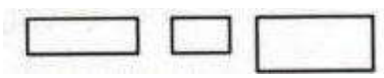
34. सपाट पृष्ठभाग-1, वक्र पृष्ठभाग-1

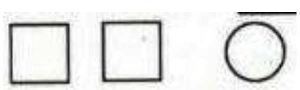
35. सपाट पृष्ठभाग-2, वक्र पृष्ठभाग-1

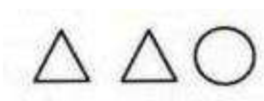
36. घन -2 घनायत-1, दंडगोल -3 , शंकु-2

37. तीन . पुढील दृश्य , मागील दृश्य ,वरील दृश्य

38.

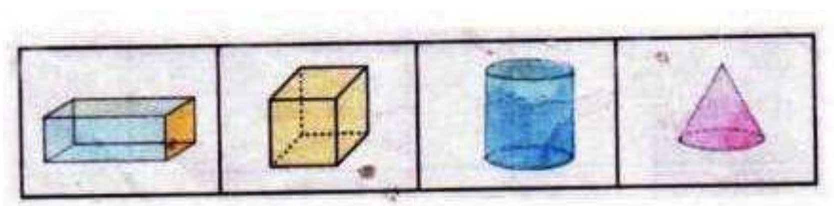
39.

40.

41.

42. अ) समोरील दृश्य ब) मागील दृश क) वरील दृश्य

43.घनायात , घन , दंडगोल , शंकू

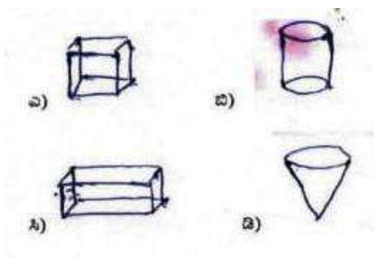
44. घन -6 चौरसकृती पृष्ठभाग

घनायात -6 पृष्ठभाग (आयताकृती किंवा चौरसकृती असू शकतात)

दंडगोल - 2 वर्तुळाकार पृष्ठभाग व 1 वक्र पृष्ठभाग

शंकु-   1वर्तुळाकार पृष्ठभाग व 1 - वक्र पृष्ठभाग

45

पाठ 20 : आकृतीबंध

उत्तरे

1. 1, 9, 11

2. 25, 30

3. 25, 28

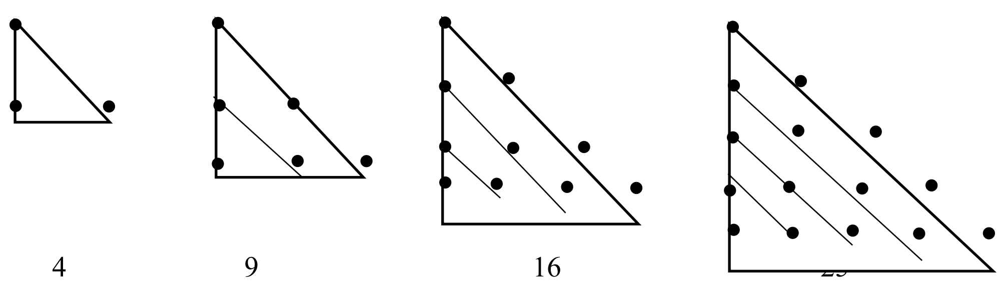
4. 17, 16

5. 15, 10

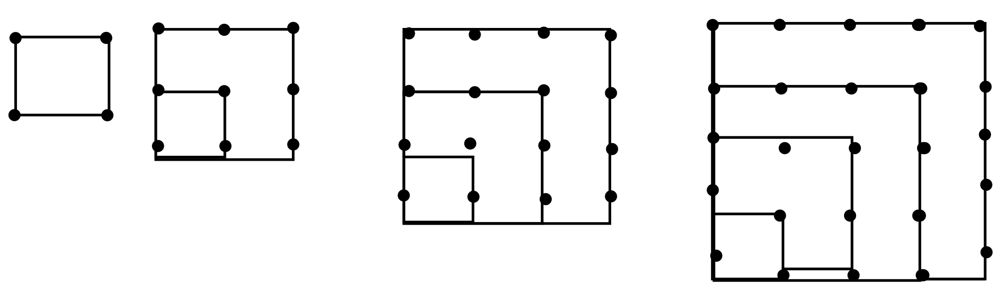
6. 15, 21, 28

7. 25, 36, 49

8. 3 6 10 15

9. 4 9 16 25

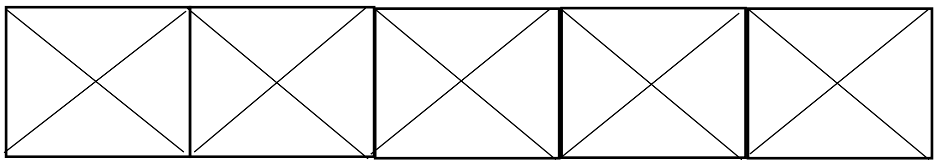

10. 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 25

1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 36

1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 6 + 5 + 4 + 3 + 2 + 1 = 49

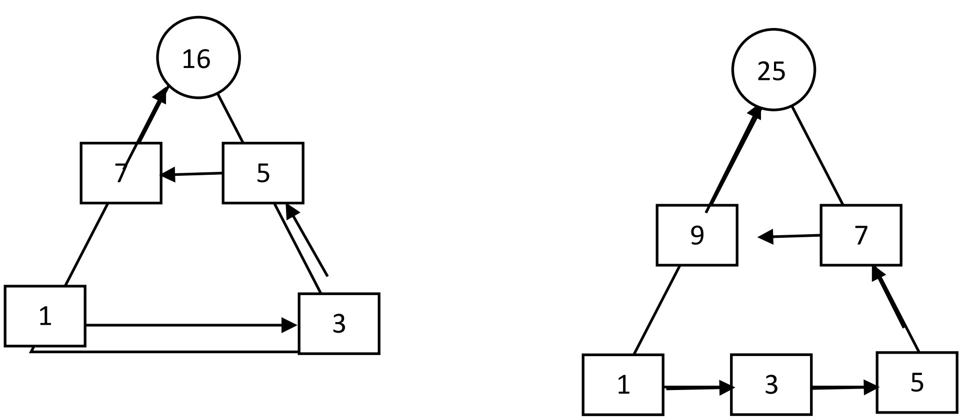
11.

12.

7 चा पाढा	त्रिकोणी संख्या	चौरस संख्या / वर्ग संख्या
7 x 1 = 7		
7 x 2 = 14		
7 x 3 = 21	21	
7 x 4 = 28	28	
7 x 5 = 35		
7 x 6 = 42		
7 x 7 = 49		49
7 x 8 = 56		
7 x 9 = 63		
7 x 10 = 70		

13.

14..

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36 36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50

1-50 पर्यंतच्या चौरस संख्या 4 , 9 , 16, 25 , 36 , 49 आहेत .

1-50 पर्यंतच्या त्रिकोणी संख्या 3, 6 , 10, 15 , 21 , 28 , 36 , 45 आहेत.

15. 4 = 1 + 3

9 = 1 + 3 + 5

16 = 1 + 3 + 5 + 7

36 = 1 + 3 + 5 + 7 + 9 + 11

****